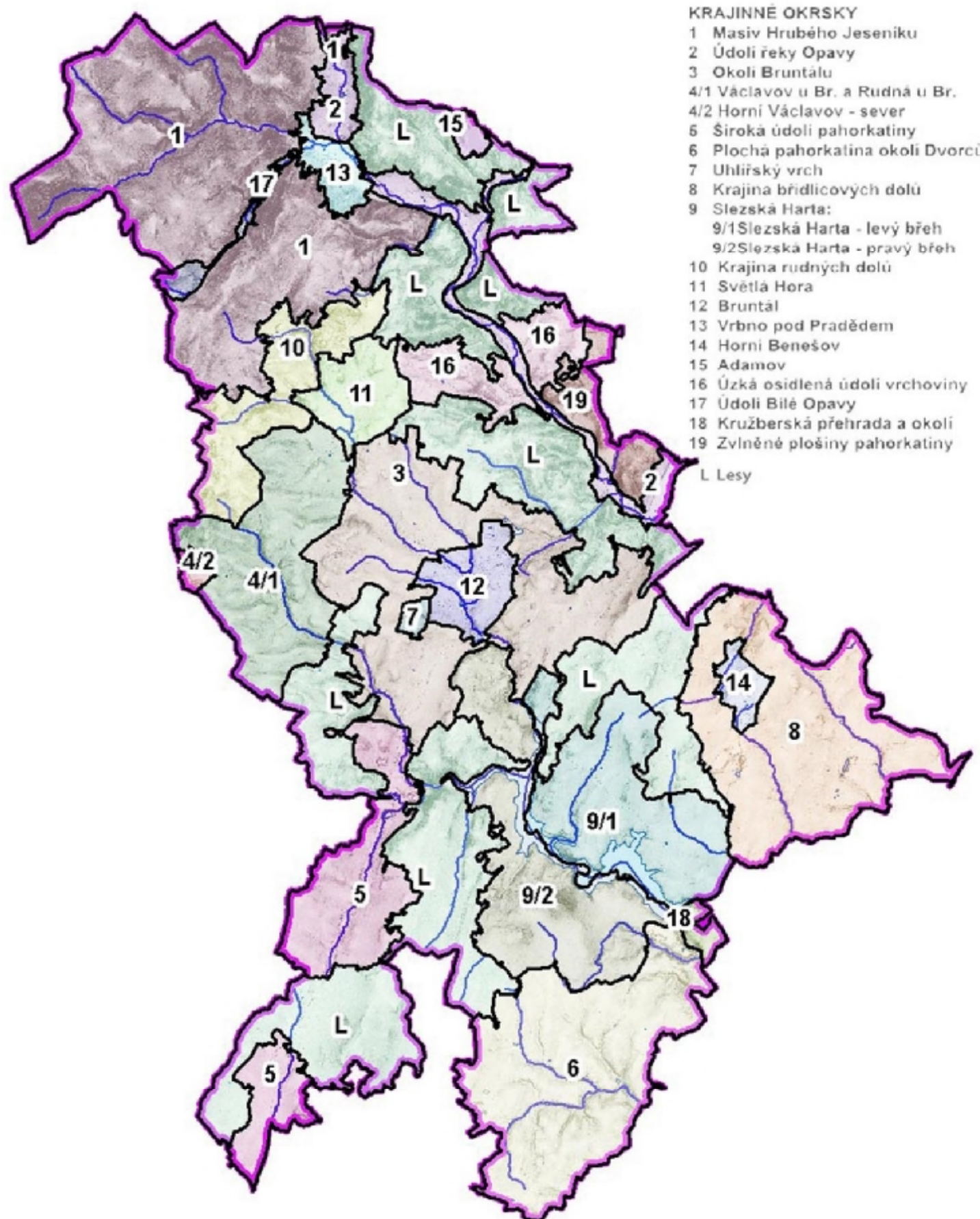


PŘÍLOHAč. 1 **KARTY KRAJINNÝCH OKRSKŮ**



01 Masív Hrubého Jeseníku

Charakteristika krajinného okrsku:

Krajinný okrsek zahrnuje východní okraj Hrubého Jeseníku, konkrétně část hlavního hřebene mezi Malým Dědem a Pradědem, včetně údolí Střední Opavy a několik masivů kolem Bílé Opavy, do nadmořské výšky přes 1000 m. Většina tohoto území je zalesněna, ale v naprosté většině smrkem, jen lokálně se zachovaly fragmenty původních bukových porostů a ve vyšších polohách, zejména pod masivem Pradědu, i horských smrčín s typickou formou tzv. jesenického smrku. V masivech jsou dobře zachovalá prameniště a horní úseky horských potoků.

V nejvyšších partiích pod Pradědem jsou zachovalá bezlesá společenstva, částečně zničená historickými výsadbami kleče.

Osídlení je řídké, vázané na údolí toků Střední a Bílé Opavy.

Z hydrologického pohledu tvoří tento KO horní část povodí s nejvyššími srážkovými úhrny, čímž se stává hlavním vodním zdrojem pro povrchové i podzemní vody.

Vodní toky jsou převážně přirozené s charakterem horských bystřín, úpravy jsou provedeny většinou v úsecích souběhu s komunikacemi (menší míra upravenosti toku) a v sídlech, kde je místy koryto upraveno velmi razantně.

Přehledná charakteristika sídel:

V **severní části** okrsku jsou pouze místní části Vrbna pod Pradědem – Vidly a Bílý Potok. Naprostá většina území je nezastavěna.

Vrbno pod Pradědem - místní část Bílý Potok v k.ú. Železná pod Pradědem

- Počet obyvatel k roku 2016 - 19
- Podíl bytů k rekreaci cca 38,5%
- Sídelní potenciál sídla – nízký.
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami, významná silnice II/451.
- Struktura zástavby - původní struktura zástavby (osada 13 domů) uspořádaná v nivě Střední Opavy a Bílého potoka.
- Urbanistické dominanty – nejsou.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je poměrně dobře zapojeno do přírodní krajiny.

Vrbno pod Pradědem - místní část Vidly v k.ú. Železná pod Pradědem

- Počet obyvatel k roku 2016 - 33
- Podíl bytů k rekreaci cca 33,3%
- Sídelní potenciál sídla – nízký.
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami.
- Struktura zástavby - původní struktura zástavby (19 domů) uspořádaná v nivě Střední Opavy.
- Urbanistické dominanty – kaple.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je poměrně dobře zapojeno do přírodní krajiny.

Jižní část okrsku je zcela bez zástavby.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

- Přírodní (klimaxové smrčiny, alpské hole, skalnaté svahy kotlin)
- Vodohospodářský (pramenné oblasti, přirozený stav vodotečí, zásobárna vody z tání sněhu)

Ostatní potenciály:

- Rekreační (turistika, běžecký sport, sjezdové lyžování, zázemí pro rekreaci)
- Produkční (lesnický)

Nejvyšší hodnoty KO:

- zachovalost přírodního prostředí hřbetů, kotlin, horských údolí,
- utváření zásob podzemní vody ze spadlých srážek, sněhové pokrývky,
- horské vodní toky,
- zachované urbanistické uspořádání místní části Vrbna pod Pradědem – Vidly jako horské osady.

Hlavní problémy KO:

- plánovaný lyžařský areál u Vrbna pod Pradědem znamená odlesnění průseků, což sníží stabilitu lesních porostů. Dále se změní odtokové poměry - dojde k urychlení a koncentraci odtoku,
- hrozba narušení charakteru krajiny především neregulovaným rozvojem staveb a zařízení pro rekreaci a umisťováním záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují významné znaky krajiny,
- degradace smrkových monokultur v polohách pod 800 m.n.m,
- přeměna většiny porostů na produkční smrkové porosty s nízkou ekologickou stabilitou a podléhající kalamitám,
- okyselení povrchových vod vlivem půdních změn v pěstovaných smrčínách.

Cílová vize krajinného okrsku

- území s maximálně zachovalými přírodními charakteristikami, vysokým potenciálem být zásobárnou vody pro území Bruntálska, s vysokou kvalitou urbanizovaného prostředí, kvalitním a do krajiny zapojeným rekreačním zázemím.

Rámcové podmínky využití

Plochy pro rekreaci

- stabilizovat rozvoj rekreačního zázemí ve střediscích zimních sportů, přednostně revitalizovat nevyužívané objekty.

Lyžařský areál ve Vrbně p. P:

- stanovit podmínky pro vodní hospodářství. Lyžařský areál by měl být soběstačný, co se týká potřeby vody. Měl by mít záchytné nádrže na srážkovou vodu a vodu z tajícího sněhu. Odtok z odlesněných ploch by měl být zadržen a maximálně využit znovu k zasnežování nebo v letním období jako zásoba vody pro jiné využití.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- je nutno vždy zajistit odborné posouzení nových záměrů a důsledně vyžadovat opatření na začlenění do krajiny,
- stávající rekreační areály dále upravovat směrem k lepšímu začlenění do krajiny.

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- chránit přirozené úseky vodních toků a jejich nivy před zástavbou a intenzivním využíváním, zpřístupnit vodu lidem,
- zřizovat vodní krajinné prvky v místech, kde se přirozeně stahuje voda a přednostně v oblastech s nízkou retenční schopností půdy,
- plošně zřizovat drobné retenční prvky na vodních tocích,
- zajistit erozní ochranu v lese, nevyužívané spádové lesní cesty včas rušit,
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uvedené,
- obnova lesních porostů v přírodě blízkém charakteru,
- šetrné způsoby hospodaření v lesních porostech,
- regulace a udržování početních stavů spárkaté zvěře.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

- zachovat historické tradiční prostorové uspořádání venkovského osídlení místní části Vrbna pod Pradědem – Vidly, chránit památkově chráněnou kapli a okolí s ní významově související,
- doplňovat urbanistické prostorové uspořádání místní části Vrbna pod Pradědem – Vidly v místech odstraněné původní zástavby ve smyslu uspořádání z počátku 20. století, při dostavbách a přestavbách sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost původních dochovaných usedlostí včetně respektování historických odstupů staveb,
- chránit obraz kulturních dominant před snížením jejich vizuálního významu v krajinné scéně, zejména kapli ve Vidlích,
- eliminovat negativní urbanistické dominanty specifikované v části „Doplňující průzkumy a rozbor“,
- negativní urbanistické dominanty, zejména rodinný dům nad křižovatkou ve Vidlech (2NP + podkroví), sledovat výhledově k přestavbě nebo náhradě stavbou odpovídající měřítkem a architektonickým výrazem původní venkovské zástavbě, liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur,
- zachovat prostupnost ze sídel do okolní krajiny prostřednictvím stávajících průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou.

Rámcová doporučení pro opatření k řešení problémů

Vodní hospodářství

- zřizovat boční nebo mělké záchytné prvky především na běžné srážkové vody v co nejvyšších partiích povodí, (např. hrazení bystřin).

- zajistit volný průchod povodně územím zákazem neodborného umísťování příčných překážek a drobných staveb do koryt vodních toků a bezprostředního okolí, které mohou významně omezit odtok vody (zatrubnění nekapacitním potrubím, lávky, ploty nad korytem a podél něj aj.),
- revitalizovat koryta vodních toků v obci, popřípadě provést přírodě blízká protipovodňová opatření se snahou zpřístupnit vodní tok a vodu lidem,
- omezit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace), chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné zajistit retenci.

Lesní hospodářství

- postupně měnit druhovou skladbu porostů v nižších polohách svahů zvyšováním procenta listnatých dřevin,
- pěstebními způsoby docílit větší různorodosti věkové a prostorové skladby porostů,
- snížení počtů zvěře, včetně odstranění nepůvodního kamzíka horského z Hrubého Jeseníku, podpora velkých šelem jako přirozeného regulátora počtů býložravců.

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- vytvoření retenčních prvků podél komunikace tak, aby splach z ní a případně pozemků nad ní nebyl koncentrován a jednorázově odváděn vodotečí a posléze do nádrže.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci

- nevymezovat nové rozvojové plochy v lokalitách, kde by jejich zastavění vedlo ke zvýšení neprůchodnosti území,
- sledovat vytvoření přechodové plochy mezi zástavbou a volnou krajinou za použití ploch zahrad nebo ploch soukromé či veřejné zeleně nebo i travnatých hřišť,
- při návrhu prostorové regulace zástavby v zastavitelných plochách i v zastavěném území sledovat zachování zásad tradičního prostorového uspořádání zástavby místní části Vrbna pod Pradědem – Vidly. Při dostavbách a přestavbách sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost s původními dochovanými usedlostmi, dodržovat přiměřenou hustotu zástavby (intenzitu zastavění stavebních pozemků), odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně a uspořádání zástavby v souladu s historickými principy venkovské zástavby (uliční čáry, orientace štítů budov, předzahrádky apod.),
- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklo dopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR,
- odborně prověřit a vymežit lokality pro navržená vodohospodářská opatření,
- neumísťovat do záplavového území trvalé stavby, důkladně prověřovat záměry na umístění dočasných staveb.

02 Údolí řeky Opavy

Charakteristika krajinného okrsku:

Jedná se o okrsek liniového charakteru, zahrnující údolí řeky Opavy, začíná již v oblasti Mnichova, kterým protéká Černá Opava a končí na hranici SO ORP v Nových Heřminovech. Jedná se o široké údolí s nepravidelně rozmístěnými sídly, mezi nimiž je niva většinou v dochovaném přírodním stavu vysoké kvality. Z hlediska biodiverzity je jejím hlavním nositelem řeka Opava a přilehlá niva.

Z hydrologického pohledu je tento KO hlavním odtokovým územím z Jeseníků směrem na Krnov. Toto území, ale ještě zejména to na něj navazující, bylo postiženo extrémními povodněmi v roce 1997. Z tohoto důvodu byla po provedení studií protipovodňových opatření započata stavba několika nádrží sloužících k částečnému zachycení a snížení povodňových průtoků. Největší z nich je vodní dílo Nové Heřminovy nacházející se na dolním konci tohoto KO. V zájmovém území se ještě nachází poldr Jelení.

Základní hodnocení vodních toků

Řeka Opava je dravý podhorský tok, který se vlní údolní nivou. V zastavěném území obcí je tok historicky upraven a stabilizován zpevněním břehů, rozšířením či zahluobením. V podélném směru se na Opavě nachází velké množství příčných prahů a balvanitých skluzů, které mají za cíl snížit podélný sklon a tím průtočnou rychlost, čímž se sníží riziko divočení toku. Mimo zastavěné části obcí má Opava možnost divoce meandrovat v zalesněné údolní nivě. Ponechaný vývoj meandrování byla jedna z podmínek kompenzačních opatření v rámci řešení opatření VD Nové Heřminovy. Vzhledem k tomu, že zastavěná území v údolní nivě jsou jen lokálního charakteru a nejsou vzájemně propojena rekreační liniovou zástavbou, má zde vodní tok poměrně široké pole působnosti.

Přehledná charakteristika sídel:

Vrbno pod Pradědem - místní část Mnichov v k.ú. Mnichov pod Pradědem

- Sídelní potenciál sídla – nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami, doplněná o silnici II/445.
- Struktura zástavby - původní struktura zástavby uspořádaná v nivě Černé Opavy.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je dobře zapojeno do přírodní krajiny.

Karlovice v k.ú. Adamov u Karlovic, k.ú. Karlovice ve Slezsku a k.ú. Nové Purkartice

- Výměra území v ha – 2 163
- Počet obyvatel k roku 2016 - 1 014
- Podíl bytů k rekreaci cca 6,2%
- Sídelní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami, železniční trať č. 451.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby uspořádaná převážně v nivě řeky Opavy, místní část Zadní Ves a Nové Purkartice.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel.

- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je dobře zapojeno do přírodní krajiny.

Široká Niva v k.ú. Široká Niva, k.ú. Markvartice u Široké Nivy a k.ú. Skrbovice

- Výměra území v ha – 3 729
- Počet obyvatel k roku 2016 - 557
- Podíl bytů k rekreaci cca 22,1%
- Sídelní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami, doplněná v později zastavěných plochách, železniční trať.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby uspořádaná v nivě řeky Opavy, severovýchodní část podél Kamenného potoka je situovaná v krajinném okrsku 16 – Úzká osídlená údolí vrchoviny
- Urbanistické dominanty – pozitivní – kostel v krajinném okrsku 16 – Úzká osídlená údolí vrchoviny.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je dobře zapojeno do přírodní krajiny.

- místní část Markvartice v k.ú. Markvartice u Široké Nivy

- Tato část je situovaná v krajinném okrsku 16 – Úzká osídlená údolí vrchoviny.

- místní část Pocheň v k.ú. Široká Niva

- Sídelní potenciál sídla – nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami, doplněná o silnici II/451, železniční trať č. 313.
- Struktura zástavby - původní struktura zástavby uspořádaná v nivě řeky Opavy.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kaplička.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je dobře zapojeno do přírodní krajiny.

- místní část Skrbovice (k.ú. Skrbovice)

- Tato část je situovaná v krajinném okrsku 16 – Úzká osídlená údolí vrchoviny.

Bruntál - místní část Kunov, v k.ú. Nové Heřminovy – Bruntál)

- Sídelní potenciál sídla – nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami, železniční trať.
- Struktura zástavby - zástavba většinou nová, rozvolněná podél řeky Opavy.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je dobře zapojeno do přírodní krajiny.

Nové Heřminovy v k.ú. Nové Heřminovy

- Výměra území v ha – 1 103
- Počet obyvatel k roku 2016 - 271
- Podíl bytů k rekreaci 22,3%
- Sídelní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami, železniční trať.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby uspořádaná v nivě řeky Opavy. V severním území sídlo Kunov, místní část města Bruntálu.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kaplička.
- Urbanistické dominanty – pozitivní – unikátní železobetonový silniční most přes řeku Opavu
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je dobře zapojeno do přírodní krajiny.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

- Přírodní a vodohospodářský
Podhorský vodní tok typu Opavy v neregulovaných úsecích a některé, dosud dochované úseky přilehlé nivy představují vysoký přírodní potenciál, který je ovšem v urbanizovaných úsecích silně potlačen

Nejvyšší hodnoty KO:

- Retenční funkce přirozené údolní nivy (zejména zalesněné úseky), která je zároveň drenážní bází a zdrojem pro navazující hydrogeologické rajóny.
- Přirozenost a divočení řeky Opavy mimo zastavěné území.
- Vodní tok, niva (tam kde ještě mají přirozený charakter a funkce).
- Zachovaná urbanistická struktura místní části obce Vrbno pod Pradědem - Mnichov a obce Nové Heřminovy jako venkovských sídel.
- Vrbno pod Pradědem – místní část obce Mnichov – kostel Navštívení Panny Marie.
- Karlovice - památkově chráněný kostel sv. Jana Nepomuckého a Kosárna.
- Nové Heřminovy - kaple Nejsvětější Trojice.

Hlavní problémy KO:

- Příkré okolní svahy ukončené u paty zástavbou znamenají velké riziko přívalových povodní. Povodně mohou přijít přímo ze svahů anebo rychlým vzestupem průtoku v řece Opavě.
- Zástavba v záplavovém území Opavy.
- Silná urbanizace údolí podél Opavy.
- Řada regulovaných úseků řeky, příčné objekty (jezy, záhozy, malé vodní elektrárny) fragmentují vodní tok a omezují jeho kontinuitu.
- Říční niva je ještě velmi úzká, z velké části zastavěná, v dalších částech její funkce silně omezena intenzivním zemědělstvím. Regulace toku narušují přirozenou komunikaci mezi tokem a nivou. To vše snižuje biodiverzitu nivy i možnosti její obnovy.
- Hrozba srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území vymezováním nových zastavitelných ploch v lokalitách na styku sídel.
- Hrozba narušení dosavadní struktury venkovského osídlení především neregulovaným rozvojem staveb a zařízení pro rekreaci a umisťováním záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují významné znaky krajiny
- Hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací.
- Hrozba uzavření potenciálních průchodů a průhledů v mezerách mezi stávající zástavbou neregulovaným umisťováním staveb a zařízení.

Cílová vize krajinného okrsku

- Nivní krajina s rozvíjejícími se přirozenými strukturami krajinné zeleně, s přirozeně meandrujícím tokem řeky Opavy a typicky venkovskou rozvolněnou zástavbou sídel, kde je tok řeky respektován a vnímán jako organická a hodnotná součást sídla.

Rámcové podmínky využití

Zastavitelné plochy:

- Zajistit ochranu zastavitelného území před soustředěným odtokem formou opatření v krajině (zpomalení odtoku) nad hranicí zástavby.
- Důsledně vyžadovat likvidaci srážkových vod na svém pozemku, minimalizovat zpevněné plochy a volit alespoň částečně propustné povrchy.
- Omezit a zpomalit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné, zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté maximální část znovu využít nebo pozvolna zasáknout či odpařit a až jako v poslední řadě nechat přebytečnou vodu pozvolna odtéct.

Údolní nivy

- Vymisťovat neodolné stavby (stavba, která není uzpůsobena k dočasnému zaplavení) a drobné stavby i dočasného charakteru ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo zastavěné území, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda).
- Zajistit volný průchod povodně územím nepovolováním pevných plotů i hustých živých plotů napříč údolní nivou či podél vodních toků a drobných staveb, které mohou být přívalem poškozeny či odplaveny. To se týká i skládek dřeva a dalších lehce odplavitelných materiálů.
- Umožnit přirozený rozliv vodního toku.

Plochy pro ochranu a rozvoj přírodních hodnot území

- Přírodní části nivy řeky Opavy s vysokým podílem přirozených biotopů, přirozeným charakterem toku.

Vhodné aktivity:

- Extenzivní sport a rekreace - (rekreační plavání, slunění, cykloturistika, pěší turistika a krátkodobá pobytová rekreace a s tím související vybavenost: pěší stezky nezpevněné, bez osvětlení, odpočívadla s odpadkovými koši, přírodní pláže bez dodatečných úprav).
- Byly vymezeny plochy vhodné pro přírodě blízká protipovodňová a revitalizační opatření. Jedná se o úseky, kde byl vodní tok v minulosti upraven nebo je zde třeba povodňovou ochranu ještě zvýšit.
- Extenzivní zemědělská výroba, podpora hospodaření na trvalých travních porostech, vyloučení hnojení a používání pesticidů na pozemcích v nivě.

Nevhodné aktivity:

- Bydlení, stavby občanského vybavení, rekreační bydlení, mobilní rekreační objekty, upravované pláže, oplocování pozemků, výsadby nepůvodních dřevin.
- V rámci vymezení problémů byly označeny kolize stavebních záměrů v ÚPD se záplavovým územím. U těchto překryvů by měl být změněn účel využití.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- Uvažovanou vodní nádrž Nové Heřminovy pomoci zeleně začlenit do krajiny a eliminovat rušivé vlivy technických objektů a komunikací.
- Navrhovanou novou zástavbu přizpůsobit charakteru venkovských sídel s velkým podílem vysoké zeleně.
- V místech, určených pro rekreaci, navrhnout odpovídající odstup zástavby od řeky Opavy a od budoucí plochy vodní nádrže, zohledňující hodnoty krajiny a sledované vodohospodářské funkce vodní nádrže.

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- Likvidace bariérových objektů (nebo vhodné zprostupnění), rozvolnění (revitalizace toku) v úsecích, kde to dovoluje nízká urbanizace.
- Vhodná údržba nivních luk (převážně sečením, méně vhodná je pastva), zamezení jakéhokoli zornění nivy.
- Chránit údolní nivu před další zástavbou, a to zejména v záplavovém území.
- Ponechat zachovalé úseky nivy v co nejpřírodnějším stavu (mezi Karlovicemi a Šírokou Nivou, Šírokou Nivou a Kunovem).
- Zpřístupnit vodní tok v zastavěném území lidem v kombinaci s protipovodňovými opatřeními a zlepšením hydromorfologie toku.
- Upřednostnit vymístění staveb ze záplavového území před výstavbou protipovodňové ochrany.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- Zachovat historickou urbanistickou strukturu obce Nové Heřminovy jako venkovského sídla a místní části obce Vrbno pod Pradědem – Mnichov.
- Chránit nemovité kulturní památky: kostel v místní části Vrbna pod Pradědem, Mnichově, kostel a Kosárnu v Karlovicích, kapli a venkovský dům v Nových Heřminovech.
- Chránit siluety kulturních dominant před snížením jejich vizuálního významu v krajinné scéně - kostelů a drobných sakrálních staveb v místní části Vrbna pod Pradědem – Mnichově, v Karlovicích a v Nových Heřminovech.
- Zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur.
- Zachovat prostupnost do okolní krajiny v příčném směru přes podélnou linii obce.

Obnova hodnot:

- Zkvalitňovat urbanistickou strukturu (půdorysný a hmotový obraz) obcí, zejména místní části obce Vrbno pod Pradědem – Mnichov a obce Nové Heřminovy jako

- venkovských sídel. Při dostavbách a přestavbách sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost původních dochovaných usedlostí,
- Eliminovat negativní urbanistické dominanty.
 - Negativní urbanistické dominanty, bytové objekty panelového typu v Karlovicích sledovat výhledově k demolici a náhradě stavbami, odpovídající měřítkem a architektonickým výrazem původní venkovské zástavbě. Výrobní areál v Kunově odstínit zeleným pásem od páteřní komunikace. Historický průmyslový areál situovaný ve středové části obce Nové Heřminovy rekonstruovat.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- Chránit zástavbu (stávající i výhledové plochy) vhodnými opatřeními proti bleskovým povodním na svazích nad zástavbou (přednost mají kaskády záchytných přehrázek, zasakovacích průlehů před ryze svodnými prvky, které zejména koncentrují odtok) – zadat studii, která bude komplexně řešit všechny ohrožené lokality).
- Provést přírodě blízká protipovodňová opatření se snahou zvýšit protipovodňovou ochranu, ale zároveň zpřístupnit vodní tok a vodu lidem a zlepšit hydromorfologický stav toku.
- Obnovit zaniklé drobné vodní nádrže na Kamenném potoce v obci Široká Niva
- Zvážit rekonstrukci mostu ve Skrbovicích, který není dostatečně kapacitní při povodních. Vzhledem k zatopení celé nivy by musel být nový most mnohem delší, neboť zemním náspem by se odtoková situace ještě zhoršila. Pro hledání vhodného řešení je dobré zadat studii s hydrodynamickým modelem.

Zemědělství

- Zatrávnit části pozemků orné půdy na kontaktu s vodním tokem v pásu min. 10m, upřednostnit druhově bohaté luční směsi.
- vyloučit hnojení a používání pesticidů na pozemcích v nivě řeky Opavy

Krajinná zeleň

- Posílit podíl drobné krajinné zeleně v nivě řeky Opavy zejména v prostoru mezi Vrbnem p. Pradědem a Zadní Vsí, kde je větší podíl zemědělské půdy

Prostupnost krajiny

- Nevymezovat nové zastavitelné plochy v lokalitách na styku sídel, zamezit zvýšení neprůchodnosti území.
- Otevřít potenciální průchody v mezerách mezi stávající zástavbou sídel pro pěší a cyklistickou dopravu (po cca 150 - 250 m).
- Zprostupnit jez Kunov pro vodní živočichy a případně další překážky, které nejsou dostatečně prostupné. VD Nové Heřminovy bude mít proveden bypas pro ryby, tudíž zprostupnění toku směrem k pramenům Opavy je opodstatněné.

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

- Zpevněné komunikace a obecně nepropustné plochy okamžitě koncentrují povrchový odtok a svým umístěním mohou výrazně měnit odtokové poměry v území přetínáním přirozených odtokových linií a odvodňováním přilehlých pozemků.

- V údolní nivě mohou být liniové stavby při křížení nivy překážkou pro rozvodněný vodní tok či při migraci vodních živočichů.
- Povrchové splachy z komunikací a jiných nepropustných ploch jsou kontaminovány celou škálou škodlivých látek zejména z dopravy, ale třeba i z ovzduší. Tyto látky jsou nežádoucí nejen ve vodním prostředí, ale i v půdě.

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- Odvodnění komunikací provádět jen v místech, kde je to opravdu nezbytné, formou mělkých příkopů a současně zamezit odvodnění přilehlých pozemků.
- Vytvořit četné retenční a sedimentační prvky podél komunikací tak, aby splach z nich nebyl příliš koncentrován a jednorázově odváděn do vodotečí. Tyto vody přednostně znovu využít nebo nechat zasakovat či odpařovat a až jako v poslední řadě nechat pozvolna odtéct.
- Minimalizovat dopady na přirozené odtokové poměry v území.
- Při přechodu napříč údolní nivou či podélném vedení komunikace v ní maximálně eliminovat zhoršení odtokových poměrů tj. budovat dostatečně kapacitní mosty s ohledem na průchod povodní a možnost migrace živočichů, odsazovat komunikaci co nejdále od vodního toku a nevyzdvihovat ji nad okolní terén, zřizovat inundační propustky pro rozliv v nivě aj.
- Vyhnout se s trasou komunikací ochranným pásmům vodních zdrojů.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci

- Podél vodního toku mimo zástavbu vymezovat po obou stranách plochy pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás, kde se doporučuje účel užívání jako plochy veřejné zeleně či v kombinaci se sportovními a oddychovými prvky a hlavně s přístupem k vodě.
- V zastavěném území vymezit plochy využitelné k přirozeným rozlivům nebo k rozšíření koryta (i se stávajícími stavbami či prvky, které se dají rozlivům přizpůsobit, nebo odstranit) – zeleň, parky, rekreační a sportovní plochy, staré průmyslové areály, sklady aj.
- Nevymezovat ve vyhlášeném ani v potenciálním záplavovém území žádné plochy pro bydlení, rekreaci a výrobu (u stávajících kolizních ploch změnit účel využití).
- Na základě studie protipovodňových opatření (PPO) vymezit plochy pro výsledná opatření.
- Doporučit používat na stavbách stavební materiály ve světlejších odstínech z důvodu nižší povrchové teploty.
- Zvýšit množství zeleně a vodních prvků v místech s nepropustnými plochami, které významně zvyšují teplotu prostředí dochází v letním období za slunečných dnů k narušení mikroklimatu.
- Při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace provést demografickou a sociologickou prognózu rozvoje obce a na základě jejích výsledků navrhnout odpovídající rozsah zastavitelných ploch se zohledněním hodnot krajiny.
- Nevymezovat nové rozvojové plochy v lokalitách, kde by jejich zastavění vedlo ke srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území.
- Sledovat vytvoření centrálních prostorů venkovských obcí při zohlednění výše uvedených principů.

- Sledovat vytvoření přechodové plochy mezi zástavbou a volnou krajinou za použití ploch zahrad nebo ploch soukromé či veřejné zeleně nebo i travnatých hřišť.
- Při návrhu prostorové regulace zástavby v zastavitelných plochách i v zastavěném území sledovat zachování urbanistické struktury místní části obce Vrbno pod Pradědem – Mnichov a obce Nové Heřminovy jako venkovských sídel.
- Při dostavbách a přestavbách venkovských sídel sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost s původními dochovanými usedlostmi, dodržovat přiměřenou hustotu zástavby (intenzitu zastavění stavebních pozemků), navrhnout odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně a uspořádání zástavby v souladu s historickými principy venkovské zástavby (uliční čáry, orientace štítů budov, předzahrádky apod.).
- Vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany.
- Vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklodopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR.

03 Okolí Bruntálu

Charakteristika krajinného okrsku:

Krajinný okrsek zahrnuje kulturní zemědělskou krajinu v okolí města Bruntál, v katastrálních územích obcí Staré Město, Oborná, Milotice n. Opavou, Moravskoslezský Kočov. Území je charakteristické zvlněným reliéfem, převahou zemědělského hospodaření – zejména pastevním hospodářstvím, menšími útvary lesních porostů a málo zastoupenou kategorií drobné krajinné zeleně. Zemědělské plochy jsou málo členěné. Lesní porosty, tvořené z velké části smrkovými monokulturami, jsou ve velkém rozsahu zcela devastované. Sídla jsou koncentrována do údolních poloh kolem drobných vodních toků, struktura drobné zeleně je bohatší, než v okolní zemědělské krajině.

Z hlediska biodiverzity je v okolí Bruntálu je několik lokalit, kde se dosud zachovaly fragmenty s relativně vyšší biodiverzitou. Z větší části je ale biodiverzita silně ochuzena z důvodů velkých a souvislých ploch, využívaných pro zemědělskou výrobu. Dnešní louky a pastviny byly v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století z velké části rozorány, proto jsou dnes druhově výrazně chudší než by byly v případě, že by touto degradací v historii neprošly.

Z hydrologického pohledu se jedná o KO ležící ve střední části povodí, který je vstupem i výstupem pro vody ze zastavěného území města Bruntál.

Vodní toky jsou zde obklopeny otevřenou zemědělskou krajinou nebo zastavěným územím zástavbou. Část byla v minulosti stabilizována díky odvodnění. Až na pár pozemků v okolí Milotic nad Opavou či Oborné se jedná o trvalé travní porosty. Nejzachovalejšími toky (přestože protékají přes nebo zastavěné území) jsou Kočovský potok a Černý potok. Dále pak jsou to pramenné úseky vodotečí v lesích a horní část Kobylího potoka.

Přehledná charakteristika sídel:

Staré Město v k.ú. Malá Véska a k.ú. Staré Město

- Výměra území v ha – 2 425
- Počet obyvatel k roku 2016 - 907
- Podíl bytů k rekreaci cca 2,4%
- Sídlní potenciál sídla - vysoký
- Cestní síť – původní rozšířená se směrovými úpravami, železniční trať.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby. Severozápadně prostorově oddělená část Nová Véska.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny.

Oborná v k.ú. Oborná

- Výměra území v ha – 533
- Počet obyvatel k roku 2016 - 390
- Podíl bytů k rekreaci 2,1%
- Sídlní potenciál sídla - nízký

- Cestní síť – původní se směrovými úpravami a železniční trať.
- Struktura zástavby – původní zástavba uspořádaná v údolí Oborenského potoka.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel a obecní úřad.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je slabě zapojeno do přírodní krajiny, návaznost přerušena nečleněnými plochami zemědělské půdy.

Milotice nad Opavou v k.ú. Jelení u Bruntálu a k.ú. Milotice nad Opavou

- Výměra území v ha – 1 923
- Počet obyvatel k roku 2016 - 387
- Podíl bytů k rekreaci cca 17,8%
- Sídlní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami, doplněná v později zastavěných plochách.
- Struktura zástavby – původní zástavba uspořádaná podél Milotického potoka, jižní část Jelení.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel v Jelením, kaple, zchátralá budova muzea.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny.

Moravskoslezský Kočov v k.ú. Moravský Kočov a k.ú. Slezský Kočov

- Výměra území v ha – 1 498
- Počet obyvatel k roku 2016 - 536
- Podíl bytů k rekreaci cca 5,3%
- Sídlní potenciál sídla - střední
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami, doplněná v později zastavěných plochách. Železniční trať.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby, obec má dvě prostorově propojené části, Moravský Kočov a Slezský Kočov.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel, negativní – hala, další pozitivní dominanty - poutní kostel na Uhlířském vrchu na katastru Bruntálu, situovaný v krajinném okrsku 7.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je slabě zapojeno do přírodní krajiny, návaznost je přerušena nečleněnými plochami zemědělské půdy.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

- Zemědělský (intenzivní pastevní a luční hospodářství, ekologické farmy)
- Vodohospodářský – tvorba zásob vody

Ostatní potenciály:

- Lesnický (Bruntálský les, lesy západně od Starého Města)
- Rekreační (turistika, cykloturistika, hippoturistika)

Nejvyšší hodnoty KO:

- přirozený charakter vodních toků a niv či jejich úseků se zachovaným rozlivem (Černý p. a Kočovský p.),
- mozaika lesních útvarů a lučních porostů nad Starým Městem,

- mozaika přírodních krajinných prvků v okolí Zeleného potoka severně od města Bruntál,
- zachované prostorové uspořádání místní části obce Milotice nad Opavou – Jelení jako venkovského sídla,
- Staré Město - památkově chráněný kostel Neposkvrněného Početí Panny Marie,
- Oborná - kostel Nejsvětější Trojice,
- místní část obce Milotice nad Opavou - Jelení - kostel Nanebevzetí Panny Marie.
- Moravskoslezský Kočov - kostel sv. Michala (Archanděla Michaela),
- výhledy na panorama Uhlířského vrchu s barokním poutním kostelem Panny Marie Pomocné.

Hlavní problémy KO:

- velká výměra nečleněných bloků zemědělské půdy,
- malý podíl drobné krajinné zeleně,
- převaha intenzívně využívaných zemědělských ploch včetně trvalých travních porostů,
- plošně odvodněná povodí (téměř celý KO vyjma povodí Kobylího a Zeleného p.),
- stabilizované trasy koryt vodních toků (zejména Bukový potok, PP Černého potoka,
- potenciální pohrožení obcí Moravskoslezský Kočov, Milotice nad Opavou, Oborná, Staré Město lokálními povodněmi,
- lokální riziko vzniku vodní eroze formou drah soustředěného odtoku na pozemcích s ornou půdou,
- území má nižší retenční schopnost půdy zadržovat vodu díky historické erozi a geologickému podloží,
- plánovaná zástavba v záplavovém území Černého potoka nad i pod Bruntálem a Kočovského potoka v Moravskoslezském Kočově,
- plánovaná zástavba v místech soustředěného odtoku v Moravskoslezském Kočově,
- výstavba nové komunikace přes nivu Kočovského potoka v souběhu s železniční tratí,
- hlavní silniční tahy, které vytváří v krajině migrační bariéry,
- hrozba srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území vymezením nových zastavitelných ploch v lokalitách na styku sídel,
- hrozba narušení dochovaného hodnotného uspořádání venkovského osídlení především neregulovaným rozvojem staveb a zařízení pro rekreaci a umisťováním záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují významné znaky krajiny,
- hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací,
- hrozba uzavření stávajících, případně současně neprůchodných historických průchodů a průhledů v prolukách mezi stávající zástavbou neregulovaným umisťováním staveb a zařízení (dostavba nových hlavních staveb, hospodářských nebo jiných vedlejších staveb, výstavba oplocení).

Cílová vize krajinného okrsku

- kulturní zemědělská krajina se sídly, rozvíjejícími zachovalý typický charakter zástavby, krajina přirozeně členěná, tvořící bohatou mozaiku různorodých přírodních společenstev, krajina atraktivní pro obyvatele i návštěvníky.

Rámcové podmínky využití

Zastavitelné plochy:

- důsledně vyžadovat likvidaci srážkových vod na svém pozemku. Minimalizovat zpevněné plochy a volit alespoň částečně propustné povrchy,
- omezit a zpomalit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné, zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté maximální část znovu využít),
- zajistit ochranu zastavitelného území před soustředěným odtokem vod z okolních pozemků.

Údolní niva

- vymisťovat obytné budovy a neodolné stavby (stavba, která není uzpůsobena k dočasnému zaplavení) a drobné stavby i dočasného charakteru ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo ZÚ, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda),
- zajistit volný průchod povodňe územím (zamezit budování pevných plotů i hustých živých plotů napříč údolní nivou či podél vodních toků a drobných staveb, které mohou být přívalem poškozeny či odplaveny. To se týká i skládek dřeva a dalších lehce odplavitelných materiálů),
- umožnit přirozený rozliv vodního toku – tento nesmí být omezen např. stavbou plánované přeložky komunikace I/45 přes Kočovský potok.

Plochy pro zemědělskou výrobu

- upřednostnit extenzivní způsoby hospodaření, zejména na travních porostech,
- provést opatření pro snížení odtoku vody ze zemědělských pozemků,
- rozdělit bloky zemědělské půdy.

Plochy pro rekreaci

- lokality, určené pro zachování a rozvoj přírodních hodnot využívat pro extenzivní rekreaci (cykloturistika, pěší turistika a krátkodobá pobytová rekreace).
- v místech, určených pro rekreaci, navrhnout odpovídající vybavenost: pěší stezky nezpevněné, bez osvětlení, odpočívadla s odpadkovými koši, zohledňující hodnoty krajiny a výhledy na krajinné dominanty.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- odstranit negativní dominantu betonového hnojiště na místním horizontu,
- umisťovat průmyslové, zemědělské a obytné stavby mimo ochranné pásmo horizontu,
- obnovit drobnější členění zemědělské krajiny dobudováním prvků drobné krajinné zeleně,
- významné vyhlídkové trasy opatřit značením a nerušivým zázemím pro turisty a cyklisty (informační prvky, odpočívadla, apod.),
- pečovat o drobnou sakrální architekturu v krajině,
- účelně obnovit zaniklé cesty a spojnice v krajině,
- zachovat prostupnost krajiny (ohrazení pastvin, umožňující prostup zejména směrem do údolí).

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- chránit, podporovat a rozvíjet přirozené úseky vodních toků a jejich nivy (Černý potok, Kočovský p.) před zástavbou a intenzivním využíváním, zpřístupnit vodu lidem zřizováním odpočinkových míst a nezpevněných cest s přístupem k vodě,
- zřizovat vodní krajinné prvky v místech mimo vodní toky, kde se přirozeně stahuje voda a přednostně v oblastech s nízkou retenční schopností půdy,
- plošně (v kaskádách) zřizovat drobné retenční prvky na vodních tocích,
- zajistit erozní ochranu v lese, nevyužívané spádové lesní cesty včas rušit a přetvářet v retenční prvky,
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uvedené,
- postupně měnit druhovou skladbu zvyšováním procenta listnatých dřevin.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- zachovat historické tradiční prostorové uspořádání zástavby místní části obce Milotice nad Opavou - Jelení jako venkovského sídla. Jedná se zejména o uspořádání a charakter zástavby (velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, zásady umísťování a minimální odstupy jednotlivých budov, materiál a způsob oplocení, zachování, příp. vytvoření průchodů do krajiny, atd.),
- chránit nemovité kulturní památky a s nimi významově související okolí: - kostel ve Starém Městě, kostel v Oborné, kostel a kapli v místní části Milotic nad Opavou, v Jelením, kostel v Moravskoslezském Kočově,
- chránit obraz kulturních a přírodních dominant před snížením jejich vizuálního významu v krajinné scéně - kostelů ve Starém Městě, v Moravskoslezském Kočově a v Oborné, kostel a kapli v místní části Milotic, v Jelení, Uhlířský vrch s poutním kostelem a Venušinu sopku,
- zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur,
- zachovat prostupnost ze sídel do okolní krajiny prostřednictvím stávajících průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou.

Obnova hodnot:

- doplňovat urbanistické prostorové uspořádání obcí, zejména místní části obce Milotice nad Opavou – Jelení v místech odstraněné původní zástavby ve smyslu uspořádání z počátku 20. století. Při dostavbách a přestavbách sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost původních dochovaných usedlostí včetně respektování historických odstupů staveb,
- eliminovat negativní urbanistické dominanty,
- negativní urbanistické dominanty, zejména částečně využitý průmyslový areál ve středové části obce Staré Město sledovat výhledově k demolici. Nová zástavba na těchto plochách musí odpovídat funkcí, uspořádáním, měřítkem, a architektonickým výrazem zástavbě centra obce. Zchátralou historickou budovu muzea nábytku v Miloticích nad Opavou rekonstruovat. Zemědělský a skladový areál v centrální části Moravského Kočova postupně rekonstruovat, případně nahrazovat stavbami, odpovídající funkcí, měřítkem a architektonickým výrazem zástavbě centra obce.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- zvýšení zadržování vody v krajině - budování záchytných prvků přírodního charakteru v ploše na zachycení běžných srážkových vod (celý KO).
- revitalizace vybraných vodotečí, které byly v minulosti stabilizovány.
- renaturace),renaturace odvodněných pramenných oblastí včetně vodních toků (Kočovský p., Bukový p., vodárenský p., Haldůvky, Smrčinský p., přítoky Černého p., Důlní p.).
- odstranění zatrubnění úseků vodních toků,
- budování přírodních nebo technických záchytných prvků na ochranu zástavby, ohrožené přívalovými splachy, (návrh na zpracování studie protipovodňových opatření se důrazem na retenci vody).
- revitalizovat koryta vodních toků v zastavěném území zastavěné části obce - provést přírodě blízká protipovodňová opatření se snahou zpřístupnit vodní tok a vodu lidem (Kočovský potok – dolní část v obci Moravskoslezský Kočov)
- Protierozní opatření v kombinaci s retencí vody nebo plošné zatravnění.

Zemědělství

- extenzivní hospodaření na trvalých travních porostech,
- členění bloků zemědělské půdy liniemi krajinné zeleně,
- výsadba remízů a solitér na pastvinách,
- zachování prostupnosti území (organizace ohradníků).

Lesní hospodářství

- obnovit přirozenou strukturu lesních porostů (stanovištně původní dřeviny, etážovitost porostů, různorodá věková skladba),
- upřednostnit šetrné způsoby hospodaření, zejména obnovy porostů.

Krajinná zeleň

- zřízení drobných vegetačních prvků na zem. půdě (remízky, meze, obnovené nivy drobných vodotečí bez zemědělské výroby),
- dosadba alejí podél komunikací včetně polních cest.

Prostupnost krajiny

- zajistit dostatečnou prostupnost pod plánovanými silničními stavbami (počet a parametry prostupů) na základě odborného posouzení,
- nevymezovat nové zastavitelné plochy v lokalitách na styku sídel, zamezit zvýšení neprůchodnosti území,
- zlepšit prostupnost ze sídel do okolní krajiny otevřením současně neprůchodných historických průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou (obnova vazeb na historické polní cesty).

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

Doprava je zdrojem prašnosti a hlučnosti, hlavní dopravní tahy (např. plánované obchvaty) tvoří významnou migrační bariéru v krajině.

Povrchové splachy ze zpevněných ploch jsou kontaminovány celou škálou škodlivých látek zejména z dopravy, ale i z nekvalitního spalování v domácích kotlích a ze znečištění v ovzduší obecně. Tyto látky jsou nežádoucí nejen ve vodním prostředí, ale i v půdě. Cílem trvale udržitelného rozvoje je i tyto vody zachytit a mechanicky přefiltrat sedimentací a pozvolna je vypouštět nebo znovu využít.

Příčné stavby přes vodní toky musí být dostatečně kapacitní i pro povodňové průtoky, aby vodní tok nebyl omezován a nemusel být zbytečně upraven (např. plánovaná výstavba komunikace přes Kočovský p.).

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- vytvoření retenčních a sedimentačních prvků podél komunikací tak, aby splach z ní a případně z pozemků nad ní nebyl koncentrován a jednorázově odváděn do vodotečí a posléze do nádrže Slezská Harta nebo Kružberk (např. plánovaná výstavba komunikace přes Kočovský p.),
- zřízení ochranných zelených pásů kolem komunikací (zmírnění prašnosti, hlučnosti, zapojení do krajiny),
- zřízení dostatečně kapacitních prostupů pod silničním tělesem (cesta, vodoteč, navazující krajinná zeleň).

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- nevymezovat nové rozvojové plochy v lokalitách, kde by jejich zastavění vedlo ke srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území.
- zachovat historické tradiční prostorové uspořádání zástavby a charakter zástavby v místní části obce Milotice nad Opavou – Jelení (velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenu střech, materiál opláštění, minimální odstupy budov (proluky), historicky utvořené plochy zeleně uvnitř sídla i na jejím okraji (humna), materiál a způsob oplocení, zachování průchodů do krajiny v historických prolukách, atd.),
- při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace provést demografickou a sociologickou prognózu rozvoje obce a na základě jejích výsledků navrhnout odpovídající rozsah zastavitelných ploch ve vazbě na 1. etapu „Doplňující průzkumy a rozbor“ se zohledněním hodnot krajiny.
- sledovat zdůraznění centrálních prostorů obcí, zejména doplněním občanského vybavení, při zohlednění výše uvedených principů,
- chránit dochovaná humna a kde nejsou, doplnit okraje sídla zahradami a plochami vzrostlé zeleně na kontaktu s krajinou,

- v regulativech prostorového uspořádání stanovit zásady umísťování staveb či jejich souborů (např. usedlostí), při dostavbách a přestavbách dodržovat přiměřenou hustotu zástavby (intenzitu zastavění stavebních pozemků), minimální odstupy jednotlivých budov, odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně a uspořádání zástavby v souladu s historickými principy venkovské zástavby (uliční čáry, orientace štítů budov, předzahrádky apod.), sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost s původními dochovanými usedlostmi - velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, materiál a způsob oplocení, zachování, příp. vytvoření průchodů do krajiny v návaznosti na původní historickou cestní síť, atd.),
- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany.
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklo dopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR,
- odborně prověřit a vymezit lokality pro navržená opatření vodního hospodářství,
- na základě výsledků studií (studie protipovodňových opatření, studie revitalizace pramenné oblasti, studie protierozních opatření – všechny s důrazem na retenci vody v krajině) vymezit plochy pro výsledná opatření
- Podél vodního toku zachovat po obou stranách plochu pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás (nebo i celou nivu), kde se doporučuje vymezit plochy veřejné zeleně či v kombinaci se sportovními a oddychovými prvky a hlavně s přístupem k vodě.
- nevymezovat v záplavovém území a v místech přirozených rozlivů žádné stavby pro bydlení, rekreaci a výrobu. Tyto plochy vymezovat nejlépe až nad hranicí nivy,
- vymezit plochy na retenci, odsazení a zasakování srážkových vod z komunikací.

04/1 Václavov u Bruntálu a Rudná pod Pradědem

Charakteristika krajinného okrsku:

Území je přirozeným přechodem z Nízkého do Hrubého Jeseníku, v reálu ovšem je od Hrubého Jeseníku velmi odlišné. Vyznačuje se mozaikou zemědělských ploch a drobných lesních porostů (převažují zemědělské plochy), obklopující dvě protáhlá sídla v údolní poloze kolem drobného toku se zachovalou typickou venkovskou zástavbou. V krajině v historii došlo k výraznému odlesnění a zemědělskému využití ploch, jehož důsledkem je praktický dopad na biodiverzitu prostředí. Z hlediska biodiverzity a krajinářské hodnoty lze mezi nejceněnější prvky v krajině zařadit některé úseky horních toků místních vodotečí, které jsou však velice úzké a omezené (vodní toky jsou většinou regulované a část potočních niv je velmi poškozená), dále zachované prvky historické plužiny – systémy dřevinami porostlých mezí, propojující drobné lesní útvary a lužní porosty zvodnělých depresí a pramenišť v oblasti mezi Novou Rudnou a Horním Václavovem.

Z hydrologického pohledu se jedná o převážně zalučněné pramenné oblasti na úpatí Jeseníků (vyjma okolí Staré Rudné), které spadají do horních partií povodí Kočovského a Černého potoka. Drobné vodoteče jsou v místech plošného odvodnění stabilizovány, vodní toky ve Václavově u Bruntálu a ve Staré Rudné jsou zástavbou omezovány ve svém přirozeném vývoji.

Přehledná charakteristika sídel:

Václavov u Bruntálu v k.ú. Dolní Václavov a k.ú. Horní Václavov

- Výměra území v ha – 2 578
- Počet obyvatel k roku 2016 - 449
- Podíl bytů k rekreaci cca 12,4%
- Sídelní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami, doplněná v západní části Horního Václavova.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby uspořádaná v údolí Václavského potoka a Kočovského potoka. Václavov je dělen na srostlé části Dolní a Horní Václavov.
- Urbanistické dominanty – pozitivní – kostel, negativní – panelové domy.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny, návaznost je přerušena málo členěnými plochami zemědělské půdy.

Rudná pod Pradědem - místní část Stará Rudná v k.ú. Stará Rudná

- Sídelní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami, místy doplněná v později zastavěných plochách, železniční trať.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby uspořádaná v údolí Rudného potoka.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel, fara a rychta.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

- Přírodní - vodní toky a jejich nivy, zejména Družstevní potok nad Starou Rudnou, Kočovský potok a jeho pravostranný přítok nad Václavovem, pravostranné přítoky Václavovského potoka nad Horním Václavovem a nad Dolním Václavovem.
- Vodohospodářský – pramenná oblast
- Kulturní – dochovaná historická plužina, výhledy na významnou krajinnou dominantu Uhlířského vrchu, zachovalá urbanistická struktura sídel.

Ostatní potenciály:

- Zemědělský - hospodaření (převážně pastva) na plochách trvalých travních porostů

Nejvyšší hodnoty KO:

- některé přirozené úseky vodních toků mimo odvodněné lokality,
- drobná mozaika malých lesních útvarů s navazujícími prvky dochované historické plužiny mezi Novou Rudnou a Horním Václavovem,
- výhledy na dominantu Uhlířského vrchu ze hřbetu nad Václavovem u Br.
- a komunikace Václavov u Br. – Bruntál,
- Václavov u Bruntálu - kostel Neposkvrněného početí Panny Marie,
- Rudná pod Pradědem - kostel sv. Jana Křtitele.

Hlavní problémy KO:

- odvodněné pramenné oblasti plošnou drenáží,
- lokální riziko bleskových povodní ze severního svahu nad Starou Rudnou a z jižního v Dolním Václavově,
- budovy v záplavovém území v Dolním Václavově,
- vodní eroze na orné půdě v okolí Staré Rudné,
- odlesnění, velké souvislé plochy zemědělské půdy, často s historií v orné půdě, velmi chudá struktura travních porostů,
- narušená typická krajinná struktura, tvořená hlavně liniovými prvky krajinné zeleně (rozorání mezí, scelení pozemků), místy nízký podíl drobné kraj. zeleně,
- hrozba srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území vymezováním nových zastavitelných ploch v lokalitách na styku sídel,
- hrozba narušení historického prostorového uspořádání venkovského osídlení především neregulovaným rozvojem staveb a zařízení pro rekreaci a umisťováním záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují významné znaky krajiny,
- hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací,
- hrozba uzavření stávajících, případně současně neprůchodných historických průchodů a průhledů v prolukách mezi stávající zástavbou neregulovaným umisťováním staveb a zařízení (dostavba nových hlavních staveb, hospodářských nebo jiných vedlejších staveb, výstavba oplocení).

Cílová vize krajinného okrsku

- kulturní lesozemědělská krajina s regenerovanou strukturou rozptýlené krajinné zeleně, se zachovanými výhledy a nerušenými liniemi místních horizontů, které dominuje fenomén Uhlířského vrchu s kostelem Panny Marie Pomocné,
- harmonická krajina se zachovalými hodnotami přírodními i kulturními, dlouhodobě se rozvíjející při respektování její historické podoby.

Rámcové podmínky využití

Zastavitelné plochy

- ochránit zastavitelné plochy před soustředěným odtokem formou opatření v krajině (zpomalení odtoku) nad hranicí zástavby,
- důsledně vyžadovat likvidaci srážkových vod na pozemku vlastníka. Minimalizovat zpevněné plochy a volit alespoň částečně propustné povrchy,
- omezit a zpomalit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné, zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté maximální část znovu využít nebo pozvolna zasáknout či odpařit.

Údolní nivy

- vymisťovat neodolné stavby (stavby nepřizpůsobené zaplavení) a drobné stavby i dočasněho charakteru ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo záplavové území, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda),
- zajistit volný průchod povodňe územím- nepovolovat budování pevných plotů i hustých živých plotů napříč údolní nivou či podél vodních toků a drobných staveb, které mohou být přívalem poškozeny či odplaveny. To se týká i skládek dřeva a dalších lehce odplavitelných materiálů,
- umožnit přirozený rozliv vodního toku

Plochy pro zemědělskou výrobu

- upřednostnit extenzivní způsoby hospodaření na lučních porostech,
- na erozně ohrožených částech pozemků provést efektivní protierozní opatření,
- doplnit chybějící krajinnou zeleň ve struktuře dané parcelní situací,
- vhodnými opatřeními zvýšit schopnost krajiny zadržovat srážkovou vodu.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- ochrana nenarušených horizontů a pohledově exponovaných svahů, zejména průhledů na Uhlířský vrch,
- podporovat obnovu historických spojnic mezi sídly a vztahů sídel a krajiny obnovou zejména polních a lesních cest se zohledněním potřebných vazeb na hospodaření v krajině a případný návrh pozemkových úprav,

- doplnění fragmentů historicky zachované struktury plužiny obnovou liniové krajinné zeleně.

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- chránit přirozené úseky vodních toků a jejich nivy před zástavbou a intenzivním využíváním, zpřístupnit vodu lidem zřizováním odpočinkových míst a nezpevněných cest s přístupem k vodě,
- zřizovat drobné retenční krajinné prvky v místech mimo vodní toky, kde se přirozeně stahuje voda a v pramenných partiích drobných toků,
- zvyšovat schopnost krajiny zachycovat vodu na zemědělských a lesních pozemcích,
- zajistit erozní ochranu v lese, nevyužívané spádové lesní cesty včas rušit a přetvářet v retenční prvky,
- obnovovat devastované lesní porosty přirozenou skladbou dřevin s převahou listnatých druhů,
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uvedené.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- zachovat historické tradiční prostorové uspořádání zástavby (dle původního charakteru sídla) obcí Václavov u Bruntálu a Rudná pod Pradědem. Jedná se zejména o uspořádání a charakter zástavby (velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, zásady umístění a minimální odstupy jednotlivých budov, materiál a způsob oplocení, zachování, příp. vytvoření průchodů do krajiny, atd.),
- chránit nemovitě kulturní památky s jejich významově souvisejícím okolím: kostel a venkovský dům ve Václavově, kostel v Rudné pod Pradědem.
- chránit obraz kulturních dominant před snížením jejich vizuálního významu v krajinné scéně - kostelu v Dolním Václavově, kostelu, fary a rychty v Rudné pod Pradědem.
- zachovat prostupnost ze sídel do okolní krajiny prostřednictvím stávajících průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou,
- zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur.

Obnova hodnot:

- doplňovat urbanistické prostorové uspořádání obcí Václavov u Bruntálu a Rudná pod Pradědem v místech odstraněné původní zástavby ve smyslu uspořádání z počátku 20. století. Při dostavbách a přestavbách sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost původních dochovaných usedlostí včetně respektování historických odstupů staveb,
- negativní urbanistické dominanty, zejména třípodlažní panelové bytové domy v centrální části Václavova u silnice I/11 sledovat k přestavbě a revitalizaci s cílem vhodnějšího začlenění do tradiční zástavby sídla, případně výhledově k demolici a náhradě stavbou, reflektující měřítkem a architektonickým výrazem původní venkovskou zástavbu,
- historické budovy fary a rychty v centrální části obce Rudná pod Pradědem rekonstruovat,

- objekty zemědělského areálu na východním okraji Rudné pod Pradědem lépe zapojit do krajiny zejména za použití pásů vzrostlé zeleně, výhledově demolovat halu seníku.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- chránit zástavbu (stávající i výhledové plochy) vhodnými opatřeními proti bleskovým povodním na svazích nad zástavbou (přednost mají kaskády záchytných přehrážek, zasakovacích průlehů před ryze svodnými prvky, které zejména koncentrují odtok) – Stará Rudná, Václavov, lokalita pod lyžařským areálem,
- zřizovat jednoduché retenční prvky (tůň, přehrážky, mokřady) mimo vodní toky v horních partiích povodí a to v místech, kde se za srážkových epizod soustředí voda a přednostně v oblastech s nízkou retenční schopností půdy nebo v lokalitách s plošným odvodněním (viz Hlavní výkres).
- obnovit či vytvořit nové meze s průlehy v místech plošného odtoku (lokalita jižně od Nové Rudné),
- zpracovat studie na revitalizaci vybraných pramenných oblastí, kdy bude obnoven jejich vodní režim a zvýšen retenční potenciál včetně zohlednění případné ochrany zástavby (4 lokality u Václavova, 2 lokality u Staré Rudné),
- provést studii přírodě blízkých protipovodňových opatření se snahou ochránit budovy a zpřístupnit vodní tok a vodu lidem (Dolní Václavov),
- revitalizovat úseky upravených vodních toků zejména v odvodněných územích.

Zemědělství

- preferovat extenzivní způsoby hospodaření na travních porostech, posílit druhovou rozmanitost bylinných formací v souvislosti s podmínkami stanoviště,
- na erozně ohrožených částech orné půdy provést efektivní protierozní opatření.

Lesní hospodářství

- nahradit dožívající smrkové monokultury smíšeným lesem s podílem jehličnanů, preferovat zastoupení jedle, na sušších partiích návrší modřínu jesenické provenience,
- založit na pramenné oblasti u Rudné p. Pradědem lesní formaci přirozeného složení, chránící prameniště a napomáhající zvýšit vsakování dešťových srážek do podloží.

Krajinná zeleň

- obnovit drobnou krajinnou zeleň na parcelně fixovaných strukturách zaniklých mezí a polních cest, (viz Hlavní výkres)
- na pastvinách zřídit bohatou strukturu krajinné zeleně, včetně solitérů a malých skupin vzrůstných dřevin,
- podpořit rozvoj vlhkomilných dřevinných formací na prameništích a podél drobných vodotečí a vlhkých depresí občasných tras soustředěného odtoku.



Návrh obnovy drobné krajinné zeleně ve smyslu původní plužiny

Prostupnost krajiny

- nevymezovat nové zastavitelné plochy v lokalitách na styku sídel, zamezit zvýšení neprůchodnosti území,
- zlepšit prostupnost ze sídel do okolní krajiny otevřením současně neprůchodných historických průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou (obnova vazeb na historické polní cesty),
- obnovit historickou cestu mezi Václavovem u Bruntálu a Moravskoslezským Kočovem.

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

- zpevněné komunikace a obecně nepropustné plochy okamžitě koncentrují povrchový odtok a svým umístěním mohou výrazně měnit odtokové poměry v území přetínáním přirozených odtokových linií a odvodňováním přilehlých pozemků,
- v údolní nivě mohou být liniové stavby při jejím křížení překážkou pro rozvodněný vodní tok či při migraci vodních živočichů,
- povrchové splachy z komunikací a jiných nepropustných ploch jsou kontaminovány celou škálou škodlivých látek zejména z dopravy, ale třeba i z ovzduší. Tyto látky jsou nežádoucí nejen ve vodním prostředí, ale i v půdě.

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- odvodnění komunikací provádět jen v místech, kde je to opravdu nezbytné, formou mělkých příkopů a současně zamezit odvodnění přilehlých pozemků,
- vytvořit četné retenční a sedimentační prvky podél komunikací tak, aby splach z nich nebyl příliš koncentrován a jednorázově odváděn do vodotečí. Tyto vody přednostně znovu využít nebo nechat zasakovat či odpařovat,
- minimalizovat dopady na přirozené odtokové poměry v území,

- při přechodu napříč údolní nivou či podélném vedení komunikace v ní maximálně eliminovat zhoršení odtokových poměrů tj. budovat dostatečně kapacitní mosty s ohledem na průchod povodní a možnost migrace živočichů, odsazovat komunikaci co nejdále od vodního toku a nevyzdvihovat ji nad okolní terén, zřizovat inundační propustky pro rozliv v nivě aj.,
- vyhnout se s trasou komunikací ochranným pásmům vodních zdrojů.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace provést demografickou a sociologickou prognózu rozvoje obce a na základě jejich výsledků navrhnout odpovídající rozsah zastavitelných ploch ve vazbě na 1. etapu „Doplňující průzkumy a rozbory“, se zohledněním hodnot krajiny,
- nevymezovat nové rozvojové plochy v lokalitách, kde by jejich zastavění vedlo ke srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území.
- zachovat historické tradiční prostorové uspořádání zástavby a charakter zástavby obcí Václavov u Bruntálu a Rudná pod Pradědem (velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, minimální odstupy budov (proluky), historicky utvořené plochy zeleně uvnitř sídla i na jejím okraji (humna), materiál a způsob oplocení, zachování průchodů do krajiny v historických prolukách, atd.),
- v regulativech prostorového uspořádání stanovit zásady umístování staveb či jejich souborů (např. usedlostí), při dostavbách a přestavbách dodržovat přiměřenou hustotu zástavby (intenzitu zastavění stavebních pozemků), minimální odstupy jednotlivých budov, navrhnout odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně a uspořádání zástavby v souladu s historickými principy venkovské zástavby (uliční čáry, orientace štítů budov, předzahrádky apod.), sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost s původními dochovanými usedlostmi - velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, materiál a způsob oplocení, zachování, příp. vytvoření průchodů do krajiny v návaznosti na původní historickou cestní síť, atd.),
- sledovat zdůraznění centrálních prostorů obcí, zejména doplněním občanského vybavení, při zohlednění výše uvedených principů,
- chránit dochovaná humna a kde nejsou, doplnit okraje sídla zahradami a plochami vzrostlé zeleně na kontaktu s krajinou,
- doporučit používat na stavbách stavební materiály či barvy ve světlejších odstínech z důvodu nižší povrchové teploty,
- nevymezovat ve vyhlášeném ani v potenciálním záplavovém území žádné plochy pro bydlení, rekreaci a výrobu,
- podél vodního toku mimo zástavbu vymezovat po obou stranách plochy pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás,
- v zastavěném území vymezit plochy využitelné k přirozeným rozlivům nebo k rozšíření koryta (i se stávajícími stavbami či prvky, které se dají rozlivům přizpůsobit, nebo odstranit) – zeleň, parky, rekreační a sportovní plochy, staré průmyslové areály, sklady aj.,
- na základě výsledků studií vymezit plochy pro výsledná opatření,
- zabývat se obnovou drobných krajinných struktur zeleně – aleje, remízy, meze,
- posoudit potřeby a navrhnout obnovu vybraných polních cest pro zprostupnění krajiny (sídlo – sídlo, sídlo – les, sídlo – vodní tok),

- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklodopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR.

04/2 Horní Václavov - sever

Charakteristika krajinného okrsku:

Okrsek malého rozsahu, vymezený na území severně od Horního Václavova, kde vzniká areál rekreačního bydlení a v jeho blízkosti se do budoucna počítá s rozvojem střediska zimních sportů. Krajina je zde mírně zvlněná, zatravněné svahy spadají do údolí Moravice, kudy probíhá hranice řešeného území. Na území KO se vyskytují v malé míře drobné útvary lesa, na krajinnou zeleň je okrsek chudý. Na svažité stráni vyrůstají dvoupodlažní objekty, umístěné tak, aby každý měl zajištěn výhled do krajiny. Urbanistická struktura areálu a architektonický vzhled staveb jsou v dané krajině cizorodým prvkem, částečně korespondují s podobným areálem v sousední Dolní Moravici, který je vizuálně spojen s plochami v Horním Václavově. Vzniká tak enkláva zcela nového charakteru, která může narušit krajinný ráz podhorského území, pokud nebude vhodným způsobem zelení zapojena do krajiny.

Doc. Ing. Arch. Ivan Vorel ve svém elaborátu „Posouzení vlivu návrhu změny územního plánu na krajinný ráz dle ustanovení §12 zák.114/1992 Sb. O ochraně přírody a krajiny“ (poč.stran63, r. 2009) uvádí:

Obecné zásady arch. řešení:

Rekapitulujeme, že územní studie není platforma pro konkretizaci architektonických forem jednotlivých objektů. Ale považujeme za správné, stanovit zde alespoň obecné zásady :

- ° půdorysná velikost objektů musí korespondovat s velikostí parcel,
- ° objekty by neměly zásadně vybočovat z tradičních architektonických forem a materiálové škály, typických pro daný region,
- ° osazení objektů musí reagovat na konkrétní výškové poměry přilehlé komunikace, výškové poměry parcely a na orientaci ke světovým stranám a ke směru převládajících větrů.

Obr. 2.1.7: Příklad charakteru individuální apartmánové zástavby (ATELIER BONMOT)



Foto současného stavu
- objekty se čtyřmi štítovými stěnami a dvěma podlažními + podkroví jsou zcela cizorodého charakteru, navíc jejich umístění neumožňuje výsadbu vzrostlých druhů dřevin (jak je požadováno v posudku),

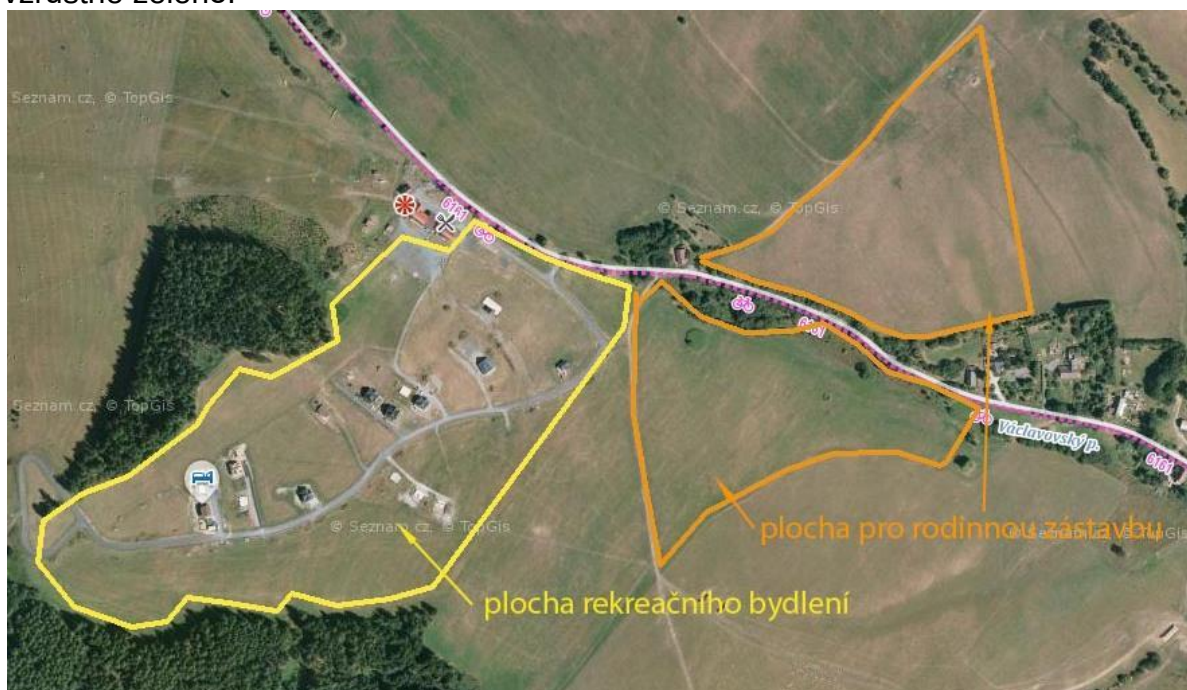
aniž by netvořily clonu výše stojícím objektům, začlenění do krajiny bude velmi problematické.

Vizualizace uvádí představu o umístění a charakteru objektů, uspořádání jednotlivých domů umožňuje realizaci vzrůstné zeleně.



Zdroj: Atelier BONMOT

Letecký snímek současného stavu – velikost objektů, hustota zástavby a umístění řad s možností výhledu pro každý objekt činí problematickou konfiguraci pro výsadbu vzrůstné zeleně.



Zdroj: Mapy.cz + vlastní zákres

Hydrologicky je tento malý krajinný okrsek převážně odvodňován do Moravice. Jedná se o kousek hřebene a na něj navazující západní svah, který je částečně zalesněn a zatravněna je pramennou oblastí.

Hodnocení z hlediska biodiverzity:

Zemědělsky a v současnosti především rekreačně (sjezdovky) využívaná, biologicky nepříliš významná plocha nad nivou Moravice, která (stejně jako vodní tok) jsou naopak mimořádně cenné.

Přehledná charakteristika sídla:

místní část Horní Václavov u Bruntálu – sever - v k.ú. Horní Václavov

- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami, doplněná v nově zastavovaných plochách.
- Struktura zástavby – původní historická zástavba se omezuje pouze na prostor v údolí Moravice s osadou Lesní mlýn. Nová zástavba vznikla na hřebeni, jedná o hotel s parkovišti a jihozápadním směrem do údolí Moravice se rozrostl areál apartmánových domů, který se v současné době doplňuje o další stavby. Západním směrem od hotelu do údolí Moravice byly realizovány sjezdovky s vleky. Území je mimo lyžařskou sezónu užíváno jako louka.
- Urbanistické dominanty – pozitivní – hotel.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

- Rekreační – nově vznikající území rekreačního bydlení a sportovních aktivit
- Přírodní (vodní tok Moravice a jeho niva)
- Vodohospodářský – pramenná oblast

Ostatní potenciály:

- Zemědělský (extenzivní hospodaření v okolí areálů)

Nejvyšší hodnoty KO:

- daleké výhledy směrem na JZ, Z, SZ,
- areál zimních sportů.

Hlavní problémy KO:

- odvodnění pramenné oblasti v severní části území,
- zhoršení odtokových poměrů v důsledku nové výstavby zpevněných ploch bez komplexního řešení retence a znovu využívání srážkové vody,
- rozvoj lyžařského areálu a s ním související rozvoj rekreační zástavby v západní části KO může negativně ovlivnit nivu Moravice,
- hrozba narušení charakteru krajiny především neregulovaným rozvojem staveb a zařízení pro rekreaci a umisťováním záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují významné znaky krajiny.,
- hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací.

Cílová vize krajinného okrsku

- Krajina s kultivovanou formou rekreačních aktivit, rekreační zástavbou korespondující s tradičními vzory místní venkovské architektury, s vysokým podílem autochtonní zeleně.

Rámcové podmínky využití

Zastavitelné plochy:

- zajistit zastavitelné plochy před soustředěným odtokem formou opatření v krajině (zpomalení odtoku) nad hranicí zástavby,
- důsledně vyžadovat likvidaci srážkových vod na pozemku vlastníka, minimalizovat zpevněné plochy a volit alespoň částečně propustné povrchy,
- omezit a zpomalit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné, zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté maximální část znovu využít nebo pozvolna zasáknout či odpařit a až jako v poslední řadě nechat přebytečnou vodu pozvolna odtéct,
- ochrana nivy řeky Moravice před splachy ze zpevněných ploch a střech rekreačních areálů a jejich zázemí.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- vhodný management rekreačního využití lyžařského areálu (termíny sečení, pastva) může výrazně zvýšit druhovou diverzitu porostů.

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- zřizovat drobné retenční krajinné prvky v místech, kde se přirozeně stahuje voda,
- obnovovat nebo vytvářet meze na zemědělské půdě, které jsou vedeny po vrstevnicích a doplňovat je průlehy ke zvýšení záchytné funkce,
- postupně měnit druhovou skladbu lesních porostů zvyšováním procenta listnatých dřevin,
- zajistit ochranu nivy Moravice před splachy ze zpevněných ploch rekreačních areálů.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- chránit přírodní dominanty, zejména panorama Hrubého Jeseníku, před snížením vizuálního významu v krajinné scéně,
- chránit neporušenost horizontů, v případě umísťování staveb důsledně prověřit vliv na krajinu v širším kontextu,
- zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur, zejména v nivě Moravice.

Obnova hodnot:

- zkvalitňovat urbanistické prostorové uspořádání a architektonický výraz zástavby areálu apartmánových domů se zohledněním jejího působení v obrazu krajiny.
- areál apartmánových domů s vybaveností v západní části Horního Václavova zapojit do krajiny vhodnými terénními úpravami a za použití pásů a skupin vzrostlé zeleně.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- zpracovat studii revitalizace pramenné oblasti s důrazem na retenci vody v krajině, kdy bude obnoven její vodní režim a zvýšen retenční potenciál včetně zohlednění případné ochrany zástavby v údolí Moravice.

Lesní hospodářství

- lesní porosty postupně přeměnit v druhově bohaté celky s přirozenou strukturou druhovou i prostorovou.

Krajinná zeleň

- zapojit areál rekreačního bydlení do krajiny pomocí výsadeb vzrůstných dřevin domácích druhů – podél komunikací, na hranicích pozemků, na hranicích areálu a směrem od hranic k lesním útvarům v okolí.
- opatřit lyžařský areál prvky krajinné zeleně, složené z domácích vzrůstných dřevin (vertikální členění prostoru, odpovídající měřítko hmoty staveb a zeleně).

Prostupnost krajiny

- zamezit zvýšení neprůchodnosti území (oplocování, zahuštění zástavby).

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

- zpevněné komunikace a obecně nepropustné plochy okamžitě koncentrují povrchový odtok a svým umístěním mohou výrazně měnit odtokové poměry v území přetínáním přirozených odtokových linií a odvodňováním přilehlých pozemků,
- povrchové splachy z komunikací a jiných nepropustných ploch jsou kontaminovány celou škálou škodlivých látek zejména z dopravy, ale třeba i z ovzduší. Tyto látky jsou nežádoucí nejen ve vodním prostředí, ale i v půdě.

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- Odvodnění komunikací provádět jen v místech, kde je to opravdu nezbytné, formou mělkých příkopů a současně zamezit odvodnění přilehlých pozemků.
- Vytvořit četné retenční a sedimentační prvky podél komunikací tak, aby splach z nich nebyl příliš koncentrován a jednorázově odváděn do vodotečí. Tyto vody přednostně znovu využít nebo nechat zasakovat či odpařovat a až jako v poslední řadě nechat pozvolna odtéct.
- Minimalizovat dopady na přirozené odtokové poměry v území.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- na základě výsledků studií vymezit plochy pro výsledná opatření,
- doporučit používat na stavbách stavební materiály či barvy ve světlejších odstínech z důvodu nižší povrchové teploty,
- v regulativech prostorového uspořádání stanovit zásady umísťování staveb či jejich souborů při dostavbách a přestavbách dodržovat přiměřenou hustotu zástavby (intenzitu zastavění stavebních pozemků), minimální odstupy jednotlivých budov, navrhnout odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně a uspořádání zástavby v souladu s historickými principy venkovské zástavby (uliční čáry, orientace štítů budov), sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost s původními dochovanými usedlostmi - velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, materiál a způsob oplocení, zachování, příp. vytvoření průchodů do krajiny v návaznosti na původní historickou cestní síť, atd.),
- sledovat vytvoření přechodové plochy mezi zástavbou a volnou krajinou za použití ploch přírodně formované zeleně,
- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklodopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR.

05 Široká údolí pahorkatiny

Charakteristika krajinného okrsku:

Krajinný okrsek tvoří mělké údolí, jímž protékají drobné vodoteče, prochází páteřní komunikace, na níž se rozvinula venkovská sídla protáhlého tvaru s navazující plužinou, jejíž podoba je setřena soudobým způsobem hospodaření. Z hlediska biodiverzity jsou kvalitními biotopy především horní toky Bystřice a Lomnického potoka, jejich přítoky a jejich nivy. Současně je podél obou vodních toků poměrně rozsáhlá, i když většinou nesouvislá, zástavba. Mezi zástavbou se dochovala poměrně pestrá mozaika mokřadních a lučních biotopů, částečně velice dobře zachovalých.

Naopak, biologicky chudé jsou rozsáhlé souvislé bloky zemědělské půdy. V současnosti jsou zatravněné, ale jde o bývalou ornou půdu a biodiverzita na nich se dosud neobnovila.

Hydrologicky tvoří tento KO dvě lesem oddělená mezipovodí, z nichž každé odvádí vodu do jiného úmoří. V severní části je sběrným tokem Moravice, do které ústí Lomnický potok a nejspodnější část povodí Kočovského potoka, v té jižní je to Bystřice.

Přehledná charakteristika sídel:

Valšov v k.ú.Valšov

- Výměra území v ha – 982
- Počet obyvatel k roku 2016 - 257
- Podíl bytů k rekreaci cca 15,2%
- Sídelní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami, železniční trať.
- Urbanistické dominanty - nejsou
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby uspořádána v údolí Kočovského potoka. V údolí Kočovského potoka rozsáhlá chatová osada, západně a jižně zástavby obce lomy.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny, návaznost přerušena málo členěnými plochami zemědělské půdy.

Lomnice v k.ú. Lomnice u Rýmařova a Tylov

- Výměra území v ha – 2 722
- Počet obyvatel k roku 2016 - 506
- Podíl bytů k rekreaci cca 6,8%
- Sídelní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami, železniční trať.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby uspořádaná v údolí Lomnického potoka.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je slabě zapojeno do přírodní krajiny, návaznost přerušena nečleněnými plochami zemědělské půdy

místní část Tylov, v k.ú. Tylov

- Sídelní potenciál sídla – nízký

- Cestní síť – původní se směrovými úpravami, železniční trať.
- Struktura zástavby - původní struktura zástavby uspořádaná v údolí Lomnického potoka, v severní části území osada Tylovský mlýn.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny, návaznost přerušena plochami orné půdy

Dětřichov nad Bystřicí v k.ú. Dětřichov nad Bystřicí a k.ú. Krahulčí

- Výměra území v ha – 2 829
- Počet obyvatel k roku 2016 - 438
- Podíl bytů k rekreaci cca 0,8%
- Sídlní potenciál sídla - střední
- Cestní síť – původní síť se směrovými úpravami, železniční trať.
- Struktura zástavby – původní zástavba uspořádaná v nivě řeky Bystřice, v jižní části území osada Krahulčí.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel a základní škola.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

- Přírodní - vodní toky a jejich nivy, přestože jsou fragmentované, mohou být základem pro návrat biodiverzity do přilehlých pastvin
- Vodohospodářský – pramenné oblasti na svazích údolí
- Zemědělský – pastevní a luční hospodářství

Ostatní potenciály:

- Rekreační – cykloturistika, hipoturistika, turistika

Nejvyšší hodnoty KO:

- vodní toky a fragmenty niv - Kočovský potok – přirozený úsek s rozlivem v nivě Bystřice – přirozený vodní tok s mírnými úpravami,
- zachovaná pramenná oblast na svahu východně od obce Lomnice
- částečně zachované prvky historické plužiny na svazích údolí východně od Lomnice a Tylova,
- Lomnice - kostel sv. Jiří,
- Dětřichov nad Bystřicí - kostel sv. Jiří.

Hlavní problémy KO:

- odvodněné pramenné oblasti a s tím související stabilizace drobných vodotečí (přítoky páteřních toků KO),
- stávající a výhledová zástavba v záplavovém území (Valšov),
- upravený Lomnický potok v zastavěném území,
- riziko bleskových povodní z okolních svahů (Dětřichov nad Bystřicí, Lomnice, Moravský Kočov),
- velkoplošné, souvislé pastevní areály bez jakýchkoliv struktur krajinné zeleně,
- hrozba srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území vymezováním nových zastavitelných ploch v lokalitách na styku sídel,

- hrozba narušení dosavadní struktury venkovského osídlení především neregulovaným rozvojem staveb a zařízení pro rekreaci a umisťováním záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují významné znaky krajiny,
- hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací,
- hrozba uzavření stávajících, případně současně neprůchodných historických průchodů a průhledů v mezerách mezi stávající zástavbou neregulovaným umisťováním staveb a zařízení (dostavba nových hlavních staveb, hospodářských nebo jiných vedlejších staveb, výstavba oplocení).

Cílová vize krajinného okrsku

- kulturní zemědělská krajina se sídly, rozvíjejícími zachovalý typický charakter zástavby, krajina přirozeně členěná, tvořící bohatou mozaiku různorodých přírodních společenstev, krajina atraktivní pro obyvatele i návštěvníky.

Rámcové podmínky využití

- extenzivní sport a rekreace - (cykloturistika, pěší turistika a krátkodobá pobytová rekreace a s tím související vybavenost: pěší stezky nezpevněné, bez osvětlení, odpočívadla s odpadkovými koši, přírodní pláže bez dodatečných úprav),
- upřednostnit extenzivní způsoby zemědělského hospodaření na trvalých travních porostech, snížit zatížení pastvou.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Zastavitelné plochy:

- zajistit zastavitelné území před soustředěným odtokem formou opatření v krajině (zpomalení odtoku) nad hranicí zástavby,
- důsledně vyžadovat likvidaci srážkových vod na svém pozemku. Minimalizovat zpevněné plochy a volit alespoň částečně propustné povrchy,
- omezit a zpomalit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné, zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté maximální část znovu využít nebo pozvolna zasáknout či odpařit.

Údolní nivy

- vymisťovat neodolné stavby (stavba, která není uzpůsobena k dočasnému zaplavení) a drobné stavby i dočasného charakteru ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo záplavové území, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda),
- zajistit volný průchod povodně územím nepovolováním pevných plotů i hustých živých plotů napříč údolní nivou či podél vodních toků a drobných staveb, které mohou být přívalem poškozeny či odplaveny. To se týká i skládek dřeva a dalších lehce odplavitelných materiálů,
- umožnit přirozený rozliv vodního toku.

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- obnovit měřítko členění krajiny pomocí zřizování linií v trasách původních mezí a polních cest,
- chránit neporušené horizonty po obou stranách údolí před narušením nevhodnými stavbami, důkladně zvažovat umístění jakýchkoli staveb do krajiny, včetně staveb technické infrastruktury,
- zpřístupnit krajinu dalšími cestami pro pěší, procházejícími napříč přes sídla na obě strany údolí.

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- chránit přirozené úseky vodních toků a jejich nivy před zástavbou a intenzivním využíváním, zpřístupnit vodu lidem zřizováním odpočinkových míst a nepevněných cest s přístupem k vodě,
- zřizovat drobné retenční krajinné prvky v místech mimo vodní toky, kde se přirozeně stahuje voda,
- obnovovat nebo vytvářet meze, které jsou vedeny po vrstevnicích a doplňovat je průlehy ke zvýšení záchytné funkce,
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uvedené, fragmentace ploch využívaných pro zemědělství liniemi drobné krajinné zeleně přirozeného druhového složení.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- chránit nemovité kulturní památky a s nimi významově související okolí: renesanční kostel sv. Jiří v Lomnici a klasicistní kostel sv. Jiří v Dětrichově nad Bystřicí,
- chránit obraz kulturních dominant před snížením jejich vizuálního významu v krajinné scéně - kostely v Lomnici a Dětrichově nad Bystřicí, otevření pohledů na kostely z páteční komunikace, odstranění vybrané vzrostlé zeleně,
- zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur,
- zachovat prostupnost ze sídel do okolní krajiny v příčném směru přes podélnou linii obce prostřednictvím stávajících průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou.

Obnova hodnot:

- doplňovat urbanistické prostorové uspořádání obcí v místech odstraněné původní zástavby ve smyslu uspořádání z počátku 20. století. Při dostavbách a přestavbách sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost původních dochovaných usedlostí včetně respektování historických odstupů staveb,
- eliminovat negativní urbanistické dominanty specifikované v části „Doplňující průzkumy a rozbor“,
- negativní urbanistické dominanty, zejména kamenolomy v jižním území obce Valšov, lépe zapojit do krajiny zejména za použití pásů a skupin vzrostlé zeleně,

- negativní urbanistické dominanty, zejména 4podlažní bytové panelové domy v centrální části Lomnice sledovat k přestavbě a revitalizaci s cílem vhodnějšího začlenění do tradiční zástavby sídla, případně výhledově k demolici a náhradě stavbou, odpovídající měřítkem a architektonickým výrazem původní venkovské zástavbě.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- chránit zástavbu (stávající i výhledové plochy) vhodnými opatřeními proti bleskovým povodním na svazích nad zástavbou (přednost mají kaskády záchytných přehrážek, zasakovacích průlehů před ryze svodnými prvky, které zejména koncentrují odtok) – pořídit studii pro lesní povodí, která bude řešit ohrožené lokality (Valšov, Dětrichov nad Bystřicí),
- zřizovat jednoduché retenční prvky (tůňe, přehrážky, mokřady) mimo vodní toky v horních partiích povodí a to v místech, kde se za srážkových epizod soustředí voda a přednostně v oblastech s nízkou retenční schopností půdy nebo v lokalitách s plošným odvodněním (viz Hlavní výkres),
- obnovit či vytvořit nové meze se zasakovacími průlehy v místech plošného odtoku (svahy nad Lomnicí a Tylovem),
- zpracovat studie na revitalizaci vybraných pramenných oblastí s důrazem na retenci vody, kdy bude obnoven jejich vodní režim a zvýšen retenční potenciál včetně zohlednění případné ochrany zástavby (dvě lokality u Tylova a jedna lokalita u Valšova),
- revitalizovat úseky upravených vodotečí v odvodněných územích,
- pořídit studii přírodě blízkých protipovodňových opatření pro úsek Kočovského potoka ve Valšově s cílem co nejvíce zachovat rozliv a zároveň ochránit ohrožené nemovitosti.

Zemědělství

- upřednostnit extenzivní způsoby pastvy na travních porostech,
- podpořit rozvoj druhově bohatých luk alespoň na části ploch,
- umožnit prostupnost krajiny organizací ohradníků, respektující pohyb návštěvníků a obyvatel ve volné krajině.

Lesní hospodářství

- obnovovat poškozené lesní porosty výsadbou stanovištně původních dřevin s vyloučením smrku na níže položených a vlhkých lokalitách.

Krajinná zeleň

- členit bloky zemědělské půdy prvky krajinné zeleně s využitím parcelní linií, fixovaných v parcelní struktuře,
- na pastvinách zřizovat další drobné útvary zeleně, typické pro pastevní způsob využívání travních ploch, jako jsou solitéry a malé skupiny vzrůstných dřevin.

Prostupnost krajiny

- zamezit další zástavbě podél vodních toků,
- nevymezovat nové zastavitelné plochy v lokalitách na styku sídel, zamezit zvýšení neprůchodnosti území,

- zlepšit prostupnost ze sídel do okolní krajiny otevřením současně neprůchodných historických průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou (obnova vazeb na historické polní cesty), respektovat volný průchod po stávajících polních a sezónních cestách, zřídit dle potřeby nové spojnice sídla směrem k lesním celkům.

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

- zpevněné komunikace a obecně nepropustné plochy okamžitě koncentrují povrchový odtok a svým umístěním mohou výrazně měnit odtokové poměry v území přetínáním přirozených odtokových linií a odvodňováním přilehlých pozemků,
- v údolní nivě mohou být liniové stavby při jejím křížení překážkou pro rozvodněný vodní tok či při migraci vodních živočichů,
- povrchové splachy z komunikací a jiných nepropustných ploch jsou kontaminovány celou škálou škodlivých látek zejména z dopravy, ale třeba i z ovzduší. Tyto látky jsou nežádoucí nejen ve vodním prostředí, ale i v půdě,
- dopravní tahy vytvářejí různě neprostupné migrační bariéry,
- doprava je zdrojem hlučnosti a prašnosti okolí.

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- odvodnění komunikací provádět jen v místech, kde je to opravdu nezbytné, formou mělkých příkopů a současně zamezit odvodnění přilehlých pozemků,
- vytvořit četné retenční a sedimentační prvky podél komunikací tak, aby splach z nich nebyl příliš koncentrován a jednorázově odváděn do vodotečí. Tyto vody přednostně znovu využít nebo nechat zasakovat či odpařovat a až jako v poslední řadě nechat pozvolna odtéct,
- snažit se minimalizovat dopady na přirozené odtokové poměry v území,
- při přechodu napříč údolní nivou či podélném vedení komunikace v ní maximálně eliminovat zhoršení odtokových poměrů tj. budovat dostatečně kapacitní mosty s ohledem na průchod povodní a možnost migrace živočichů, odsazovat komunikaci co nejdále od vodního toku a nevyzdvihovat ji nad okolní terén, zřizovat inundační propustky pro rozliv v nivě aj.,
- vyhnout se s trasou komunikací ochranným pásmům vodních zdrojů,
- zřídit podél komunikací aleje, případně souvislé pásy zeleně.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- Nevymezovat ve vyhlášeném ani v potenciálním záplavovém území žádné plochy pro bydlení, rekreaci a výrobu (kolizní plochy v ÚP Valšova změnit),
- podél vodního toku mimo zástavbu vymezovat po obou stranách plochy pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás,
- v zastavěném území vymezit plochy využitelné k přirozeným rozlivům nebo k rozšíření koryta (i se stávajícími stavbami či prvky, které se dají rozlivům přizpůsobit, nebo odstranit) – zeleň, parky, rekreační a sportovní plochy, staré průmyslové areály, sklady aj.,
- na základě výsledků studií (studie protipovodňových opatření, studie revitalizace pramenné oblasti, studie protierozních opatření – všechny s důrazem na retenci vody v krajině) vymezit plochy pro výsledná opatření,
- doporučit používat na stavbách stavební materiály či barvy ve světlejších odstínech z důvodu nižší povrchové teploty,

- při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace provést demografickou a sociologickou prognózu rozvoje obce a na základě jejich výsledků navrhnout odpovídající rozsah zastavitelných ploch se zohledněním hodnot krajiny ve vazbě na 1. etapu „Doplňující průzkumy a rozbor“,
- nevymezovat nové rozvojové plochy v lokalitách, kde by jejich zastavění vedlo ke srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území,
- sledovat zdůraznění centrálních prostorů obcí, zejména doplněním občanského vybavení, při zohlednění výše uvedených principů,
- chránit dochovaná humna a kde nejsou, doplnit okraje sídla zahradami a plochami vzrostlé zeleně na kontaktu s krajinou,
- v regulativech prostorového uspořádání stanovit zásady umísťování staveb či jejich souborů (např. usedlostí), při dostavbách a přestavbách dodržovat přiměřenou hustotu zástavby (intenzitu zastavění stavebních pozemků), minimální odstupy jednotlivých budov, navrhnout odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně a uspořádání zástavby v souladu s historickými principy venkovské zástavby (uliční čáry, orientace štítů budov, předzahrádky apod.), sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost s původními dochovanými usedlostmi - velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, materiál a způsob oplocení, zachování, příp. vytvoření průchodů do krajiny v návaznosti na původní historickou cestní síť, atd.),
- doporučit používat na stavbách stavební materiály či barvy ve světlejších odstínech z důvodu nižší povrchové teploty,
- nevymezovat ve vyhlášeném ani v potenciálním záplavovém území žádné plochy pro bydlení, rekreaci a výrobu (kolizní plochy v ÚP Valšova změnit),
- podél vodního toku mimo zástavbu vymezovat po obou stranách plochy pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás,
- v zastavěném území vymezit plochy využitelné k přirozeným rozlivům nebo k rozšíření koryta (i se stávajícími stavbami či prvky, které se dají rozlivům přizpůsobit, nebo odstranit) – zeleň, parky, rekreační a sportovní plochy, staré průmyslové areály, sklady aj.,
- na základě výsledků studií (studie protipovodňových opatření, studie revitalizace pramenné oblasti, studie protierozních opatření – všechny s důrazem na retenci vody v krajině) vymezit plochy pro výsledná opatření,
- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklo dopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR.

06 Plochá pahorkatina okolí Dvorců

Charakteristika krajinného okrsku:

Krajinný okrsek mimořádně silně ovlivněný intenzivní zemědělskou výrobou, napřimováním i zatrubňováním toků. Jediné zachovalé fragmenty bohatších biotopů lze nalézt v úzkých údolích některých vodních toků (Lobník, horní část Rejchartického potoka, Křišťanovický potok, Lesná a údolí Bílčického potoka pod Bílčicemi. Jižně od Křišťanovic se nacházejí relativně zachovalé louky, pravděpodobně nebyly v minulosti rozorány.

Z hydrologického pohledu se jedná o KO ležící ve střední části povodí, který je kopcovitý s převahou zatravněných ploch.

Základní hodnocení vodních toků

Vodní toky jsou zde obklopeny otevřenou zemědělskou krajinou nebo zastavěným územím. Část byla v minulosti stabilizována z důvodu odvodnění pozemků. Nejvýznamnějším vodním tokem je Lobník, který je pravostranným přítokem do nádrže Kružberk. Lobník je v zastavěném území Dvorců stejně jako Křišťanovický potok silně technicky upraven.

Přehledná charakteristika sídel:

Dvorce v k.ú. Dvorce u Bruntálu a k.ú. Rejchartice

- Výměra území v ha – 2 422
- Počet obyvatel k roku 2016 - 1 340
- Podíl bytů k rekreaci cca 4,4%
- Sídlní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami, významná silnice I/46.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby uspořádaná převážně v mělké údolní partii Lobníku. Jihozápadně osada Rejchartice, východně osada U Kamlara.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel a hřbitovní kaple.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je pouze částečně zapojeno do přírodní krajiny, návaznost na krajinnou zeleň je přerušena rozsáhlými plochami zemědělské půdy.

Křišťanovice v k.ú. Křišťanovice

- Výměra území v ha – 1 621
- Počet obyvatel k roku 2016 - 271
- Podíl bytů k rekreaci cca 21,4%
- Sídlní potenciál sídla - střední
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami, doplněná v později zastavěných plochách.
- Struktura zástavby – rostlá zástavba uspořádaná v údolních partiích Křišťanovického potoka.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny.

Bílčice v k.ú. Bílčice a k.ú. Májůvka

- Výměra území v ha – 2 435
- Počet obyvatel k roku 2016 - 232
- Podíl bytů k rekreaci cca 34,2%
- Sídlní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní s nevýraznými směrovými úpravami.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby, osada Dvorecký Mlýn v údolí Moravice a Lesné.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny, rozsáhlé zcelené plochy zemědělské půdy.

místní část Májůvka, v k.ú. Májůvka

- Sídlní potenciál sídla – nízký
- Cestní síť – původní s nevýraznými směrovými úpravami.
- Struktura zástavby - původní struktura zástavby uspořádaná v údolních partiích potoka Májůvky.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - objekt bývalé školy.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny, návaznost na krajinnou zeleň blokována rozsáhlými scelenými plochami zemědělské půdy.

Hodnocení krajinného okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

Zemědělský

Přírodní - vodní toky a jejich nivy i místy i údolí (svahové porosty např. na pravém břehu Bílčického potoka

Vodohospodářský - tvorba zásob vody

Nejvyšší hodnoty KO:

- zachované prostorové uspořádání místní části obce Bílčice – Májůvka jako venkovského sídla,
- Dvorce - památkově chráněný kostel sv. Jiljí, hřbitovní kaple svaté Kateřiny, empírová fara,
- Křišťanovice – kostel Navštívení Panny Marie,
- Bílčice - památkově chráněný kostel sv. Markéty,
- místní část obce Bílčice – Májůvka - památkově chráněná budova bývalé školy,
- přirozený charakter vodních toků

Hlavní problémy KO:

- předimenzované souvislé zemědělské plochy,
- lesy s nepůvodním druhovým složením dřevin,
- výrazná dominant skupiny větrných elektráren na sousedním katastru (Rejchartice - Stará Libavá, narušující přirozené měřítko krajiny,
- hrozba srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území vymezováním nových zastavitelných ploch v lokalitách na styku sídel,

- hrozba narušení dochovaného prostorového uspořádání venkovského osídlení především neregulovaným rozvojem staveb a zařízení pro rekreaci a umisťováním záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují významné znaky krajiny,
- hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací,
- hrozba uzavření stávajících, případně současně neprůchodných historických průchodů a průhledů v prolukách mezi stávající zástavbou neregulovaným umisťováním staveb a zařízení (dostavba nových hlavních staveb, hospodářských nebo jiných vedlejších staveb, výstavba oplocení),
- historicky upravené úseky vodních toků formou směrové a výškové stabilizace, jejíž příčinou je historická snaha o intenzivní zemědělské hospodaření na přilehlých pozemcích v kombinaci s jejich lokálním odvodněním (Černý p., Křišťanovický p. a drobné přítoky do nádrže),
- odvodněné málo členěné pozemky, které jsou dnes z cca poloviny zatravněny a využívány k sečení či pastvě (povodí Lesné a Mezinského p.),
- lokální riziko vzniku vodní eroze formou drah soustředěného odtoku na pozemcích orné půdy.

Cílová vize krajiny

- harmonická lesozemědělská krajina s kvalitními biocenózami, schopná vysoké retence vody, široce přehledná krajina s nenarušenými panoramaty.

Rámcové podmínky využití

Zastavitelné plochy:

- ochránit zastavitelné plochy před soustředěným odtokem formou opatření v krajině (zpomalení odtoku) nad hranicí zastavěného území,
- důsledně vyžadovat likvidaci srážkových vod na pozemku vlastníka. Minimalizovat zpevněné plochy a volit alespoň částečně propustné povrchy,
- omezit a zpomalit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné, zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté maximální část znovu využít nebo je povolna zasáknout či odpařit.

Údolní niva:

- vymisťovat neodolné stavby (stavba, která není uzpůsobena k dočasnému zaplavení) a drobné stavby i dočasného charakteru ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo ZÚ, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda),
- zajistit volný průchod povodně územím nepovolováním pevných plotů i hustých živých plotů napříč údolní nivou či podél vodních toků a drobných staveb, které mohou být přívalem poškozeny či odplaveny. To se týká i skládek dřeva a dalších lehce odplavitelných materiálů,
- umožnit přirozený rozliv vodního toku.

Plochy pro rekreaci:

- lokality, určené pro zachování a rozvoj přírodních hodnot, využívat pro extenzivní rekreaci (slunění, koupání, rybaření, pěší turistika, - jen s nezbytným hygienickým zázemím),
- v místech, určených pro rekreaci, navrhnout odpovídající vybavenost: pěší stezky nezpevněné, bez osvětlení, odpočívadla s odpadkovými koši, zohledňující hodnoty krajiny a výhledy na krajinné dominanty.

Plochy pro zemědělskou výrobu:

- upřednostnit ekologické způsoby hospodaření,
- provést opatření pro snížení odtoku vody ze zemědělských pozemků,
- rozčlenit bloky zemědělské půdy krajinnou zelení,
- realizovat účinná protierozní opatření na erozně ohrožených pozemcích.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- ochrana místních horizontů,
- zachování přehlednosti krajiny bez narušování hmotově a výškově předimenzovaných staveb („harmonické měřítko“).

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- ochrana vodních toků a niv,
- ochrana zachovalých druhově bohatých lučních porostů,
- chránit přirozené úseky vodních toků (Lobník a jeho drobné přítoky, horní partie vodních toků v lesích) a jejich nivy před zástavbou a intenzivním využíváním, zpřístupnit vodu lidem zřizováním odpočinkových míst a nezpevněných cest s přístupem k vodě,
- zřizovat vodní krajinné prvky v místech mimo vodní toky, kde se přirozeně stahuje voda a přednostně v oblastech s nízkou retenční schopností půdy,
- plošně (v kaskádách) zřizovat drobné retenční prvky na vodních tocích,
- zajistit erozní ochranu v lese, nevyužívané spádové lesní cesty včas rušit a přetvářet v retenční prvky,
- postupně měnit druhovou skladbu zvyšováním procenta listnatých dřevin,
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uvedené,
- doplnění krajinné zeleně na pramenné lokality a vlhké údolnice,
- doplnění prvků krajinné zeleně na zemědělské plochy.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- zachovat historické tradiční prostorové uspořádání zástavby místní části obce Bílčice – Májůvka jako venkovského sídla. Jedná se zejména o uspořádání a charakter zástavby (velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, zásady umísťování a minimální odstupy jednotlivých budov, materiál a způsob oplocení, zachování, příp. vytvoření průchodů do krajiny, atd.),

- chránit nemovité kulturní památky a s nimi významově související okolí: kostel sv. Jiljí, hřbitovní kapli svaté Kateřiny, empírovou faru ve Dvorcích, kostel Navštívení Panny Marie v Křišťanovicích, kostel sv. Markéty v Bílčicích, budovu bývalé školy v Bílčicích – Májůvce.
- chránit obraz kulturních dominant před snížením jejich vizuálního významu v krajinné scéně - kostelů a drobných sakrálních staveb v Dvorcích, Křišťanovicích a Bílčicích, objekt bývalé školy v Májůvce,
- zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur,
- zachovat prostupnost ze sídel do okolní krajiny prostřednictvím stávajících průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou.

Obnova hodnot:

- doplňovat urbanistické prostorové uspořádání obcí v místech odstraněné původní zástavby ve smyslu uspořádání z počátku 20. století. Při dostavbách a přestavbách sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost původních dochovaných usedlostí včetně respektování historických odstupů staveb,
- rekonstruovat pozitivní urbanistické dominanty, zejména kostel v Křišťanovicích,
- potlačit vliv negativních urbanistických dominant, zejména kamenolomu u hráze přehrady Slezská Harta v Bílčicích, zemědělského areálu a vedení ZVN 400 kV v Křišťanovicích, zemědělského a průmyslového areálu v Dvorcích a zemědělského areálu v Bílčicích zejména za použití pásů vzrostlé zeleně.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- zvýšení zadržování vody v krajině - budování záchytných prvků přírodního charakteru v ploše na zachycení běžných srážkových vod (celý KO)
- revitalizace vybraných vodotečí, které byly v minulosti stabilizovány (Křišťanovický p., úseky Lobníku),
- renaturace vodních toků a niv (Černý p., Rubaniskový p.),
- renaturace odvodněných pramenných oblastí (Černý p., Rubaniskový p., Lobník),
- budování přírodních nebo technických záchytných prvků jako ochrana zástavby, ohrožené přívalovými splachy (Dvorce, Májůvka),
- revitalizovat koryta vodních toků v zastavěném území - provést přírodě blízká protipovodňová opatření se snahou zpřístupnit vodní tok a vodu lidem (Lobník a Křišťanovický p. ve Dvorcích).

Zemědělství

- změna směru obhospodařování pozemků na ten blížící se směru vrstevnic,
- realizovat účinná protierozní opatření na erozně ohrožených pozemcích (zatravněné průlehy v kombinaci s pásy zeleně, meze ve směru vrstevnic, remízy, ochranné zatravnění).

Lesní hospodářství

- devastované lesy obnovit druhově pestrá garniturou listnatých dřevin,
- výchovou docílit etážovitosti porostu.

Krajinná zeleň

- obnova struktur drobné krajinné zeleně s využitím parcel zaniklých cest a mezí,
- posílení břehových porostů a zeleně prameništích lokalit.

Prostupnost krajiny

- prostupnost vodních toků není díky vodní nádrži Kružberk prioritní a stávající stav je dostačující,
- nevymezovat nové zastavitelných ploch v lokalitách na styku sídel, zamezit zvýšení neprůchodnosti území,
- zlepšit prostupnost ze sídel do okolní krajiny otevřením současně neprůchodných historických průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou (obnova vazeb na historické polní cesty),

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

Doprava

- povrchové splachy ze zpevněných ploch jsou kontaminovány celou škálou škodlivých látek zejména z dopravy, ale i z nekvalitního spalování v domácích kotlích a ze znečištění v ovzduší obecně. Tyto látky jsou nežádoucí nejen ve vodním prostředí, ale i v půdě. Cílem trvale udržitelného rozvoje je i tyto vody zachytit a mechanicky přefiltrat sedimentací a pozvolna je vypouštět nebo znovu využít.

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- vytvoření retenčních a sedimentačních prvků podél komunikací tak, aby splach z nich a případně z pozemků nad nimi nebyl koncentrován a jednorázově odváděn do vodotečí a posléze do nádrže Slezská Harta nebo Kružberk.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace provést demografickou a sociologickou prognózu rozvoje obce a na základě jejich výsledků navrhnout odpovídající rozsah zastavitelných ploch ve vazbě na 1. etapu „Doplňující průzkumy a rozbor“, se zohledněním hodnot krajiny,
- nevymezovat nové rozvojové plochy v lokalitách, kde by jejich zastavění vedlo ke srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území,
- zachovat historické tradiční prostorové uspořádání zástavby a charakter obce Bílčice, Dvorce a Křišťanovice (velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, minimální odstupy budov (proluky), historicky utvořené plochy zeleně uvnitř sídla i na jejím okraji (humna), materiál a způsob oplocení, zachování průchodů do krajiny v historických prolukách, atd.),
- v regulativech prostorového uspořádání stanovit zásady umístování staveb či jejich souborů (např. usedlostí), při dostavbách a přestavbách dodržovat přiměřenou hustotu zástavby (intenzitu zastavění stavebních pozemků), minimální odstupy jednotlivých budov, navrhnout odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně a uspořádání zástavby v souladu s historickými principy venkovské zástavby (uliční čáry, orientace štítů budov, předzahrádky apod.), sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost s původními dochovanými usedlostmi - velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění,

- materiál a způsob oplocení, zachování, příp. vytvoření průchodů do krajiny v návaznosti na původní historickou cestní síť, atd.),
- sledovat zdůraznění centrálních prostorů obcí, zejména doplněním občanského vybavení, při zohlednění výše uvedených principů,
 - chránit dochovaná humna a kde nejsou, doplnit okraje sídla zahradami a plochami vzrostlé zeleně na kontaktu s krajinou,
 - podél vodního toku zachovat po obou stranách prostor pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás (nebo i celou nivu), kde se doporučuje vymezit plochy veřejné zeleně či v kombinaci se sportovními a oddychovými prvky a hlavně s přístupem k vodě,
 - nevymezovat ve vyhlášeném ani v potenciálním záplavovém území žádné plochy pro bydlení, rekreaci a výrobu,
 - vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,
 - vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklodopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR.
 - odborně prověřit a vymezit lokality pro navržená opatření vodního hospodářství,
 - podél vodního toku zachovat po obou stranách prostor pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás (nebo i celou nivu), kde se doporučuje vymezit plochy veřejné zeleně či v kombinaci se sportovními a oddychovými prvky a hlavně s přístupem k vodě,
 - nevymezovat ve vyhlášeném ani v potenciálním záplavovém území žádné plochy pro bydlení, rekreaci a výrobu,
 - na základě výsledku studie revitalizace pramenné oblasti s důrazem na retenci vody v krajině vymezit plochy pro navrhovaná opatření.

07 Uhlířský vrch

Charakteristika krajinného okrsku:

Malý krajinný okrsek, jehož jádrem je Uhlířský vrch s poutním kostelem Panny Marie Pomocné, k němuž vede víceřadá alej lip a jasanů s originálně pojatou křížovou cestou. Do okrsku jsou zahrnuty i přilehlé plochy zemědělské půdy a lesní porost na severním svahu. Území se po stránce biodiverzity vyznačuje bohatou mozaikou především bezlesých biotopů s keřovými porosty, včetně několika zachovalých mezí. Les na severním úbočí Uhlířského vrchu je umělou formací a nelze jej považovat za cennou lokalitu.

Hydrologicky se jedná o severní část svažitého kopce (sopky) s bezodtokým vrcholem (zanesený sopečný kráter), která je odvodněna do Vodárenského potoka. Plochy zemědělské půdy nad Vodárenským potokem vykazují charakter prameniště.

Přehledná charakteristika sídel:

Bruntál v k.ú. Bruntál – město

- Krajinný okrsek 7 je nezastavěnou částí území města Bruntálu,
- Urbanistické dominanty – poutní kostel Panny Marie Pomocné na Uhlířském vrchu.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

Kulturní – významná kulturní dominanta poutního kostela s křížovou cestou

Přírodní – přírodní památka, chránící odkrytý reliéf tufových hornin
s charakteristickou vegetací

Vodohospodářský – pramenná oblast zejména v zalesněném svahu a na
zemědělských pozemcích nad Vodárenským potokem

Ostatní potenciály:

Zemědělský

Nejvyšší hodnoty KO:

- Uhlířský vrch s barokním poutním kostelem Panny Marie Pomocné, křížovou cestou a víceřadou alejí podél přístupové cesty od Bruntálu,
- nelesní biotopy vrcholu Uhlířského vrchu.

Hlavní problémy KO:

- zarůstání dřevinami (sukcese) na svažitých pozemcích, které nebyly obhospodařovány ani udržovány,
- hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací, tj. jejich částečné nebo úplné odstranění z důvodů výstavby budov i technické infrastruktury,
- hrozba narušení obrazu kulturní dominanty kostela Panny Marie Pomocné na Uhlířském vrchu a snížení jejího vizuálního významu v krajinné scéně zejména

zarůstáním jejího nejbližšího okolí vzrostlou zelení, která by clonila kostel z významných pruhledů. Rovněž výstavba objemově a výškově významných objektů v trasách významných pruhledů by narušila dominantní působení kostela Panny Marie Pomocné.

Cílová vize krajinného okrsku

- významná kulturní krajinná dominanta krajiny Bruntálu s unikátními přírodními hodnotami zaniklého vulkánu

Rámcové podmínky využití

- lokalitu, určenou pro zachování a rozvoj přírodních a kulturních hodnot využívat pro rekreaci a meditační pobyt (cykloturistika, pěší turistika, krátkodobá pobytová relaxace a rekreace) spojené s mimořádným duchovním nábojem tohoto poutního místa a s jeho náboženským využíváním,
- v místech, určených pro rekreaci doplnit, příp. zkvalitnit odpovídající vybavenost: pěší stezky nezpevněné, bez osvětlení, odpočívadla s odpadkovými koši, zohledňující hodnoty krajiny a výhledy do krajiny,
- preferovat extenzivní způsoby hospodaření na zemědělských plochách, zvýšit podíl trvalých travních porostů na svazích směrem ke Slezskému Kočovu.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- zajistit ochranu širokého okolí kulturní dominanty před umisťováním rekreačních a obytných staveb,
- udržovat pruhledy na ostatní krajinné dominanty Nízkého i Hrubého Jeseníku,
- udržovat alej, vedoucí k poutnímu kostelu.

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- ochrana druhů bezlesí na osluněných svazích Uhlířského vrchu,
- obnova lesního porostu biotopově vhodnými dřevinami.

Ochrana kulturních a historických hodnot

- chránit související okolí nemovité kulturní památky: - barokního poutního kostela Panny Marie Pomocné na Uhlířském vrchu,
- chránit obraz Uhlířského vrchu s charakteristickou dominantou poutního kostela v krajinné scéně,
- zachovat a obnovovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- zřizovat jednoduché retenční prvky (tůň, přehrážky, mokřady) v místech, kde se za srážkových epizod soustředí voda – zalesněný severní svah a zemědělské pozemky na svahu nad Vodárenským potokem,

- revitalizovat prameniště nad Vodárenským potokem.

Zemědělství

- upřednostnit extenzivní způsoby hospodaření na zemědělské půdě.

Lesní hospodářství

- Obnova lesního porostu na severním svahu Uhlířského vrchu ze dvou zachovalých porostů přírodě blízkého charakteru.

Krajinná zeleň

- členit zemědělské pozemky prvky krajinné zeleně v typickém druhovém složení domácích druhů dřevin, navázat na dochované fragmenty původních mezí (na svahu ke Slezskému Kočovu),
- zabránit plošnému zarůstání vrcholu Uhlířského vrchu vzrostlou zelení, ideálně pastvou ovcí nebo koz,
- odstraňování keří a náletem zarůstajících ploch kolem vrcholu s ponecháním drobných remízků, zejména jižně od kostela na Uhlířském vrchu a udržování bezlesí pastvou ovcí nebo, ještě lépe, koz.

Prostupnost krajiny

- zamezit zvýšení neprůchodnosti území, obnovit napojení masívu Uhlířského vrchu západním směrem.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- chránit prostor Uhlířského vrchu před zastavováním a nevhodnou změnou využití území,
- zamezení výstavby objemově a výškově významných objektů ve významných pohledových osách,
- ochrana vyústění křížové cesty ke komunikaci na Kočov před zastavěním nevhodnou zástavbou,
- zachovat odstup zástavby města od území Uhlířského vrchu,
- zamezit výstavbě spojené s využíváním sjezdovky, která by narušila severní pohledovou osu na dominantu z města Bruntálu i ze vzdálenějších stanovišť,
- zkvalitňovat podmínky pro využívání mimořádných přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany, zejména návrhem kvalitního uspořádání vrcholové partie Uhlířského vrchu,
- zkvalitnění podmínek pro udržitelné druhy dopravy (pěší a cyklodopravy), tj. trasování pěších a cyklostezek optimalizovat, zohlednit bezpečnost, vytvořit odpočívky, doplnit mobiliář a hygienická zařízení.

08 Krajina břidlicových dolů

Charakteristika krajinného okrsku:

Rozsáhlý krajinný okrsek, zahrnující mírně zvlněnou zemědělsky využívanou pahorkatinu východně od Horního Benešova. Typickým prvkem jsou stará důlní díla povrchové i hlubinné těžby břidlice, která obohacují jinak zemědělsky exploatovanou krajinu o biotopy s bohatou garniturou fauny i flory. Historickou zajímavostí je pásmo pevnůstek obranného systému, budovaného před II. světovou válkou. Krajina v okolí Horních Životic a Svobodných Heřmanic a Starých Heřminov je výrazně poškozena výstavbou rozvodny a vedení VVN 400 kV, obojí výrazně uplatňuje jako negativní krajinná dominanty a snižuje hodnotu jak krajiny, tak sídel.

Sídla si zachovala venkovský charakter, často se uplatňuje tradiční struktura záhumenků a zahrad, tvořící přechod mezi zastavěnou částí obce a okolní zemědělskou krajinou.

Z hydrologického pohledu se jedná o krajinný okrsek ležící v zemědělské oblasti s převažující rostlinnou výrobou, kde je kopcovitý terén se spoustou drobných povodí. Pramenné části byly v minulosti odvodněny a zorněny, čímž došlo ke ztrátě členitosti území, která je tak patrná jen morfologií terénu. Často jsou tato území postižena vodní erozí. Vodní toky byly v minulosti stabilizovány z důvodu ochrany zástavby, anebo díky zřizování plošného odvodnění. Území lze rozdělit na severní menší část odvodňovanou Čižinou směrem na sever a větší jižní část, kde sběrnými vodními toky jsou Heraltický potok, Heřmanický potok, Stará Voda a Jamník.

Biologicky vcelku chudý krajinný okrsek v rámci ORP Bruntál je charakteristický vysokým podílem zemědělské půdy, která je biologicky velice chudá, a to i v případě travních porostů. Ty zřejmě vznikly sekundárním zatravněním orné půdy. Výjimkou je blok relativně dobře zachovalých travních porostů mezi Horním Benešovem a lesním komplexem v masivu hory Hradisko (severně od silnice Horní Benešov – Bruntál). V mozaice jsou drobné fragmenty luk zachovány i severně od Horního Benešova. Ve zbylé části KO žádný větší komplex nebo plochy kvalitních porostů prakticky nejsou.

Přehledná charakteristika sídel:

Horní Životice v k.ú. Horní Životice

- Výměra území v ha – 1 140
- Počet obyvatel k roku 2016 - 308
- Podíl bytů k rekreaci cca 16,4%
- Sídlní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami doplněná severně zástavby o silnici I/11.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby uspořádaná v údolí Heřmanického potoka. Severovýchodně centra rozvodna přenosové soustavy elektrické energie 400/110 kV. Na severovýchodním okraji území obce Horní Životice osada Františkov.
- Urbanistické dominanty – pozitivní – kostel, negativní – vedení ZVN 400 kV a rozvodna 400/110 kV.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny.

Staré Heřminovy v k.ú. Staré Heřminovy

- Výměra území v ha – 1 018
- Počet obyvatel k roku 2016 - 236
- Podíl bytů k rekreaci cca 12,4%
- Sídlní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami.
- Struktura zástavby – původní zástavba uspořádaná v údolí potoka Stará voda, Východně obce osada Pusté Držkovice, sloužící jako zemědělský statek.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel, negativní - hala u kostela a vedení ZVN 400 kV.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je slabě zapojeno do přírodní krajiny, návaznost přerušena nečleněnými plochami zemědělské půdy.

Svobodné Heřmanice v k.ú. Svobodné Heřmanice

- Výměra území v ha – 1 147
- Počet obyvatel k roku 2016 - 519
- Podíl bytů k rekreaci cca 9,0%
- Sídlní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami, železniční trať Opava – Svobodné Heřmanice
- Struktura zástavby – původní zástavba uspořádaná v údolí Heřmanického potoka
- Urbanistické dominanty – pozitivní – kostel, negativní – vedení ZVN 400 kV
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je slabě zapojeno do přírodní krajiny, návaznost přerušena nečleněnými plochami zemědělské půdy, západně obce zatopený břidlicový lom

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

Zemědělský

Surovinový – těžba břidlice a ostatních usazenin

Vodohospodářský – rozlehlá prameniště na zemědělské půdě

Ostatní potenciály:

Přírodní - luční porosty západně od Horního Benešova jako zdroj pro obnovu dalších travních porostů v KO.

Sídlní

Nejvyšší hodnoty KO:

- zatopený lom u Svobodných Heřmanic,
- stará důlní díla podpovrchového dobývání břidlice,
- rozsáhlá prameniště na zemědělské půdě,
- louky mezi Horním Benešovem a lesem pod Hradiskem,
- pásmo vojenských pevnůstek,
- Horní Životice - kostel sv. Mikuláše,
- Staré Heřminovy - kostel sv. Václava,
- Svobodné Heřmanice - kostel Nejsvětější Trojice.

Hlavní problémy KO:

- odvodněné a převážně zorněné pramenné oblasti postižené lokální vodní erozí,
- upravené vodní toky (Černý potok, Stará Voda a četné přítoky z pramenných oblastí),
- riziko bleskových povodní ve Starých Heřminovech a Svobodných Heřmanicích,
- zdevastované smrkové monokultury,
- nízká biodiverzita přírodních složek krajiny (travních porostů, lesů),
- nízký podíl drobné krajinné zeleně,
- negativní vliv energetických staveb na krajinný obraz, poškození hodnoty krajiny i sídel,
- hrozba srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území vymezením nových zastavitelných ploch v lokalitách na styku sídel (Horní Životice – Svobodné Heřmanice),
- hrozba narušení historického prostorového uspořádání venkovského osídlení především neregulovaným rozvojem staveb a zařízení pro rekreaci a umisťováním záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují významné znaky krajiny,
- hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací,
- hrozba uzavření stávajících, případně současně neprůchodných historických průchodů a průhledů v prolukách mezi stávající zástavbou neregulovaným umisťováním staveb a zařízení (dostavba nových hlavních staveb, hospodářských nebo jiných vedlejších staveb, výstavba oplocení).

Cílová vize krajinného okrsku

- kulturní zemědělská krajina se sídly, rozvíjejícími zachovalý typický charakter zástavby, krajina přirozeně členěná, tvořící bohatou mozaiku různorodých přírodních společenstev, krajina atraktivní pro obyvatele i návštěvníky.

Rámcové podmínky využití

Zastavitelné plochy:

- ochránit zastavitelné plochy před soustředěným odtokem formou opatření v krajině (zpomalení odtoku) nad hranicí zástavby,
- důsledně vyžadovat likvidaci srážkových vod na pozemku vlastníka,
- minimalizovat zpevněné plochy a volit alespoň částečně propustné povrchy,
- omezit a zpomalit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné, zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté maximální část znovu využít nebo pozvolna zasáknout či odpařit.

Údolní nivy

- vymisťovat budovy pro bydlení a neodolné stavby (stavba, která není uzpůsobena k dočasnému zaplavení) a drobné stavby i dočasného charakteru ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo záplavové území, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda),

- zajistit volný průchod povodně územím nepovolováním pevných plotů i hustých živých plotů napříč údolní nivou či podél vodních toků a drobných staveb, které mohou být přívalem poškozeny či odplaveny. To se týká i skládek dřeva a dalších lehce odplavitelných materiálů,
- umožnit přirozený rozliv vodního toku,
- doplnit břehové porosty vodotečí a útvary drobné zeleně na zatravněné plochy,
- preferovat extenzivní hospodaření na vlhkých loukách.

Plochy pro rekreaci

- lokality, určené pro zachování a rozvoj přírodních hodnot využívat pro extenzivní rekreaci (cykloturistika, pěší turistika, rekreační plavání, potápění a krátkodobá pobytová rekreace),
- v místech, určených pro rekreaci, navrhnout odpovídající vybavenost: pěší stezky nezpevněné, bez osvětlení, odpočívadla s odpadkovými koši, zohledňující hodnoty krajiny a výhledy na krajinné dominanty,
- optimalizovat rozsah odstavných ploch se zohledněním krajinných hodnot.

Plochy pro zemědělskou výrobu

- na erozí ohrožených pozemcích provést efektivní protierozní opatření,
- členit velké plochy orné půdy krajinnou zelení a travnatými pásy,
- zřizovat na zemědělské půdě prvky pro zadržování vody v krajině.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- eliminovat dostupnými prostředky negativní vliv rozvodny u Horních Životic a dominantní projev vedení VVN 400 kV v přehledné zemědělské krajině,
- dobudováním prvků krajinné zeleně docílit drobnějšího měřítko členění ploch, odpovídajícího krajinnému typu i historicky utvářené vlastnické struktuře pozemků.

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- chránit přirozené úseky vodních toků a jejich nivy před zástavbou a intenzivním využíváním, zpřístupnit vodu lidem zřizováním odpočinkových míst a nezpevněných cest s přístupem k vodě,
- zřizovat drobné retenční krajinné prvky v místech mimo vodní toky, kde se přirozeně stahuje voda,
- obnovovat nebo vytvářet meze, které jsou vedeny po vrstevnicích a doplňovat je průlehy ke zvýšení záchytné funkce,
- plošně (v kaskádách) zřizovat drobné retenční přehrážky na drobných vodních tocích v lesních porostech,
- zajistit erozní ochranu v lese, nevyužívané spádové lesní cesty včas rušit a přetvářet v retenční prvky,
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uvedené,
- obnova přirozené skladby dřevin v lese po kůrovcové kalamitě,
- obnova pestré krajinné struktury jako základ pro zvýšení druhové diverzity zemědělských ploch,

- ochrana struktur nelesních biotopů západně od Horního Benešova,
- dobudování prvků územního systému ekologické stability území.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- chránit nemovité kulturní památky s jejich významově souvisejícím okolím: - Horní Životice - kostel sv. Mikuláše, Staré Heřminovy - kostel sv. Václava, Svobodné Heřmanice - kostel Nejsvětější Trojice
- chránit obraz kulturních a přírodních dominant před snížením jejich vizuálního významu v krajině scéně - kostelů v Horních Životicích, Starých Heřminovech a Svobodných Heřmanicích,
- zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinových struktur,
- zachovat prostupnost ze sídel do okolní krajiny prostřednictvím stávajících průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou.

Obnova hodnot:

- doplňovat urbanistické prostorové uspořádání obcí v místech odstraněné původní zástavby ve smyslu uspořádání z počátku 20. století. Při dostavbách a přestavbách sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost původních dochovaných usedlostí včetně respektování historických odstupů staveb,
- eliminovat vliv negativních urbanistických dominant a negativních krajinových dominant (trasa VVN 400 kV) za použití pásů a skupin vzrostlé zeleně,
- negativní urbanistické dominanty, zejména průmyslovou halu ve středové části obce Staré Heřminovy sledovat výhledově k demolici. Zemědělský areál na západním okraji zástavby obce Svobodné Heřmanice vizuálně odstínit za použití pásů vzrostlé zeleně.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- chránit zástavbu (stávající i výhledové plochy) vhodnými opatřeními proti bleskovým povodním na svazích nad zástavbou (přednost mají kaskády záchytných přehrázek, zasakovacích průlehů před ryze svodnými prvky, které zejména koncentrují odtok) – zadat studii, která bude komplexně řešit ohrožené lokality ve Starých Heřminovech. Studie musí řešit současně i revitalizaci odvodněných pramenných oblastí včetně drobných vodních toků, jelikož právě tyto jsou zdrojovými sběrnými povodími, ještě navíc postižených vodní erozí,
- zřizovat jednoduché retenční prvky (tůňe, přehrážky, mokřady) mimo vodní toky v horních partiích povodí a to v místech, kde se za srážkových epizod soustředí voda a přednostně v oblastech s nízkou retenční schopností půdy nebo v lokalitách s plošným odvodněním (viz návrh),
- vytvořit nové protierozní meze s průlehy v místech plošného odtoku (zemědělské pozemky zejména v okolí Svobodných Heřmanic a Starých Heřminov),
- ochranné zatravnění zorněných údolnic nebo zatravnění části či celých dílů půdních bloků, kde dochází ke zvýšené vodní erozi, společně s revitalizací zatrubněného či otevřeného hlavního odvodňovacího zařízení,

- zpracovat studie na revitalizaci vybraných pramenných oblastí, kdy bude obnoven jejich vodní režim a zvýšen retenční potenciál včetně zohlednění případné ochrany zástavby či ochrany půdy před vodní erozí (5 lokalit – tři u Horního Benešova a po jedné u svobodných Heřmanic a Starých Heřminov),
- revitalizovat úseky upravených vodních toků v odvodněných územích (Hornoleský p., Jamník, Heraltický p., Čížina, přítoky Staré Vody aj.),
- zpracovat studii protierozních opatření na 4 lokalitách, která bude rovněž řešit případnou revitalizaci pramenné oblasti a ochranu zástavby.

Zemědělství

- na erozně ohrožených pozemcích zajistit efektivní protierozní ochranu, nejlépe v kombinaci s vodohospodářskými opatřeními na zlepšení retenční schopnosti krajiny,
- členit bloky zemědělské půdy krajinnou zelení.

Lesní hospodářství

- obnovovat devastované smrkové porosty garniturou listnatých dřevin, vyloučit smrk z porostů, podpořit etážovitost nově zakládáných porostů.

Krajinná zeleň

- obnovit strukturu krajinné zeleně, zejména liniové prvky na zemědělské půdě, zeleň pramenišť a doprovodné porosty vodotečí (zejména jako součást revitalizací toků).

Prostupnost krajiny

- podpořit prostupnost krajiny zřízením spojnic mezi sídly v historických trasách, fixovaných v parcelní struktuře pozemků,
- nevymezovat nové zastavitelné plochy v lokalitách na styku sídel, zamezit zvýšení neprůchodnosti území,
- zlepšit prostupnost ze sídel do okolní krajiny otevřením současně neprůchodných historických průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou (obnova vazeb na historické polní cesty).

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

- zpevněné komunikace a obecně nepropustné plochy okamžitě koncentrují povrchový odtok a svým umístěním mohou výrazně měnit odtokové poměry v území přetínáním přirozených odtokových linií a odvodňováním přilehlých pozemků,
- v údolní nivě mohou být liniové stavby při jejím křížení překážkou pro rozvodněný vodní tok či při migraci vodních živočichů,
- povrchové splachy z komunikací a jiných nepropustných ploch jsou kontaminovány celou škálou škodlivých látek zejména z dopravy, ale třeba i z ovzduší. Tyto látky jsou nežádoucí nejen ve vodním prostředí, ale i v půdě,
- doprava je zdrojem hlučnosti a prašnosti,
- dopravní tahy tvoří migrační překážku v krajině,
- stožáry vedení VVN se uplatňují v přehledné zemědělské krajině jako negativní dominanta, snižující hodnotu krajiny i sídel.

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- odvodnění komunikací provádět jen v místech, kde je to opravdu nezbytné, formou mělkých příkopů a současně zamezit odvodnění přilehlých pozemků,
- vytvořit četné retenční a sedimentační prvky podél komunikací tak, aby splach z nich nebyl příliš koncentrován a jednorázově odváděn do vodotečí. Tyto vody přednostně znovu využít nebo nechat zasakovat či odpařovat,
- minimalizovat dopady na přirozené odtokové poměry v území,
- při přechodu napříč údolní nivou či podélném vedení komunikace v ní maximálně eliminovat zhoršení odtokových poměrů tj. budovat dostatečně kapacitní mosty s ohledem na průchod povodní a možnost migrace živočichů, odsazovat komunikaci co nejdále od vodního toku a nevyzdvihovat ji nad okolní terén, zřizovat inundační propustky pro rozliv v nivě aj.,
- vyhnout se s trasou komunikací ochranným pásmům vodních zdrojů,
- opatřit komunikace doprovodnou zelení,
- výsadbou vzrůstných prvků krajinné zeleně eliminovat projev vedení ZVN a VVN jako významné negativní dominanty krajiny.



Příklad uspořádání krajinné zeleně za účelem potlačení vlivu výrazně se uplatňujícího vedení VVN – členění krajiny vysokou zelení ruší přehlednost krajinného prostoru a z různých úhlů vizuálně dělí souvislou linii stožárů vedení

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace provést demografickou a sociologickou prognózu rozvoje obce a na základě jejich výsledků navrhnout odpovídající rozsah zastavitelných ploch ve vazbě na 1. etapu „Doplňující průzkumy a rozbor“, se zohledněním hodnot krajiny,
- nevymezovat nové rozvojové plochy v lokalitách, kde by jejich zastavění vedlo ke srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území,
- v regulativech prostorového uspořádání stanovit zásady umísťování staveb či jejich souborů (např. usedlostí), při dostavbách a přestavbách sídel dodržovat přiměřenou hustotu zástavby (intenzitu zastavění stavebních pozemků), minimální odstupy jednotlivých budov, navrhnout odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně a uspořádání zástavby v souladu s historickými principy venkovské zástavby (uliční čáry, orientace štítů budov, předzahrádky apod.), sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost s původními dochovanými usedlostmi - velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, materiál a způsob oplocení, zachování, příp. vytvoření průchodů do krajiny v návaznosti na původní historickou cestní síť, atd.),
- sledovat zdůraznění centrálních prostorů obcí, zejména doplněním občanského vybavení, při zohlednění výše uvedených principů,
- chránit dochovaná humna a kde nejsou, doplnit okraje sídla zahradami a plochami vzrostlé zeleně na kontaktu s krajinou,
- doporučit používat na stavbách stavební materiály či barvy ve světlejších odstínech z důvodu nižší povrchové teploty,
- podél vodního toku mimo zástavbu vymezovat po obou stranách plochy pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás,
- v zastavěném území vymezit plochy využitelné k přirozeným rozlivům nebo k rozšíření koryta (i se stávajícími stavbami či prvky, které se dají rozlivům přizpůsobit, nebo odstranit) – zeleň, parky, rekreační a sportovní plochy, staré průmyslové areály, sklady aj.,
- na základě výsledků studií vymezit plochy pro výsledná opatření,
- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklo dopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR.

09/1 Slezská Harta – levý břeh

Charakteristika krajinného okrsku:

KO 9/1 Slezská Harta – levý břeh zaujímá nejbližší území na levém břehu vodní nádrže Slezská Harta, převažuje zemědělská a zemědělsko-lesní krajina, menší rozlohou se pak podílí urbanizované území obcí Razová a Leskovec nad Moravicí – do okrsku jsou zahrnuty dolní části jejich zastavěného území. Utváření krajiny levého břehu vodní nádrže Slezská Harta je výsledkem specifického vývoje tohoto území – zřízením vodní nádrže na řece Moravici, která zde původně meandrovala v hlubokém terénním zářezu, došlo k významné změně výrazu krajiny. Krajina ztratila svůj dynamický reliéf, prostupnost ve směru východ-západ a sever-jih je znemožněna, historická provázanost obcí na protilehlých březích kaňonu Moravice zanikla a nebyla plnohodnotně nahrazena. Širší území mírných svahů levého břehu disponuje mnohem nižší morfologickou a ekologickou rozmanitostí, než břeh pravý, a jeví se jako ekologicky i esteticky mnohem více ochuzené. Zemědělská krajina postrádá typické drobné vegetační prvky, jako jsou meze, remízy, aleje, její biodiverzita je velmi nízká s výjimkou přírodních partií v pobřežní části nádrže Slezská Harta.

Obce jsou od sebe odděleny souvislými plochami zemědělské půdy bez propojení polními cestami, přístupnými pro pěší.

Vzhledem k dopravnímu napojení Razové a Leskovce nad Moravicí na hlavní komunikaci, která je přístupem k přehradě jak od Bruntálu, tak od města Opavy (a potenciálně Ostravska), se zde v posledních letech zvyšuje tlak na vytváření příležitostí pro zřizování rekreačních a sportovních aktivit s využitím potenciálu vodní nádrže hlavně pro vodní sporty. Území je ohroženo nekoordinovanými záměry předimenzovaných aktivit, souvisejících s rekreačním využitím vodní nádrže.

Přehledná charakteristika sídel:

Razová – v k.ú. Razová

- Výměra území v ha – 3 188
- Počet obyvatel k roku 2016 - 518
- Podíl bytů k rekreaci cca 25,0%
- Sídlní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby uspořádaná podél páteřní cestní sítě a Razovského potoka v mělkých údolních partiích. V jižní části území obce u vodní nádrže Slezská Harta chaty.
- Urbanistické dominanty – pozitivní – kostel, negativní - panelový dům.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je slabě zapojeno do okolní krajiny, návaznost na volnou krajinu je omezena nečleněnými plochami orné půdy a ohrazenými pastevními areály.

Leskovec nad Moravicí v k.ú. Leskovec nad Moravicí a Slezská Harta

- Výměra území v ha – 1 562
- Počet obyvatel k roku 2016 - 430
- Podíl bytů k rekreaci cca 22,0%
- Sídlní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami, doplněná v později zastavěných plochách.

- Struktura zástavby – původní struktura zástavby uspořádaná podél cestní sítě. Na jihu území obce osada Slezská Harta se zříceninou kostela, několika rodinnými domy a chatami.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel v západní části obce, negativní - panelové domy.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je pouze slabě zapojeno do přírodní krajiny, prostup do okolí zástavby je blokován nečleněnými rozsáhlými plochami zemědělské půdy.

Dlouhá Stráň v k.ú. Dlouhá Stráň

- Výměra území v ha - 222
- Počet obyvatel k roku 2016 - 89
- Podíl bytů k rekreaci cca 28,3%
- Sídelní potenciál sídla - střední
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami, doplněná o místní souběžnou komunikaci po západní hranici obce.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby uspořádaná převážně v mělkém údolí podél cestní sítě a Stráňského potoka.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostelík.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

- Přírodní
Přírodní potenciál je v současnosti realizován jen částečně – cennou přírodní lokalitu představuje především PP Razovské tufity, další přírodě blízké lokality, které se nacházejí na březích nádrže Slezská Harta, nejcennější v zálivech mezi Razovou a Leskovcem nad Moravicí. Cílem je posílit přírodní potenciál krajiny jednak ochranou stávajících přírodních lokalit, jednak obnovou drobné krajinné zeleně, revitalizací vodních toků a změnou způsobu hospodaření na zemědělských plochách.
- Vodohospodářský
Nádrž Slezská Harta představuje významný vodohospodářský potenciál ve smyslu zásoby pitné vody pro sídla v Moravskoslezském kraji. Doporučuje se ochrana vodní nádrže před znečišťováním a intenzivním rekreačním využíváním včetně břehových partií pro zachování možnosti do budoucna jako zdroje pitné vody.
- Zemědělský

Plochy kolem obce Razová a Leskovec nad Moravicí jsou již historicky zemědělsky obhospodařované. Při zachování zemědělské produkce je nutno s ohledem na erozní ohrožení půd a ostatní funkce krajiny upřednostnit extenzivní způsoby pastvy na zatravněných plochách, zmenšit bloky zemědělské půdy a v rámci protierozních opatření obnovit drobnou krajinnou zeleň.

Ostatní potenciály:

- Rekreační
Nádrž Slezská Harta je nesporně atraktivním prostředím pro vodní sporty, rybaření, koupání. Rekreační potenciál je v současnosti využit minimálně a do budoucna se doporučuje jeho mírný rozvoj, který nebude v rozporu s ostatními významnějšími funkcemi vodní nádrže a okolní krajiny (viz posilování přírodního a vodohospodářského potenciálu).
- Sídlní
Snahu o rozvoj sídelního potenciálu lze pozorovat u obou obcí – v územních plánech jsou vymezeny poměrně rozsáhlé plochy nového bydlení a bydlení rekreačního. Tuto tendenci je nutno omezit s ohledem na posílení přírodních a vodohospodářských funkcí nádrže a okolní krajiny.

Nejvyšší hodnoty KO:

- jedinečně dochovaná historická krajinná struktura (členění plužiny) pozorovatelná z vrchu Velký Roudný,
- kontrast horizontály vodní plochy nádrže Slezská Harta a vulkanického tvaru kopce Velký Roudný,
- zachované historické uspořádání obce Razová, části Leskovce nad Moravicí a Dlouhé Stráně jako venkovských sídel,
- Razová - kostel sv. Archanděla Michaela – nemovitá kulturní památka,
- Leskovec nad Moravicí - kostel sv. Vavřince,
- výhledy na panorama Velkého a Malého Roudného,
- přírodní a kulturní památky v krajině (PP Razovské tufity, vápenná pec u Razové)
- zásoba vody v nádrži Slezská Harta – možno využít pro navýšení kapacity vodárenské nádrže Kružberk, zdroje pro Ostravský oblastní vodovod,
- drobné vodní nádrže, které se však často nachází v zastavěném území obcí (vhodnější umístění je do volné krajiny či alespoň nad hranicí zastavěné části obce),
- několik malých remízků s částečně původní strukturou lesa,
- relativně kvalitní biotopy nad zálivem nádrže mezi Razovou a Leskovcem nad Moravicí.

Hlavní problémy KO:

- výrazně narušená vazba celého levého břehu na protilehlý břeh vodní nádrže, velké omezení prostupnosti území,
- velká rozloha málo členěných zemědělských ploch a celkově nízký podíl drobné krajinné zeleně,
(Krajina je místy téměř zbavena přirozených krajinných prvků, typických pro zvlněná území pahorkatin, jako jsou bohaté břehové doprovody, drobná struktura mezí, linie dřevin podél polních cest...Obytná hodnota krajiny je velmi snížena, rovněž její ekologická rovnováha a celková hodnota), způsob obhospodařování zemědělských ploch jako výnosové louky a intenzivní pastviny,
- způsob obhospodařování zemědělských ploch jako výnosové louky a intenzivní pastviny, (druhovú garnitura travních porostů je ochuzená a jejich přínos pro druhovou diverzitu krajiny je nízký).
- nekoordinovanost záměrů na březích nádrže a místy předimenzované návrhy na jejich využití,

- území prakticky postrádá přírodní a přírodě blízká společenstva,
- zničené původně divoce meandrující koryto Moravice v dnešní zátopě Slezské Harty,
- převážná většina levostranných přítoků nádrže Slezská Harta je historicky upravená formou směrové a výškové stabilizace, s minimálním potenciálem pro přirozená potoční společenstva, samočistící schopnosti a vytvoření biologicky bohatých společenstev vodních toků a niv,
- břehy nádrže jsou nepřirozené a neplní funkce litorálu vodní nádrže,
- k vodní erozi půdy dochází lokálně na dosud nezatravněné orné půdě v místech s větším sklonem svahu. Nejproblematictější jsou svahy přímo na březích nádrže nebo na přítocích, kdy nejsou erozní dráhy přerušeny zatravněným pozemkem a erozní smyv se tak může dostat až do povrchového vodního toku,
- obec Razovou mohou postihovat lokální povodně, kdy jsou ohroženy budovy zejména v horní části. Příčinou vzniku tohoto rizika je nerespektování přirozeného rozlivu vodního toku a výstavba v záplavovém území až do těsné blízkosti toku (ploty, drobné stavby, nekapacitní lávky aj.),
- území má nižší retenční schopnost zadržovat vodu díky degradované půdě, která je umocněna plošným odvodněním,
- v dolní části Leskovce nad Moravicí hrozí bleskové povodně z okolních svahů,
- hrozba narušení dochované hodnotné struktury venkovského osídlení především neregulovaným rozvojem staveb a zařízení pro rekreaci a umisťováním záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují významné znaky krajiny,
- hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací,
- hrozba uzavření stávajících, případně současně neprůchodných historických průchodů a průhledů v prolukách mezi stávající zástavbou neregulovaným umisťováním staveb a zařízení (dostavba nových hlavních staveb, hospodářských nebo jiných vedlejších staveb, výstavba oplocení).

Cílová vize krajinného okrsku

- kulturní zemědělská krajina se sídly, rozvíjejícími zachovalý typický charakter zástavby, krajina přirozeně členěná, tvořící bohatou mozaiku různorodých přírodních společenstev, kde sportovní aktivity nenarušují přírodní rámec břehů i širšího okolí vodní nádrže, krajina s nenarušenou scénérií Velkého a Malého Roudného.

Rámcové podmínky využití

Vodní nádrž Slezská Harta:

- je nutno zachovat prostupnost podél břehu nádrže pro pěší provoz v pásu, širokém min. 20 m, od nejvýše položené čáry hladiny,
- zajistit odpovídající likvidaci odpadních vod přednostně ve všech lokalitách v bezprostřední blízkosti nádrže včetně rekreačních objektů a dále postupně v celém jejím povodí. Přednostně je nutné řešit obce s jakoukoliv existující kanalizací. Využívat ve vhodných lokalitách technologie extenzivního čištění včetně možnosti zasakování, dočišťovacích mokřadů). Důležitými jsou v tomto směru technologie zajišťující snížení obsahu fosforu pro zamezení vzniku eutrofizace vody v nádrži,

- zajistit alespoň mechanické čištění dešťových vod odváděných dešťovou kanalizací do přítoků nádrže.

Plochy pro ochranu a rozvoj přírodních hodnot území

Vhodné aktivity:

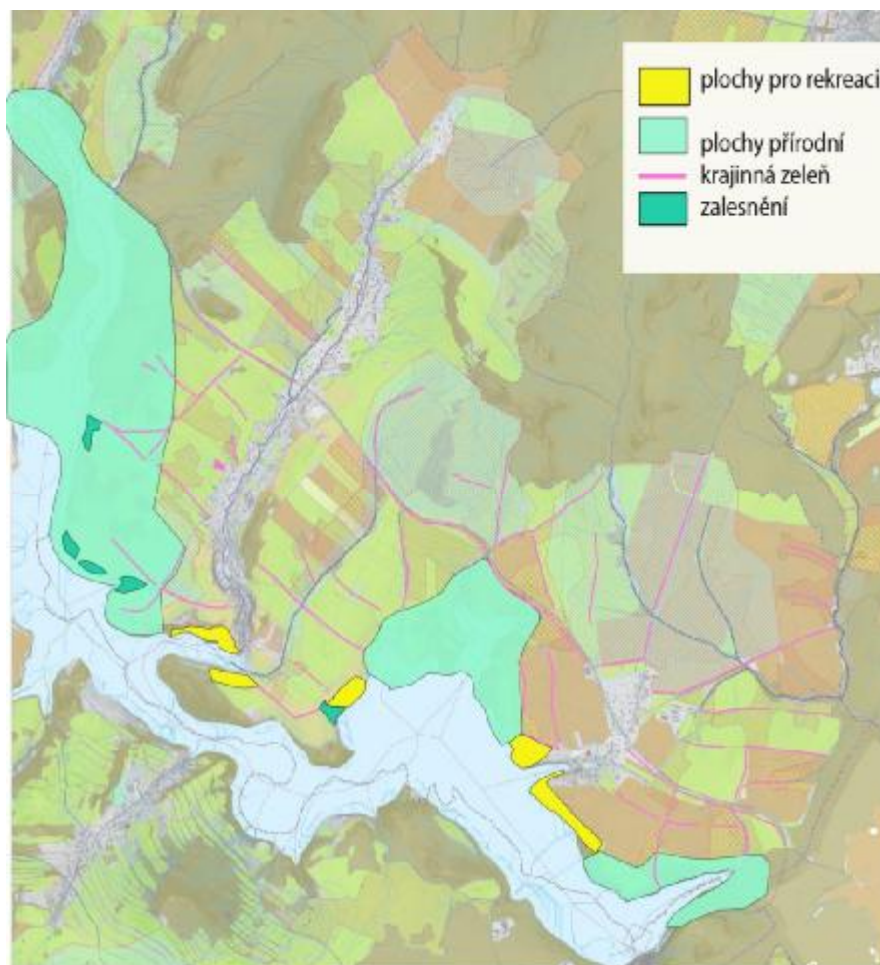
- extenzivní sport a rekreace - (rybářství, rekreační plavání, cykloturistika, pěší turistika a krátkodobá pobytová rekreace a s tím související vybavenost: pěší stezky nezpevněné, bez osvětlení, odpočívadla s odpadkovými koši, přírodní pláže bez dodatečných úprav)

Nevhodné aktivity:

- bydlení, stavby občanského vybavení, rekreační bydlení, mobilní rekreační objekty, sportoviště, přístavy, upravované pláže, oplocování pozemků, výsadby nepůvodních dřevin.

Plochy pro rekreaci

- lokality, určené pro zachování a rozvoj přírodních hodnot, využívat pro extenzivní rekreaci (slunění, koupání, rybaření - jen s nezbytným hygienickým zázemím),
- V místech, určených pro rekreaci, navrhnout odpovídající odstup zástavby od vodní plochy nádrže Slezská Harta, zohledňující hodnoty krajiny a výhledově sledované vodohospodářské funkce vodní nádrže Slezská Harta,
- Odvodnění zpevněných ploch a střech nové zástavby provést do sběrných nebo zasakovacích nádrží, Minimalizovat odstavné plochy, vyloučit sběrná parkoviště.



Návrh ploch pro rozvoj přírodních hodnot a ploch pro rozvoj rekreačních aktivit

Ploch pro zemědělskou výrobu

- upřednostnit ekologické způsoby hospodaření,
- provést opatření pro snížení odtoku vody ze zemědělských pozemků,
- umožnit obnovu prostupnosti krajiny pro pěší.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- zachovat přírodní partie na břehu nádrže a ve volné krajině,
- zachovat výhledy na krajinné dominanty z vyhlídkových tras a bodů,
- respektovat a zvýraznit vyhlídkové body v krajině, respektovat stávající trasy naučných stezek,
- podporovat obnovu vztahu sídla a krajiny obnovou zejména polních a lesních cest se zohledněním potřebných vazeb na hospodaření v krajině a případný návrh pozemkových úprav
- obnovit drobnou krajinnou zeleň (remízy, meze, aleje, solitérní dominanty – zejména na zatravněných plochách),
- návrh „pobřežní stezky“ pro pěší (mezi Razovou a Leskovcem nad Moravicí částečně probíhá po cyklotrase 6162), s odbočkami na výše položená vyhlídková místa.

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- ochrana před invazivními rekreačními aktivitami,
- prověřit v územně plánovací dokumentaci vhodnost vymezených ploch břehů nádrže pro rekreaci, prostorovou regulací zamezit možnosti výstavby budov v břehovém pásmu, povolit pouze činnosti jako je rybaření, turistika a pobyt bez obslužných zařízení,
- posílení hodnot krajiny doplněním drobných prvků autochtonní zeleně,
- zavedení ekologických způsobů hospodaření na zemědělských plochách,
- obnova lesních porostů v přírodě blízkém charakteru,
- šetrné způsoby hospodaření v lesních porostech,
- chránit přirozené úseky vodních toků a jejich nivy před zástavbou a intenzivním využíváním, zpřístupnit vodu lidem,
- revitalizovat plošně odvodněné pramenné oblasti,
- renaturovat stabilizované vodní toky v otevřené krajině, doplnit je pásem vegetace a propojit je s okolní vegetací,
- zřizovat vodní krajinné prvky v místech, kde se přirozeně stahuje voda a přednostně v oblastech s nízkou retenční schopností půdy nebo existence plošného odvodnění,
- obnovovat, chránit a doplňovat stávající systém mezí s doplněním retenčními prvky,
- zajistit erozní ochranu a stabilitu pozemků (voda, vítr) jejich vhodným rozčleněním liniovými prvky,
- zalesnit a zatravnit exponované části pozemků, které jsou obtížně zemědělsky využitelné (vrcholky, údolnice, zamokřená místa, erozní svahy aj.),
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uvedené,

- snížení intenzit využití travních porostů (pastvy, hnojení sečených ploch) jako předpoklad pro zvýšení biodiverzity travních porostů,
- zajistit nejméně jednu klidovou zónu na Slezské Hartě bez rekreačních aktivit s podporou vzniku mělčin a litorálu.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- zachovat historické tradiční prostorové uspořádání zástavby (dle původního charakteru sídla) zejména v Razové, v Dlouhé Stráni a dolní části Leskovce nad Moravicí. Jedná se zejména o uspořádání a charakter zástavby (velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, zásady umístování a minimální odstupy jednotlivých budov, materiál a způsob oplocení, zachování, příp. vytvoření průchodů do krajiny, atd.),
- chránit objekt historické vápenné pece mezi Razovou a Leskovcem nad Moravicí – technická památka s jejím významově souvisejícím okolím,
- chránit obraz kulturních dominant před snížením jejich vizuálního významu v krajině scéně – kostelů a drobných sakrálních staveb v Razové, Leskovci nad Moravicí a v Dlouhé Stráni,
- zachovat prostupnost ze sídel do okolní krajiny prostřednictvím stávajících průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou,
- zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur.

Obnova hodnot:

- zřízení odpočívadel na vyhlídkových místech,
- doplnění krajinné zeleně podél polních cest, cyklostezek a pěších komunikací, vedoucích zemědělskou krajinou, vysazení solitérních dřevin do zemědělských ploch jako nových budoucích krajinných dominant doplňovat urbanistické prostorové uspořádání obcí Razové, Leskovce nad Moravicí a Dlouhé Stráně v místech odstraněné původní zástavby ve smyslu uspořádání z počátku 20. století. Při dostavbách a přestavbách sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost původních dochovaných usedlostí včetně respektování historických odstupů staveb.
- eliminovat negativní urbanistické dominanty specifikované v části „Doplňující průzkumy a rozbor“,
- negativní urbanistické dominanty, zejména panelový dům v centru Razové, a bytové objekty panelového typu v severozápadní části Leskovce nad Moravicí sledovat k přestavbě a revitalizaci s cílem vhodnějšího začlenění do tradiční zástavby sídla, případně výhledově k demolici a náhradě stavbou, odpovídající měřítkem a architektonickým výrazem původní venkovské zástavbě.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- zadržování vody v krajině - vybudování záchytných přehrážek, malých vodních nádrží přírodního charakteru (Jsou vybrána přirozeně zamokřená místa, často ve vazbě na drobný vodní tok se zatravněnou nivou či pramennou oblastí, realizace opatření není v rozporu se stávajícím způsobem obhospodařování ploch),
- revitalizace vybraných drobných vodotečí,

- obnovovat původní hydrografickou síť (údolnice) od ústí směrem k pramenům, zřizovat boční záchytné prvky především na běžné srážkové vody v co nejvyšších partiích povodí,
- umělou hydrografickou síť (odvodnění všech typů včetně komunikací) rušit či vhodně transformovat doplněním retenčních prvků (drobné nádrže, přehrážky, zasakovací prvky),
- Razovský potok revitalizovat formou návrhu přírodě blízkého protipovodňového opatření,
- renaturovat drobné vodní toky a nivy v zemědělské krajině (zejména Haldůvka, Hvozdnice, ale i další přítoky do nádrže),
- v místech s občasným odtokem budovat bezodtoké retenční prvky (viz opatření ve zprávě),
- Leskovec nad Moravicí chránit vhodnými opatřeními proti bleskovým povodním nad zástavbou (přednost mají záchytné přehrážky, zasakovací průlehy před ryze svodnými prvky, které nevhodně koncentrují vodu do jednoho místa),
- vytvoření alespoň jedné klidové zóny na nádrži, nejlépe v zálivu mezi Leskovcem nad Moravicí a Razovou, kde nebude umožněn rozvoj rekreační infrastruktury, bude odstraněn pás mladé smrčiny a případně bude vytvořen i mělký litorál.

Zemědělství

- členění ploch liniemi dřevin ve vhodných parcelních liniích (k rozdělení využívat přednostně starých cest a údolnic či vrstevnic takovým způsobem, aby delší směr pozemku byl ve směru vrstevnic nebo v mírném odklonu, omezení velikosti jednotlivých bloků zemědělské půdy na max. velikost 10 ha),
- celkové snížení intenzity zemědělské výroby, na vybraných lokalitách preferovat ekologické způsoby hospodaření (snížení intenzity pastvy jako podmínka obnovy druhové diverzity lučních porostů),
- zmenšení ploch zemědělské půdy a vytvoření mozaikovitosti (různé způsoby využití, různé plodiny),
- erozí ohrožené plochy a dráhy soustředěného odtoku chránit realizací protierozních opatření v kombinaci s opatřeními na zadržení vody v krajině a revitalizaci či denaturaci vodních toků,
- omezit odtok z plošného odvodnění jeho liniovým a bodovým přerušením s vložením retenčních prvků (tůň, mokřady, zasakovací průlehy aj.). Otevřít zatrubněné úseky hlavního odvodnění či vodních toků a tyto revitalizovat,
- Dodržovat limity pro pastvu skotu (DBJ/ha), mít zajištěná napajedla s dostatkem vody (preferovat zachytávání srážkové vody v drobných vodních nádržích před odběrem povrchové či podzemní vody), ohradit vodní toky a mokřady a zamezit tak jejich poškození.

Lesní hospodářství

- postupná obnova porostů přirozenou druhovou skladbou s význačným podílem jedle bělokoré, dále javoru klenu, buku, dubu a lípy (cílem jsou smíšené, vícevěkové porosty s rozvinutým keřovým a bylinným patrem),
- šetrné obnovní způsoby lesních porostů.

Krajinná zeleň

- postupné odstranění pásů smrkového porostu podél břehů a jeho nahrazení dřevinami přirozeného složení. (Prostorové uspořádání je třeba volit s ohledem na charakteristiky jednotlivých lokalit, docílit proměnlivé šířky výsadby, nejlépe s komponovanými průhledy na vodní hladinu, zejména z procházkových tras),

- Výsadba alejí podél komunikací, případně i zahuštěných linií stromů a keřů (se zachováním výhledů na panorama Velkého Roudného),
- doplnit doprovodnou zeleň vodotečí,
- zřídit dělicí linie na zemědělských pozemcích (stromy i keře s přirozenou druhovou skladbou),
- vrátit na velké plochy travních porostů malé skupiny dřevin a solitéry.

Prostupnost krajiny

Prostupnost krajiny ve směru souběžném s podélnou osou vodní nádrže je v rámci KO zachována omezeně - pouze po frekventované komunikaci.

Příčná prostupnost směrem k Velkému Roudnému je vodní nádrží Slezská Harta znemožněna. Propojení pro obyvatele a návštěvníky je realizováno dvěma přívozy.

Návrh opatření:

- obnovit část historických spojníc mezi sídly, vedoucích volnou krajinou, pro pěší a cykloprovoz,
(příčnou prostupnost přes vodní nádrž pro živočichy obnovit nelze – vodní nádrž zůstává významnou migrační bariérou),
- díky existenci vodárenské nádrže Kružberk a Slezské Harty nelze zprostupnit vodní tok Moravice a její přítoky pro lososy. Prostupnost lze tedy provést pouze lokálně na drobných přítocích pro místní rybí obsádky. Maximální výšky příčných staveb by měly činit 50 cm a méně. Z důvodu nutnosti zabránit migraci nežádoucích druhů ryb z nádrže do významných přítoků je nutné ověřit dostatečnou výšku stupňů u limnigrafických stanic na Černém potoce a Moravici a v případě nedostatečnosti navrhnout opatření tohoto typu,
- zlepšit prostupnost ze sídel do okolní krajiny otevřením současně neprůchodných historických průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou (obnova vazeb na historické polní cesty).

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

Prvkem s negativním vlivem na okolní krajinu je rušná komunikace č. 452, protínající obec Razová.

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- výsadba zeleného pásu, nejlépe po obou stranách komunikace.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- Pořídit územní studii na celé území obou břehů Slezské Harty, prověřit jeho únosnost s ohledem na rekreaci, priority využití břehů v kontextu s cílovými charakteristikami obou krajinných okrsků
- při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace provést demografickou a sociologickou prognózu rozvoje obcí a na základě jejích výsledků navrhnout odpovídající rozsah zastavitelných ploch s redukcí rozsahu, případně vypuštění nevhodných zastavitelných ploch (Razová - plocha pro bydlení SV – Z25, plocha výroby a skladování VD – Z32 a plochy občanského vybavení, komerční zařízení OM - Z1, Z2, Z9 a Z10; Leskovec nad Moravicí plochy pro bydlení 6, 28 a 29) ve vazbě na 1. etapu „Doplňující průzkumy a rozbor“,
- nevymezovat nové rozvojové plochy v lokalitách, kde by jejich zastavění vedlo ke srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území,

- zachovat historické tradiční prostorové uspořádání zástavby a charakter zástavby v Razové, v Dlouhé Stráni a dolní části Leskovce nad Moravicí (velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, minimální odstupy budov (proluky), historicky utvořené plochy zeleně uvnitř sídla i na jejím okraji (humna), materiál a způsob oplocení, zachování průchodů do krajiny v historických prolukách, atd.),
- zastavitelné plochy pro bydlení vymezovat v návaznosti na zastavěná území sídel při zachování zásad tradičního prostorové uspořádání zástavby (dle původního charakteru sídla),
- v regulativech prostorového uspořádání stanovit zásady umístování staveb či jejich souborů (např. usedlostí), při dostavbách a přestavbách dodržovat přiměřenou hustotu zástavby (intenzitu zastavění stavebních pozemků), minimální odstupy jednotlivých budov, odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně a uspořádání zástavby v souladu s historickými principy venkovské zástavby (uliční čáry, orientace štítů budov, předzahrádky apod.), sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost s původními dochovanými usedlostmi - velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, materiál a způsob oplocení, zachování, příp. vytvoření průchodů do krajiny v návaznosti na původní historickou cestní síť, atd.),
- sledovat zdůraznění centrálních prostorů obcí, zejména doplněním občanského vybavení, při zohlednění výše uvedených principů,
- chránit dochovaná humna a kde nejsou, doplnit okraje sídla zahradami a vzrostlou zelení na kontaktu s krajinou,
- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklodopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR,
- omezit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté maximální část znovu využít nebo pozvolna zasáknout či odpařit a až jako v poslední řadě nechat přebytečnou vodu odtéct při naplnění kapacity zdrže,
- vymísťovat stavby (i dočasného charakteru) a překážky ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo ZÚ, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda),
- zajistit volný průchod povodně územím zákazem neodborného umístování příčných překážek a drobných staveb do koryt vodních toků a bezprostředního okolí, které mohou významně omezit odtok vody (zatrubnění nekapacitním potrubím, lávky, ploty nad korytem a podél něj aj.),
- revitalizovat koryta vodních toků v krajině a v obci, popřípadě provést přírodě blízká protipovodňová opatření se snahou zpřístupnit vodní tok a vodu lidem,
- odtrubňovat vodní toky a revitalizovat je pro zlepšení mikroklimatu ve volné krajině i v zastavěném území obcí,
- upřednostňovat světlé odstíny fasád z důvodu snížení jejich povrchové teploty v letním období.

9/2 Slezská Harta – pravý břeh

Charakteristika krajinného okrsku:

Pravý břeh vodní nádrže Slezská Harta se vyznačuje dynamickým reliéfem, bohatou zachovalou strukturou nelesní zeleně, menšími plochami zemědělských pozemků, kontrastním charakterem sídelní struktury – obce Roudno a Mezina si zachovaly historicky vyvinutý typický charakter venkovské zástavby na rozdíl od Nové Pláně, která se naprosto odlišuje urbanistickým uspořádáním i architektonickým stylem nové zástavby a úpravy původních prostor kolem kostela.

Dominantou je masív Velkého a Malého Roudného – dvou vulkánů, které vytvářejí dramatickou vertikálu v kontrastu s klidnou horizontálou vodní hladiny Slezské Harty.

Území na pravém břehu Slezské Harty je biologicky poměrně různorodé. Nejméně cennou je samotná vodní nádrž, která je v této oblasti nepůvodním prvkem a její charakter (např. nekvalitní litorál, který se prakticky nemůže vlivem kolísání vody plnohodnotně vytvořit, dále nevhodný pás smrkového porostu, lemující břehovou linii) nenabízí velké možnosti pro výrazné zvýšení hodnoty biodiverzity.

Biologicky nejvýznamnější jsou zde pozůstatky tří sopečných kuželů, které se v rámci širokého regionu odlišují jednak větší svažitostí a dále výhřevnějším a na živiny bohatším podložím.

V severní části KO je biologicky významnou lokalitou Venušina sopka s pestrou mozaikou různých typů biotopů ve svazích nad Černým potokem a dále v jižní části KO jsou to vrchy Malý a Velký Roudný.

Stav těchto, z hlediska biodiverzity mimořádně významných lokalit (lokality jsou výjimečné z hlediska celého ORP), se ovšem zhoršuje vlivem nadměrného zarůstání náletovými dřevinami.

Z hydrologického pohledu se jedná o KO ležící ve střední části povodí, reliéf je výrazněji zvlněný díky vulkanické činnosti. Významnou hodnotou KO je zásoba vody v nádrži Slezská Harta, která je v současnosti málo využívaná a počítá se s ní v budoucnu při splnění jednoho z nepříznivých klimatických scénářů vznikajících při modelování globální změny klimatu do roku 2100. Nádrž rovněž slouží jako ochrana před znečištěním níže umístěné vodárenské nádrže Kružberk, která je významným zdrojem pro Ostravský oblastní vodovod.

Základní hodnocení vodních toků:

Vodní toky jsou zde obklopeny otevřenou zemědělskou krajinou nebo zástavbou, z nichž část byla v minulosti stabilizována díky zřízení plošného odvodnění okolních ploch. Až na pár pozemků s ornou půdou v okolí Roudna a Nové Pláně se jedná o trvalé travní porosty. Nejzachovalejším tokem je Volárenský potok a úseky Lesné.

Přehledná charakteristika sídel:

Mezina v k.ú. Mezina

- Výměra území v ha – 1 141
- Počet obyvatel k roku 2016 - 369
- Podíl bytů k rekreaci cca 7,1%
- Sídelní potenciál sídla - střední až vysoký
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami, nevýrazně doplněná v později zastavěných plochách.
- Struktura zástavby – původní zástavba uspořádaná v údolí Mezinského potoka pod Venušinou sopkou. Na jihovýchodním okraji obce vodní nádrž Slezská Harta.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny. Významné přírodní prvky (Venušina sopka, přírodní památka Lávodý proud u Meziny - kamenné varhany v bývalém lomu, součást lávodého proudu Venušiny sopky).

Nová Pláň v k.ú. Nová Pláň

- Výměra území v ha – 172
- Počet obyvatel k roku 2016 - 57
- Podíl bytů k rekreaci 0,0%
- Sídelní potenciál sídla - střední
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami, doplněná v později zastavěných plochách. Nový silniční obchvat západně sídla.
- Struktura zástavby – zástavba uspořádaná v údolí potoka Rýžovník. Na severním okraji obce vodní nádrž Slezská Harta.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - původní kostel.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je dobře zapojeno do přírodní krajiny.

Bruntál – místní část Karlovec v k.ú. Karlovec

- Prostorově oddělená místní část Bruntálu, jehož zástavba byla zdemolována z důvodu výstavby vodní nádrže Slezská Harta, zbyl pouze kostel se hřbitovem a stavení u vodní nádrže Slezská Harta.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel.

Roudno v k.ú. Roudno

- Výměra území v ha – 2 220
- Počet obyvatel k roku 2016 - 205
- Podíl bytů k rekreaci cca 11,8%
- Sídelní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby v mělkém údolí. Na severním okraji obce vodní nádrž Slezská Harta s přívozem.
- Urbanistické dominanty – pozitivní – kostel, rozhledna a kaple na hoře Velký Roudný, negativní - rodinný dům v jihozápadní části sídla.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je dobře zapojeno do přírodní krajiny.

místní část Volárna

- Sídlní potenciál sídla – nízký
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami, doplněná o novou místní komunikaci podél vodní nádrže Slezská Harta.
- Struktura zástavby - původní struktura zástavby doplněná novými rodinnými domy a chatami,
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je dobře zapojeno do přírodní krajiny.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

Přírodní - tři sopečné vrchy s unikátní geologickou stavbou, zachovalé systémy mezí na jejich temenech a svazích

Kulturní – významná krajinářská dominanta širokého okolí Slezské Harty

Vodohospodářský – tvorba zásob vody pod Malým Roudným, vodní nádrž Slezská Harta jako potenciální zdroj pitné vody

Rekreační – extenzivní formy rekreace (táboření, rybaření, turistika)

Ostatní potenciály:

Zemědělský – extenzivní způsoby hospodaření

Sídlní – rozvoj rodinné zástavby v Nové Pláni a Roudnu

Nejvyšší hodnoty KO:

- národní přírodní památka Velký Roudný – stratovulkán,
- krajinná dominanta Venušina sopka,
- přírodní památka Lávodý proud u Meziny - kamenné varhany v bývalém lomu,
- Roudno - památkově chráněný kostel sv. Michala,
- Karlovec – kostel sv. Jana Nepomuckého,
- Mezina – památkově chráněný kostel Nejsvětější Trojice
- bohaté historicky dochované struktury krajinné zeleně na všech třech vulkánech
- biologicky nejbohatší bezlesé biotopy v rámci celého ORP,
- zásoba vody v nádrži Slezská Harta, která je v současnosti málo využívaná a počítá se s ní v budoucnu při splnění jednoho z nepříznivých klimatických scénářů vznikajících při modelování globální změny klimatu do roku 2100.
- přirozenost vodních toků či jejich úseků zejména v lesních porostech (Lesná, Volárenský potok).

Hlavní problémy KO:

- zarůstání pastvin na všech sopečných vrcholech náletovými dřevinami,
- soukromé rekreační aktivity na březích Slezské Harty,
- nevhodně upravené břehy nádrže, zejména opatření pásem smrkového porostu,
- zničené původně divoce meandrující koryto Moravice v dnešní zátopě Slezské Harty,
- historicky upravené úseky vodních toků formou směrové a výškové stabilizace, jejíž příčinou je historická snaha o intenzivní zemědělské hospodaření na přilehlých pozemcích v kombinaci s jejich plošným odvodněním (Lesná a drobné přítoky do nádrže),

- odvodněné málo členěné pozemky, které jsou dnes vesměs zatravněny a využívány k sečení či pastvě (povodí Lesné a Mezinského p.),
- obce Mezina a Roudno mohou postihovat lokální povodně, kdy jsou ohroženy některé budovy soustředěným odtokem z okolních svahů,
- území má nižší retenční schopnost zadržovat vodu díky geologickému podloží,
- zvýšená vodní eroze na pozemku nad Bílčicemi,
- vodní nádrž tvoří významnou migrační bariéru a snižuje průchodnost širšího území,
- hrozba narušení historického prostorového uspořádání venkovského osídlení především neregulovaným rozvojem staveb a zařízení pro rekreaci a umisťováním záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují významné znaky krajiny,
- hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací,
- hrozba uzavření stávajících, případně současně neprůchodných historických průchodů a průhledů v prolukách mezi stávající zástavbou neregulovaným umisťováním staveb a zařízení (dostavba nových hlavních staveb, hospodářských nebo jiných vedlejších staveb, výstavba oplocení).

Cílová vize krajinného okrsku

- bohatě strukturovaná kulturní krajina s převahou přírodních složek, které dominují tři sopečné vrcholy v kontrastu s horizontálou hladiny vodní nádrže Slezská Harta, krajina dramatická a zároveň pohostinná, nepostižená intenzívními formami rekreace (výstavba rekreačních objektů v množství a s kapacitou rekreantů překračující únosné zatížení krajiny).

Rámcové podmínky využití

Vodní nádrž Slezská Harta:

- je nutno zachovat prostupnost podél břehu nádrže pro pěší provoz v pásu, širokém min. 20 m, od nejvýše položené čáry hladiny,
- zajistit odpovídající likvidaci odpadních vod přednostně ve všech lokalitách v bezprostřední blízkosti nádrže včetně rekreačních objektů a dále postupně v celém jejím povodí. Přednostně je nutné řešit obce s jakoukoliv existující kanalizací. Využívat ve vhodných lokalitách technologie extenzívního čištění včetně možnosti zasakování, dočišťovacích mokřadů. Důležitými jsou v tomto směru technologie zajišťující snížení obsahu fosforu pro zamezení vzniku eutrofizace vody v nádrži,
- zajistit alespoň mechanické čištění dešťových vod odváděných dešťovou kanalizací do přítoků nádrže.

Zastavitelné plochy

- ochránit zastavitelné plochy před soustředěným odtokem formou opatření v krajině (zpomalení odtoku) nad hranicí zastavěného území obcí,
- důsledně vyžadovat likvidaci srážkových vod na svém pozemku. Minimalizovat zpevněné plochy a volit alespoň částečně propustné povrchy,
- omezit a zpomalit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde

to není možné, zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté maximální část znovu využít nebo pozvolna zasáknout či odpařit.

Údolní niva drobného toku

- vymisťovat obytné budovy a drobné stavby i dočasného charakteru ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo záplavové území, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda),
- zajistit volný průchod povodně územím nepovolováním pevných plotů i hustých živých plotů napříč údolní nivou či podél vodních toků a drobných staveb, které mohou být přívalem poškozeny či odplaveny. To se týká i skládek dřeva a dalších lehce odplavitelných materiálů,
- umožnit přirozený rozliv vodního toku.

Plochy pro zemědělskou výrobu

- upřednostnit ekologické způsoby hospodaření,
- provést opatření pro snížení odtoku vody ze zemědělských pozemků.

Plochy pro rekreaci

- lokality, určené pro zachování a rozvoj přírodních hodnot, využívat pro extenzivní rekreaci (slunění, koupání, rybaření, pěší turistika, cykloturistika - jen s nezbytným hygienickým zázemím),
- v místech, určených pro rekreaci, navrhnout odpovídající odstup zástavby od vodní plochy nádrže Slezská Harta zohledňující hodnoty krajiny a výhledově sledovanou vodohospodářskou funkci vodní nádrže,
- optimalizovat rozsah odstavných ploch se zohledněním krajinných hodnot.

Plochy na březích nádrže pro ochranu a rozvoj přírodních hodnot

Vhodné aktivity:

- extenzivní sport a rekreace - (rybářství, rekreační plavání, slunění, cykloturistika, pěší turistika a krátkodobá pobytová rekreace a s tím související vybavenost: pěší stezky nezpevněné, bez osvětlení, odpočívadla s odpadkovými koši, přírodní pláže bez dodatečných úprav)
- dobudování útvarů přirozené zeleně na březích nádrže, zejména na prameništích a vlhkých úžlabinách

Nevhodné aktivity:

- bydlení, stavby občanského vybavení, rekreační bydlení, mobilní rekreační objekty, upravované pláže, oplocování pozemků, výsadby nepůvodních dřevin.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- obnovit průhled z vrcholu Velkého Roudného na poutní kostel na Uhlířském vrchu,
- nahradit pás mladé smrčiny podél břehové linie vodní nádrže přírodě blízkými formacemi dřevin,

- architektonicky cizorodou rodinnou zástavbu v Nové Pláni začlenit do krajiny pomocí vzrůstných druhů domácích dřevin.

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- ochrana a vhodný management tří sopečných kuželů,
- ochrana významného prameniště Malý Roudný jako zdroje vody pro obec Křišťanovice,
- chránit přirozené úseky vodních toků (Volárenský potok, Lesná) a jejich nivy před zástavbou a intenzivním využíváním, zpřístupnit vodu lidem zřizováním odpočinkových míst a nebezpečných cest s přístupem k vodě,
- zřizovat jednoduché retenční prvky (tůň, přehrážky, mokřady) mimo vodní toky v horních partiích povodí a to v místech, kde se za srážkových epizod soustředí voda a přednostně v oblastech s nízkou retenční schopností půdy nebo v lokalitách s plošným odvodněním (viz návrh),
- plošně (v kaskádách) zřizovat drobné retenční přehrážky na drobných vodních tocích v lesních porostech,
- zajistit erozní ochranu v lese, nevyužívané spádové lesní cesty včas rušit a přetvářet v retenční prvky,
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uvedené,
- dobudovat břehové porosty drobným vodotečím v oblasti Karlovce.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- chránit obraz přírodních dominant před snížením jejich vizuálního významu v krajinné scéně – zejména národní přírodní památky stratovulkánu Velký Roudný,
- chránit nemovité kulturní památky a s nimi významově související okolí: kostely v Roudně, Mezině a v místní části Bruntálu - Karlovci,
- chránit obraz kulturních dominant před snížením jejich vizuálního významu v krajinné scéně - kostelů a drobných sakrálních staveb v Mezině, v místní části Bruntálu – Karlovci, v Nové Pláni a Roudně.
- zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur,
- zachovat prostupnost ze sídel do okolní krajiny prostřednictvím stávajících průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou obcí Roudno a Mezina.

Obnova hodnot:

- doplňovat urbanistické prostorové uspořádání obcí v místech odstraněné původní zástavby ve smyslu uspořádání z počátku 20. století. Při dostavbách a přestavbách sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost původních dochovaných usedlostí včetně respektování historických odstupů staveb,
- eliminovat negativní urbanistické dominanty specifikované v části „Doplňující průzkumy a rozbor“,
- panelový dům situovaný ve střední části obce Mezina sledovat k přestavbě a revitalizaci s cílem vhodnějšího začlenění do tradiční zástavby sídla, případně výhledově k demolici a náhradě stavbou, odpovídající měřítkem a architektonickým výrazem původní venkovské zástavbě, objekty zemědělského areálu severně střední části obce Mezina rekonstruovat a lépe zapojit do krajiny

zejména za použití vzrostlé zeleně, nové domy v Nové Pláni zapojit do krajiny za použití vhodných terénních úprav a vzrostlé zeleně při zachování místních krajinných hodnot. Zemědělský areál západně zástavby obce Bílčice zapojit do krajiny za použití pásů a skupin vzrostlé zeleně. Negativní působení rodinného domu velkého objemu v jihozápadní části Roudna potlačit vhodnými terénními úpravami a výsadbou zeleně.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- zvýšení zadržování vody v krajině - budování záchytných prvků přírodního charakteru v ploše na zachycení běžných srážkových vod (celý KO),
- renaturace vodních toků a niv (Lesná),
- zpracovat studie na revitalizaci vybraných pramenných oblastí s důrazem na retenci vody, kdy bude obnoven jejich vodní režim a zvýšen retenční potenciál (u Meziny a horní úsek Lesné),
- chránit zástavbu (stávající i výhledové plochy) vhodnými opatřeními proti bleskovým povodním na svazích nad zástavbou (přednost mají kaskády záchytných přehrázek, zasakovacích průlehů před ryze svodnými prvky, které zejména koncentrují odtok) – zadat studii, která bude komplexně řešit ohrožené lokality ve Světlé Hoře. (Roudno a popř. Mezina),
- revitalizovat koryta vodních toků v zastavěném území - provést přírodě blízká protipovodňová opatření se snahou zpřístupnit vodní tok a vodu lidem (Roudno),
- Protierozní zatravnění části zemědělsky využívaného pozemku nad Bílčicemi.

Zemědělství

- zatravnit blok orné půdy pod Volárnou,
- preferovat extenzivní způsoby hospodaření na travních porostech s podporou vývoje druhově bohatých bylinných společenstev.

Lesní hospodářství

- devastované lesní porosty obnovovat přirozenou druhovou skladbou dřevin s využitím přirozené sukcese, zejména na svažitých a skalnatých partiích,
- výsadba drobných lesních porostů s přirozeným druhovým složením dřevin na březích nádrže a na prameništi drobné vodoteče nad Karlovcem.

Krajinná zeleň

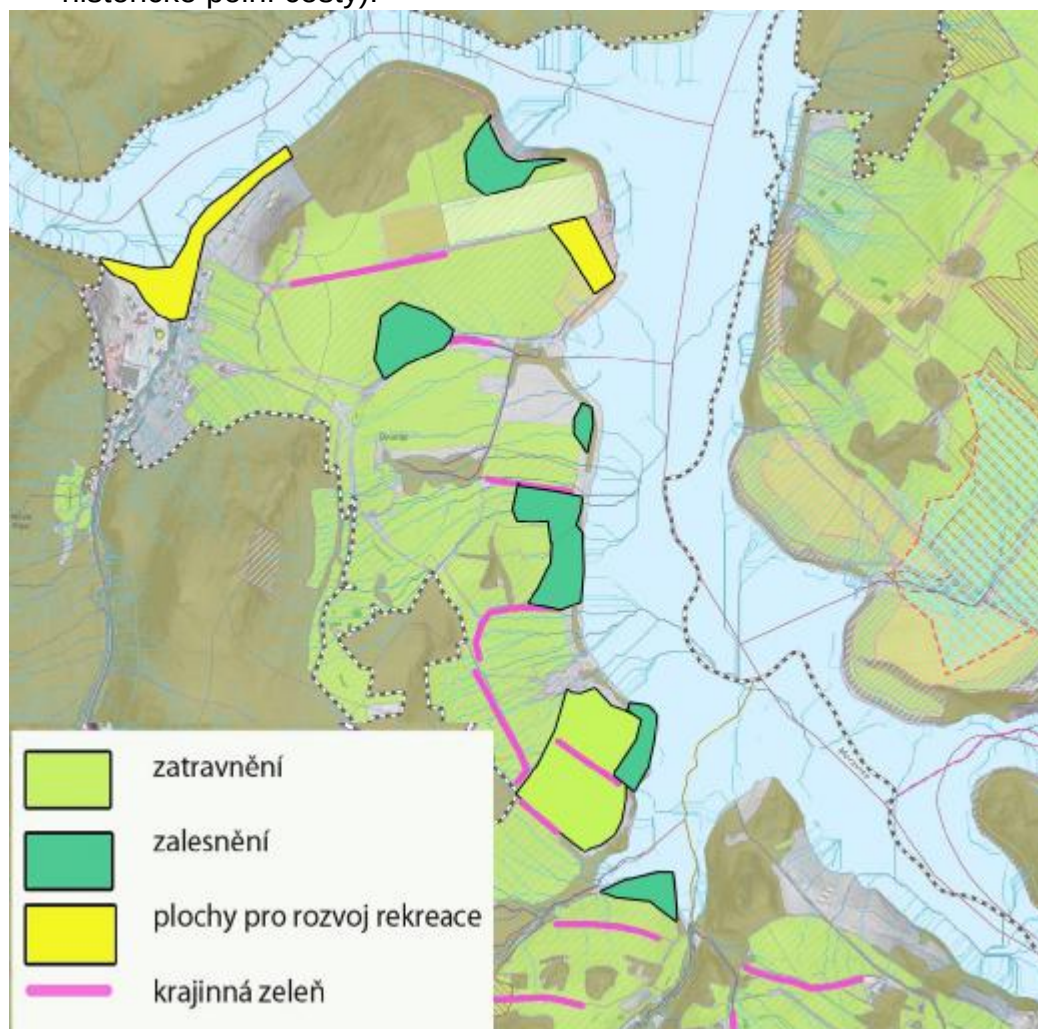
- na velkých zatravněných plochách dobudovat prvky krajinné zeleně (dělicí linie pozemků, zeleň pramenišť a doprovodů drobných vodotečí, skupiny dřevin a solitéry, doprovodné aleje polních cest a stezek),
- pastevní management tří sopečných vrchů (ovce, kozy), omezování dřevin v mezích a potlačení šíření náletových dřevin.

Rekreace

- stanovení limitů pro rekreační zástavbu s ohledem na zachování přírodních hodnot břehů nádrže,
- preference extenzivních forem rekreace bez dalšího zázemí.

Prostupnost krajiny

- prostupnost vodních toků není díky vodní nádrži Slezská Harta prioritní a stávající stav je dostačující,
- zamezit zvýšení neprůchodnosti území uzavřením průchodů ze sídla do krajiny,
- zlepšit prostupnost ze sídel do okolní krajiny otevřením současně neprůchodných historických průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou (obnova vazeb na historické polní cesty).



Pravý břeh Slezské Harty – příklad: obnova krajinné zeleně a návrh rozvojových ploch pro rekreaci (příklad)

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

- zpevněné komunikace a obecně nepropustné plochy okamžitě koncentrují povrchový odtok a svým umístěním mohou výrazně měnit odtokové poměry v území přetínáním přirozených odtokových linií a odvodňováním přilehlých pozemků,
- v údolní nivě mohou být liniové stavby při jejím křížení překážkou pro rozvodněný vodní tok či při migraci vodních živočichů,
- povrchové splachy z komunikací a jiných nepropustných ploch jsou kontaminovány celou škálou škodlivých látek zejména z dopravy, ale třeba i z ovzduší. Tyto látky jsou nežádoucí nejen ve vodním prostředí, ale i v půdě.

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- Odvodnění komunikací provádět jen v místech, kde je to opravdu nezbytné, formou mělkých příkopů a současně zamezit odvodnění přilehlých pozemků
- Vytvořit četné retenční a sedimentační prvky podél komunikací tak, aby splach z nich nebyl příliš koncentrován a jednorázově odváděn do vodotečí. Tyto vody přednostně znovu využít nebo nechat zasakovat či odpařovat
- Minimalizovat dopady na přirozené odtokové poměry v území
- Při přechodu napříč údolní nivou či podélném vedení komunikace v ní maximálně eliminovat zhoršení odtokových poměrů tj. budovat dostatečně kapacitní mosty s ohledem na průchod povodní a možnost migrace živočichů, odsazovat komunikaci co nejdále od vodního toku a nevyzdvihovat ji nad okolní terén, zřizovat inundační propustky pro rozliv v nivě aj.
- Vyhnout se s trasou komunikací ochranným pásmům vodních zdrojů

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace provést demografickou a sociologickou prognózu rozvoje obce a na základě jejich výsledků navrhnout odpovídající rozsah zastavitelných ploch se zohledněním hodnot krajiny,
- v regulativech prostorového uspořádání stanovit zásady umístění staveb či jejich souborů (např. usedlostí), při dostavbách a přestavbách dodržovat přiměřenou hustotu zástavby (intenzitu zastavění stavebních pozemků), minimální odstupy jednotlivých budov, odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně a uspořádání zástavby v souladu s historickými principy venkovské zástavby (uliční čáry, orientace štítů budov, předzahrádky apod.), sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost s původními dochovanými usedlostmi - velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, materiál a způsob oplocení, zachování, příp. vytvoření průchodů do krajiny v návaznosti na původní historickou cestní síť, atd.),
- V ÚPD dotčených obcí, případně v ZÚR MSK stanovit podmínku pro vydání povolení na změny v území pořízení územní studie pro celé území obou břehů Slezské Harty s cílem prověřit jejich rekreační únosnost s ohledem na využití břehů v kontextu s cílovými charakteristikami obou krajinných okrsků,
- sledovat zdůraznění centrálních prostorů obcí, zejména doplněním občanského vybavení, při zohlednění výše uvedených principů,
- chránit dochovaná humna a kde nejsou, doplnit okraje sídla zahradami a vzrostlou zelení na kontaktu s krajinou,
- odborně prověřit a vymezit lokality pro navržená opatření vodního hospodářství,
- podél vodních toků zachovat po obou stranách prostor pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás (nebo i celou nivu), kde se doporučuje - především v zastavěném území - vymezit plochy veřejné zeleně či v kombinaci se sportovními a oddychovými prvky a hlavně s přístupem k vodě,
- nevymezovat ve vyhlášeném ani v potenciálním záplavovém území žádné plochy pro bydlení, rekreaci a výrobu,
- prověřit vhodné plochy pro zalesnění,

- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklodopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR.

10 Krajina rudných dolů

Charakteristika krajinného okrsku:

Krajinný okrsek, zahrnující bohatě členěnou podhorskou krajinu pod zalesněnými svahy Hrubého Jeseníku. Značná část okrsku je zahrnuta do CHKO Jeseníky. Jeho typickým znakem je velký podíl kvalitní krajinné zeleně v podobě mezí, remízů, břehových porostů a malých lesních porostů s místy přirozenou skladbou, dále pak zachovalý charakter podhorských sídel – rozvolněné zástavby Podlesí a liniové zástavby Suché Rudné a Staré Vody. Specifickým sídlem je Andělská Hora s významnou stavbou kostela v centru obce, který je významnou krajinnou dominantou spolu s poutním kostelem sv. Anny na Anenském vrchu. Celkově se jedná o nejhodnotnější krajinu – krajinný okrsek – v rámci ORP Bruntál, lze jej hodnotit jako ukázkou harmonické kulturní krajiny, jejíž obraz se vyvíjí pomalým tempem bez vzniku výrazných rušivých jevů (patrně především díky péči správy CHKO Jeseníky). Historickou zajímavostí jsou stará důlní díla a reliktní znaky v krajině po těžbě rud.

Z hydrologického hlediska se jedná o zalučněné území na úpatí Jeseníků, jehož větší severní část leží v CHOPAV (pramenné oblasti Černého potoka, Staré Vody a Od Andělské Hory) a jižní tvoří pramenná oblast Rudného a Kočovského potoka. Téměř každá pramenná lokalita byla v minulosti alespoň částečně odvodněna plošnou drenáží, což si vynutilo i lokální stabilizaci bystřinných úseků drobných vodních toků.

Přehledná charakteristika sídel:

- Andělská Hora v k.ú. Andělská Hora ve Slezsku
- Výměra území v ha – 1 590
- Počet obyvatel k roku 2016 - 377
- Podíl bytů k rekreaci cca 15,1%
- Sídelní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami.
- Struktura zástavby – původní zástavba uspořádaná v nivě Světlohorského potoka. Severně zástavby obce prostorově oddělená osada Pustá Rudná.
- Urbanistické dominanty - pozitivní - kostel v obci, na Anenském vrchu poutní kostel. V Pusté Rudné - kaple.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je zapojeno do přírodní krajiny.

Rudná pod Pradědem – místní část Nová Rudná v k.ú. Nová Rudná

- Sídelní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami, železniční trať.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny.

Světlá Hora – místní část Podlesí v k.ú. Podlesí pod Pradědem

- Sídelní potenciál sídla – nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami.

- Struktura zástavby - původní struktura zástavby uspořádaná podél Černého potoka.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kaplička.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny.

místní část Stará Voda v k.ú. Stará Voda v Jeseníkách

- Sídlní potenciál sídla – nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami.
- Struktura zástavby - původní struktura zástavby uspořádaná podél potoka Stará voda.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny.

místní část Suchá Rudná v k.ú. Suchá Rudná

- Sídlní potenciál sídla – nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami.
- Struktura zástavby - původní struktura uspořádaná podél potoka Stará voda. V severní části území osada.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kaple.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny. Návaznost přerušena málo členěnými plochami zemědělské půdy.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

Přírodní –	velký podíl drobné krajinné zeleně, různorodé biotopy
Vodohospodářský –	pramenné oblasti
Zemědělský –	pastevní areály, luční hospodářství

Ostatní potenciály:

Rekreační –	extenzivní formy rekreace (chalupaření, turistika, hippoturistika)
-------------	--

Nejvyšší hodnoty KO:

- komponované prostorové uspořádání zástavby historického jádra města Andělská Hora založená podle konceptu středověkého horního města,
- Andělská Hora - kostel Narození Panny Marie, poutní kostel sv. Anny na Anenském vrchu,
- Alej na Anenský vrch – komponovaná osa, dominující širokému okolí,
- fragmenty bohatých luk s bohatou strukturou krajinné zeleně,
- dochované stavby zemědělských usedlostí – Podlesí.

Hlavní problémy KO:

- plošné odvodnění pramenných oblastí, které snižuje retenční schopnost krajiny a potenciální zásobu vody pro sušší období v roce, jež je umocněno upravenými úseky vodních toků, které urychlují odtok vody z území,
- území má nižší retenční schopnost půdy díky geologickému podloží,

- hrozba narušení dochovaného prostorového uspořádání historického jádra města Andělská Hora neregulovaným rozvojem staveb a umisťováním záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují genius loci předmětného prostoru,
- hrozba srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území vymezením nových zastavitelných ploch v lokalitách na styku sídel,
- hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací,
- hrozba uzavření stávajících, případně současně neprůchodných historických průchodů a průhledů v mezerách mezi stávající zástavbou neregulovaným umisťováním staveb a zařízení (dostavba nových hlavních staveb, hospodářských nebo jiných vedlejších staveb, výstavba oplocení).

Cílová vize krajinného okrsku

- zemědělsko-lesní krajina jesenického podhůří s harmonickým měřítkem členění, bohatou krajinnou zelení a nenarušenou urbanistickou strukturou rozvolněné zástavby statků a venkovských domů, krajina dalekých výhledů a pozůstatků rudného dolování se všemi jeho typickými znaky.

Rámcové podmínky využití

Zastavitelné plochy:

- ochránit zastavitelné plochy před soustředěným odtokem formou opatření v krajině (zpomalení odtoku) nad hranicí zástavby,
- důsledně vyžadovat likvidaci srážkových vod na pozemku vlastníka, minimalizovat zpevněné plochy a volit alespoň částečně propustné povrchy,
- omezit a zpomalit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné, zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté maximální část znovu využít nebo pozvolna zasáknout či odpařit.

Údolní nivy:

- vymístit obytné budovy a drobné stavby i dočasného charakteru ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo ZÚ, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda),
- zajistit volný průchod povodně územím nepovolováním pevných plotů i hustých živých plotů napříč údolní nivou či podél vodních toků a drobných staveb, které mohou být přívalem poškozeny či odplaveny. To se týká i skládek dřeva a dalších lehce odplavitelných materiálů,
- umožnit přirozený rozliv vodního toku.

Lyžařský areál:

- stanovit podmínky pro vodní hospodářství. Lyžařský areál by měl být soběstačný, co se týká potřeby vody. Měl by mít záchytné nádrže na srážkovou vodu stékající po svazích a vodu z tajícího sněhu. Odtok z odlesněných ploch by měl být zadržen a maximálně využit znovu k zasněžování nebo v letním období jako zásoba vody pro jiné využití. Čerpání vody z povrchových toků bez jakékoliv akumulace je naprosto nevhodné.

Plochy pro rekreaci

- lokality, určené pro zachování a rozvoj přírodních hodnot využívat pro extenzivní rekreaci a sport (cykloturistika, pěší turistika, lyžování a krátkodobá pobytová rekreace),
- v místech, určených pro rekreaci, navrhnout odpovídající vybavenost: pěší stezky nezpevněné, bez osvětlení, odpočívadla s odpadkovými koši, tratě pro běžecké lyžování, sjezdovky s odpovídajícím vybavením zohledňující hodnoty krajiny,
- a výhledy na krajinné dominanty, zejména na panorama Hrubého Jeseníku,
- případné zpřístupnění vybraných starých důlních děl, zřízení naučné stezky krajinou rudných dolů.

Plochy pro zemědělskou výrobu

- upřednostnit extenzivní hospodaření na menších plochách.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- obnovovat prvky krajinné zeleně,
- respektovat charakter venkovské zástavby.

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- chránit přirozené úseky vodních toků (horní partie vodních toků v lesích a na loukách) a jejich nivy před zástavbou a intenzivním využíváním, zpřístupnit vodu lidem zřizováním odpočinkových míst a nezpevněných cest s přístupem k vodě,
- zřizovat vodní krajinné prvky v místech mimo vodní toky, kde se přirozeně stahuje voda,
- obnovovat nebo vytvářet meze, které jsou vedeny po vrstevnicích a doplňovat je průlehy ke zvýšení záchytné funkce,
- plošně (v kaskádách) zřizovat drobné retenční přehrážky na vodních tocích,
- zajistit erozní ochranu v lese, nevyužívané spádové lesní cesty včas rušit a přetvářet v retenční prvky,
- postupně měnit druhovou skladbu lesních porostů zvyšováním podílu listnatých dřevin,
- zalesnit menší plochy v oblasti mezi Suchou Rudnou a Podlesím pro posílení fenoménu malých lesních celků, které jsou typickou součástí podhorské krajiny
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uvedené,
- ochrana druhově bohatých lučních porostů.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- zachovat tradiční prostorové uspořádání zástavby historického jádra města Andělská Hora. Jedná se zejména o uspořádání a charakter zástavby (uliční

čáry, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, atd.),

- chránit nemovité kulturní památky a s nimi významově související okolí: Andělská Hora - kostel Narození Panny Marie, poutní kostel sv. Anny na Anenském vrchu s poutní cestou v aleji,
- chránit obraz kulturní dominanty poutního kostela sv. Anny na Anenském vrchu před snížením jejího vizuálního významu v krajinné scéně,
- zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur
- zachovat prostupnost ze sídel do okolní krajiny prostřednictvím stávajících průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou.

Obnova hodnot:

- doplňovat urbanistické prostorové uspořádání historického jádra města Andělská Hora v místech odstraněné původní zástavby ve smyslu uspořádání z počátku 20. století. Při dostavbách a přestavbách sledovat historické uliční čáry, objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost původních dochovaných staveb, případně navázat na dokumenty o odstraněných stavbách.
- eliminovat negativní urbanistické dominanty specifikované v části „Doplňující průzkumy a rozbor“,
- obnovit historickou „Poštovskou cestu“ na Anenský vrch s pokračováním do Vrbna p. P.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- chránit zástavbu (stávající i výhledové plochy) vhodnými opatřeními proti bleskovým povodním na svazích nad zástavbou (přednost mají kaskády záchytných přehrážek, zasakovacích průlehů před ryze svodnými prvky, které zejména koncentrují odtok) – zadat studii, která bude komplexně řešit ohrožené lokality (Stará Voda, Podlesí),
- budovat retenční prvky (tůně, přehrážky, mokřady) mimo vodní toky v odvodněných územích, kde se za srážkových epizod soustředí voda (celé území),
- obnovit či vytvořit nové meze s průlehy v místech plošného odtoku (pramenná oblast Kočovského potoka),
- zpracovat studie na revitalizaci vybraných pramenných oblastí, kdy bude obnoven jejich vodní režim a zvýšen retenční potenciál včetně zohlednění případné ochrany zástavby (nad Andělskou Horou a 4 menší území),
- revitalizovat úseky upravených vodních toků (Uhlířský potok s přítokem u Pusté Rudné).

Zemědělství

- preferovat maloplošné extenzivní hospodaření na zemědělských plochách,
- obnova luk a vhodný management (vhodné počty a plemena skotu),
- obnova druhové struktury luk a pastvin a obnova krajinných struktur (meze).

Lesní hospodářství

- zalesnit malé lokality na hřbetu nad Starou Vodou, propojit les s okolní krajinou systémem obnovených mezí,
- stávající lesní porosty s převahou smrku postupně převést na smíšené lesy dominujícím podílem listnatých dřevin, na vhodných lokalitách posílit populaci tzv. jesenického modřínu.

Krajinná zeleň

- dobudovat strukturu mezí dosadbou vzrůstných druhů stromů a keřů.

Prostupnost krajiny

- nevymezovat nové zastavitelné plochy v lokalitách na styku sídel, zamezit zvýšení neprůchodnosti území,
- zlepšit prostupnost ze sídel do okolní krajiny otevřením současně neprůchodných historických průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou (obnova vazeb na historické polní cesty).

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

- zpevněné komunikace a obecně nepropustné plochy okamžitě koncentrují povrchový odtok a svým umístěním mohou výrazně měnit odtokové poměry v území přetínáním přirozených odtokových linií a odvodňováním přilehlých pozemků,
- v údolní nivě mohou být liniové stavby při jejím křížení překážkou pro rozvodněný vodní tok či při migraci vodních živočichů,
- povrchové splachy z komunikací a jiných nepropustných ploch jsou kontaminovány celou škálou škodlivých látek zejména z dopravy, ale třeba i z ovzduší. Tyto látky jsou nežádoucí nejen ve vodním prostředí, ale i v půdě.

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- odvodnění komunikací provádět jen v místech, kde je to opravdu nezbytné, formou mělkých příkopů a současně zamezit odvodnění přilehlých pozemků
- vytvořit četné retenční a sedimentační prvky podél komunikací tak, aby splach z nich nebyl příliš koncentrován a jednorázově odváděn do vodotečí. Tyto vody přednostně znovu využít nebo nechat zasakovat či odpařovat,
- snažit se minimalizovat dopady na přirozené odtokové poměry v území,
- při přechodu napříč údolní nivou či podélném vedení komunikace v ní maximálně eliminovat zhoršení odtokových poměrů tj. budovat dostatečně kapacitní mosty s ohledem na průchod povodní a možnost migrace živočichů, odsazovat komunikaci co nejdále od vodního toku a nevyzdvihovat ji nad okolní terén, zřizovat inundační propustky pro rozliv v nivě aj.,
- vyhnout se s trasou komunikací ochranným pásmům vodních zdrojů.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- Podél vodního toku mimo zástavbu vymezovat po obou stranách plochy pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás
- V zastavěném území vymezit plochy využitelné k přirozeným rozlivům nebo k rozšíření koryta (i se stávajícími stavbami či prvky, které se dají rozlivům

přizpůsobit, nebo odstranit) – zeleň, parky, rekreační a sportovní plochy, staré průmyslové areály, sklady aj.

- na základě výsledků studií (studie protipovodňových opatření, studie revitalizace pramenné oblasti, studie protierozních opatření – všechny s důrazem na retenci vody v krajině) vymezit plochy pro výsledná opatření
- Doporučit používat na stavbách stavební materiály či barvy ve světlejších odstínech z důvodu nižší povrchové teploty
- Fixovat trasu „poštovskou cestu“
- při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace provést demografickou a sociologickou prognózu rozvoje obce a na základě jejich výsledků navrhnout odpovídající rozsah zastavitelných ploch, se zohledněním hodnot krajiny ve vazbě na 1. etapu „Doplňující průzkumy a rozborů“,
- nevymezovat nové rozvojové plochy v lokalitách, kde by jejich zastavění vedlo ke srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území,
- zachovat historické tradiční prostorové uspořádání zástavby a charakter historického jádra města Andělská Hora. Jedná se zejména o uspořádání a charakter zástavby (uliční čáry, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, atd.), historicky utvořené plochy zeleně uvnitř sídla i na jejím okraji (humna), zachování průchodů do krajiny v návaznosti na historickou cestní síť, atd.),
- v regulativech prostorového uspořádání stanovit zásady umísťování staveb či jejich souborů, dodržovat přiměřenou hustotu zástavby (intenzitu zastavění stavebních pozemků), navrhnout odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně a uspořádání zástavby v souladu s historickými principy zástavby (uliční čáry, orientace štítů budov, předzahrádky apod.), při dostavbách a přestavbách sídel sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost s původními dochovanými budovami: velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, atd.),
- sledovat zdůraznění centrálních prostorů obcí, zejména doplněním občanského vybavení, při zohlednění výše uvedených principů,
- chránit dochovaná humna a kde nejsou, doplnit okraje sídla zahradami a plochami vzrostlé zeleně na kontaktu s krajinou,
- podél vodního toku mimo zástavbu vymezovat po obou stranách plochy pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás,
- v zastavěném území vymezit plochy využitelné k přirozeným rozlivům nebo k rozšíření koryta (i se stávajícími stavbami či prvky, které se dají rozlivům přizpůsobit, nebo odstranit) – zeleň, parky, rekreační a sportovní plochy, staré průmyslové areály, sklady aj.,
- na základě výsledků studií (studie protipovodňových opatření, studie revitalizace pramenné oblasti, studie protierozních opatření – všechny s důrazem na retenci vody v krajině) vymezit plochy pro výsledná opatření,
- doporučit používat na stavbách stavební materiály či barvy ve světlejších odstínech z důvodu nižší povrchové teploty,
- fixovat trasu „poštovskou cestu“,
- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,

- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklodopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR.

11 Světlá Hora

Charakteristika krajinného okrsku:

Krajina okolí Světlé Hory má charakter mírně zvlněné odlesněné pahorkatiny se zachovalou historickou strukturou sídla. Plochy v jeho okolí jsou zemědělsky obhospodařované, jednoznačně převažují trvalé travní porosty, využívané pro pasení dobytka. Krajina je otevřená s malým podílem krajinné zeleně, disponuje širokými výhledy na krajinné dominanty Bruntálska (masív Jeseníků, Anenský vrch, Uhlířský vrch, Velký Roudný). Nad Dětrichovicemi se nachází místo, odkud je možno pozorovat všechny jmenované dominanty.

Z hydrologického hlediska se jedná o převážně zalučněné mezipovodí s četnými pramennými oblastmi, kde se stékají vodní toky Od Andělské Hory, Stará Voda a Černý potok. Vodní toky jsou stabilizovány v zastavěném území a v lokalitách s plošným odvodněním.

Z hlediska biodiverzity není území kolem Světlé Hory biologicky příliš bohaté, je zde pouze několik fragmentů luk a mezí.

Přehledná charakteristika sídel:

Světlá Hora místní část Světlá Hora v k.ú. Světlá ve Slezsku

- Sídelní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami, železniční trať.
- Struktura zástavby – původní struktura uspořádaná v údolí Světlohorského potoka,
- Podíl zeleně – vysoký, cca 75 % zastavěného území.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny, návaznost přerušena málo členěnými plochami zemědělské půdy.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

Zemědělský – velké plochy trvalých travních porostů, využívané k pastvě.
Vodohospodářský – četné pramenné oblasti, zejména na pastvinách.

Ostatní potenciály:

Přírodní - biologický potenciál je nízký, v současnosti nerealizovaný.

Nejvyšší hodnoty KO:

- četná místa s panoramatickými výhledy,
- fragmenty vlhkých luk,
- Světlá Hora - kostel sv. Barbory a sv. Kateřiny.

Hlavní problémy KO:

- odvodněné pramenné oblasti,
- upravené vodní toky (Od Andělské Hory, Černý potok, Stará Voda a četné přítoky z pramenných oblastí),
- riziko bleskových povodní z levobřežních svahů ve Světlé Hoře,
- předimenzované rozlohy nečleněných bloků zemědělské půdy,
- nízký podíl drobné krajinné zeleně,
- hrozba srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území vymezováním nových zastavitelných ploch v lokalitách na styku sídel,
- hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací,
- hrozba uzavření stávajících, případně současně neprůchodných historických průchodů a průhledů v prolukách mezi stávající zástavbou neregulovaným umisťováním staveb a zařízení (dostavba nových hlavních staveb, hospodářských nebo jiných vedlejších staveb, výstavba oplocení).

Cílová vize krajinného okrsku

- lesozemědělská krajina s velkým podílem krajinné zeleně, obklopující venkovské sídlo se zachovalými přechodnými zónami mezi zástavbou a krajinou, krajina s dalekými výhledy.

Rámcové podmínky využití

Zastavitelné plochy:

- ochránit zastavitelné plochy před soustředěným odtokem formou opatření v krajině (zpomalení odtoku) nad hranicí zástavby,
- důsledně vyžadovat likvidaci srážkových vod na pozemku vlastníka,
- minimalizovat zpevněné plochy a volit alespoň částečně propustné povrchy,
- omezit a zpomalit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné, zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté maximální část znovu využít nebo pozvolna zasáknout či odpařit.

Údolní nivy

- vymisťovat obytné budovy a drobné stavby i dočasného charakteru ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo záplavové území, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda),
- zajistit volný průchod povodně územím nepovolováním pevných plotů i hustých živých plotů napříč údolní nivou či podél vodních toků a drobných staveb, které mohou být přívalem poškozeny či odplaveny. To se týká i skládek dřeva a dalších lehce odplavitelných materiálů,
- umožnit přirozený rozliv vodního toku.

Plochy pro rekreaci

- lokality, určené pro zachování a rozvoj přírodních hodnot využívat pro extenzivní rekreaci a sport (cykloturistika, pěší turistika a krátkodobá pobytová rekreace),

- v místech, určených pro rekreaci, navrhnout odpovídající vybavenost: pěší stezky nezpevněné, bez osvětlení, odpočívadla s odpadkovými koši, tratě pro běžkařské lyžování.

Plochy pro zemědělskou výrobu

- extenzivní pastva dobytka,
- obnova krajinné zeleně,
- revitalizace pramenišť na travních porostech.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- ochrana místních horizontů a vyhlídkových bodů,
- zřízení odpočívadel na vyhlídkových místech.

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- chránit přirozené úseky vodních toků a jejich nivy před zástavbou a intenzivním využíváním, zpřístupnit vodu lidem zřizováním odpočinkových míst a nezpevněných cest s přístupem k vodě,
- zřizovat drobné retenční krajinné prvky v místech mimo vodní toky, kde se přirozeně stahuje voda,
- obnovovat nebo vytvářet meze, které jsou vedeny po vrstevnicích a doplňovat je průlehy ke zvýšení záchytné funkce,
- plošně (v kaskádách) zřizovat drobné retenční přehrážky na drobných vodních tocích v lesních porostech,
- zajistit erozní ochranu v lese, nevyužívané spádové lesní cesty včas rušit a přetvářet v retenční prvky,
- postupně měnit druhovou skladbu lesních porostů zvyšováním procenta listnatých dřevin,
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uvedené,
- ochrana druhově bohatých lučních porostů,
- obnova prvků krajinné zeleně, zejména na pastvinách.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- chránit nemovitou kulturní památku a s nimi významově související okolí - kostel sv. Barbory a sv. Kateřiny,
- chránit obraz kulturní dominanty kostela sv. Barbory a sv. Kateřiny před snížením jejího vizuálního významu v krajinné scéně,
- zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur,
- zachovat prostupnost z obce do okolní krajiny prostřednictvím stávajících průchodů v prolukách mezi stávající zástavbou.

Obnova hodnot:

- doplňovat urbanistické prostorové uspořádání obce v místech odstraněné původní zástavby ve smyslu uspořádání z počátku 20. století. Při dostavbách a přestavbách respektovat historické stavební čáry, sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost původních dochovaných staveb, zlepšit vzhled bytových domů v centrální části obce,
- eliminovat negativní urbanistické dominanty specifikované v části „Doplňující průzkumy a rozbor“,
- průmyslové a zemědělské areály zapojit do krajiny za použití pásů a skupin vzrostlé zeleně,

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- chránit zástavbu (stávající i výhledové plochy) vhodnými opatřeními proti bleskovým povodním na svazích nad zástavbou (přednost mají kaskády záchytných přehrázek, zasakovacích průlehů před ryze svodnými prvky, které zejména koncentrují odtok) – zadat studii, která bude komplexně řešit ohrožené lokality ve Světlé Hoře. Studie musí řešit současně i revitalizaci odvodněných pramenných oblastí včetně drobných vodních toků, jelikož právě tyto jsou zdrojovými sběrnými povodími,
- zřizovat jednoduché retenční prvky (tůňe, přehrážky, mokřady) mimo vodní toky v horních partiích povodí a to v místech, kde se za srážkových epizod soustředí voda a přednostně v oblastech s nízkou retenční schopností půdy nebo v lokalitách s plošným odvodněním (viz návrh),
- obnovit či vytvořit nové meze s průlehy v místech plošného odtoku,
- zpracovat studie na revitalizaci vybraných pramenných oblastí s důrazem na retenci vody, kdy bude obnoven jejich vodní režim a zvýšen retenční potenciál včetně zohlednění případné ochrany zástavby (východně od Andělské Hory),
- revitalizovat úseky upravených vodních toků v odvodněných územích popř. v obcích.

Zemědělství

- extenzivní pastva,
- zvýšení podílu druhově bohatých lučních porostů,
- obnova luk a vhodný management (vhodné počty a plemena skotu).

Krajinná zeleň

- obnova krajinné zeleně ve velké míře, především na pastvinách (meze, remízy, doprovod polních cest, solitéry, malé skupiny dřevin, zeleň pramenišť).

Prostupnost krajiny

- nevymezovat nové zastavitelné plochy v lokalitách na styku sídel, zamezit zvýšení neprůchodnosti území,
- otevřít potenciální průchody v mezerách mezi stávající zástavbou pro pěší a cyklistickou dopravu (po cca 150 - 250 m).

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

- upevněné komunikace a obecně nepropustné plochy okamžitě koncentrují povrchový odtok a svým umístěním mohou výrazně měnit odtokové poměry

- v území přetínáním přirozených odtokových linií a odvodňováním přilehlých pozemků,
- v údolní nivě mohou být liniové stavby při jejím křížení překážkou pro rozvodněný vodní tok či při migraci vodních živočichů,
 - povrchové splachy z komunikací a jiných nepropustných ploch jsou kontaminovány celou škálou škodlivých látek zejména z dopravy, ale třeba i z ovzduší. Tyto látky jsou nežádoucí nejen ve vodním prostředí, ale i v půdě.

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- odvodnění komunikací provádět jen v místech, kde je to opravdu nezbytné, formou mělkých příkopů a současně zamezit odvodnění přilehlých pozemků,
- vytvořit četné retenční a sedimentační prvky podél komunikací tak, aby splach z nich nebyl příliš koncentrován a jednorázově odváděn do vodotečí. Tyto vody přednostně znovu využít nebo nechat zasakovat či odpařovat,
- snažit se minimalizovat dopady na přirozené odtokové poměry v území,
- při přechodu napříč údolní nivou či podélném vedení komunikace v ní maximálně eliminovat zhoršení odtokových poměrů tj. budovat dostatečně kapacitní mosty s ohledem na průchod povodní a možnost migrace živočichů, odsazovat komunikaci co nejdále od vodního toku a nevyzdvihovat ji nad okolní terén, zřizovat inundační propustky pro rozliv v nivě aj.,
- vyhnout se s trasou komunikací ochranným pásmům vodních zdrojů.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace provést demografickou a sociologickou prognózu rozvoje obce a na základě jejich výsledků navrhnout odpovídající rozsah zastavitelných ploch, se zohledněním hodnot krajiny ve vazbě na 1. etapu „Doplňující průzkumy a rozbor“,
- nevymezovat nové rozvojové plochy v lokalitách, kde by jejich zastavění vedlo ke srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území,
- v regulativech prostorového uspořádání stanovit zásady umístění staveb či jejich souborů, dodržovat přiměřenou hustotu zástavby (intenzitu zastavění stavebních pozemků), navrhnout odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně a uspořádání zástavby v souladu s historickými principy zástavby, při dostavbách a přestavbách sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost s původními dochovanými budovami: velikost, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, atd.),
- sledovat zdůraznění centrálních prostorů obcí, zejména doplněním občanského vybavení, při zohlednění výše uvedených principů,
- chránit dochovaná humna a kde nejsou, doplnit okraje sídla zahradami a plochami vzrostlé zeleně na kontaktu s krajinou,
- podél vodního toku mimo zástavbu vymezovat po obou stranách plochy pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás,
- v zastavěném území vymezit plochy využitelné k přirozeným rozlivům nebo k rozšíření koryta (i se stávajícími stavbami či prvky, které se dají rozlivům přizpůsobit, nebo odstranit) – zeleň, parky, rekreační a sportovní plochy, staré průmyslové areály, sklady aj.,
- na základě výsledků studií vymezit plochy pro výsledná opatření,

- doporučit používat na stavbách stavební materiály či barvy ve světlejších odstínech z důvodu nižší povrchové teploty,
- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklodopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR.

12 Bruntál

Charakteristika krajinného okrsku:

KO zahrnuje město Bruntál, jeho současnou zástavbu i území uvažovaných záměrů. Město Bruntál se rozkládá na zvlněném reliéfu uprostřed zemědělské krajiny, která až na výjimky postrádá svoje přirozené struktury v rozhodné kvalitě.

Z hydrologického pohledu je tento KO soutokem Kobylího, Černého, Vodárenského a Bukového potoka, kdy páteřním tokem je Černý potok. Vodní toky jsou vedeny hustě zastavěným územím, tudíž jsou tyto upraveny kvůli ochraně nemovitostí před povodněmi. Zejména se jedná o zahloubení a opevnění břehů, čímž jsou vodoteče zcela vyčleněny z koncepce města, přičemž by měly tvořit jeho hlavní zelenomodrou páteř pro zdravé mikroklima a relaxační zónu obyvatel.

Přehledná charakteristika sídla:

Bruntál v k.ú. Bruntál – město

- Výměra území v ha – 2 934
- Počet obyvatel k roku 2016 - 16 654
- Podíl bytů k rekreaci cca 0,1%
- Sídelní potenciál sídla - střední
- Cestní síť – původní s nevýraznými směrovými úpravami
- Struktura zástavby – středověké jádro města, zástavba převážně komponovaná, uspořádání uliční městského charakteru, historické centrum s náměstím. V centru renesanční a barokní zámek s parkem. Severním, západním a východním směrem od obytné zástavby jsou situovány průmyslové areály.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostely, klášter, kaple a zámek v historickém jádru města. Na Uhlířském Vrchu, který je vymezen jako samostatný krajinný okrsek, poutní kostel Panny Marie Pomocné, negativní - starý průmyslový areál severozápadně centra mezi ulicemi Jesenická a Chelčického.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je poměrně dobře zapojeno do přírodní krajiny, návaznost narušena rozsáhlými plochami zemědělské půdy.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

Kulturně historický – historická část města se zámkem a zámeckým parkem

Sídelní – potenciální rozvoj obytné, dopravní infrastruktury

Průmyslový- potenciální rozvoj průmyslové zástavby

Ostatní potenciály:

Rekreační – rozvoj rekreačního a sportovního zázemí

Nejvyšší hodnoty KO:

- historické jádro Bruntálu prohlášené městskou památkovou zónou, s kumulací nemovitých památek, zejména kostel Nanebevzetí Panny Marie, kostel Panny Marie Utěšitelky, kaple sv. Michala, zámek se zámeckým parkem, zbytky městských hradeb s baštou.

Hlavní problémy KO:

- nadměrná dopravní zátěž centra Bruntálu, vedení silnice I/11 a I/45 vytváří bariéru pro pohyb pěších a cyklistů a zatěžuje hlukem a emisemi přilehlé území,
- hrozba srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území vymezením nových zastavitelných ploch v lokalitách na styku sídel,
- hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací.
- technicky upravené i zatrubněné úseky vodních toků, čímž je potlačen jejich příznivý vliv na mikroklima a snížena jejich estetická hodnota,
- vodní toky nejsou přístupné lidem jako místa pro aktivní i pasivní odpočinek,
- nemovitosti v záplavovém území díky zástavbě do těsné blízkosti toku,
- velké procento odvodněných zpevněných ploch, které jsou soustředěně odváděny do vodotečí,
- dlouhodobé zatížení Slezské Harty nárazovým znečištěním z povrchových splachů a z odlehčovacích komor na jednotné kanalizaci
- významné zatížení Slezské Harty zbytkovým fosforem na odtoku z ČOV.

Cílová vize krajinného okrsku

Město s vysokým kulturním, sídelním, přírodním i průmyslovým potenciálem, s obnovovanou strukturou sídelní zeleně, v rámci možností revitalizovanými vodními toky a přírodními prvky, přístupnými obyvatelům i návštěvníkům, včetně vody

Rámcové podmínky využití

Zastavitelné plochy:

- důsledně vyžadovat likvidaci srážkových vod na svém pozemku. Minimalizovat zpevněné plochy a volit alespoň částečně propustné povrchy,
- omezit a zpomalit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné, zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté maximální část znovu využít nebo pozvolna zasáknout či odpařit a až jako v poslední řadě nechat přebytečnou vodu pozvolna odtéct.

Údolní niva:

- vymisťovat obytné budovy a drobné stavby i dočasného charakteru ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo ZÚ, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda),
- zajistit volný průchod povodně územím nepovolováním pevných plotů i hustých živých plotů napříč údolní nivou či podél vodních toků a drobných staveb, které mohou být přívalem poškozeny či odplaveny. To se týká i skládek dřeva a dalších lehce odplavitelných materiálů,
- umožnit přirozený rozliv vodního toku.

Plochy krajinné zeleně, ÚSES:

- zřízení ochranných pásů zeleně podél plánovaných obchvatů,
- realizace prvků ÚSES v rámci kompenzačních opatření při budování dopravních staveb.

Plochy pro rekreaci:

- lokality, určené pro zachování a rozvoj přírodních hodnot, využívat pro extenzivní rekreaci a sport (pěší turistika, cykloturistika, jogging, online, přírodní hřiště),
- v místech, určených pro rekreaci, navrhnout odpovídající vybavenost: pěší stezky nezpevněné, bez osvětlení, odpočívadla s odpadkovými koši, zohledňující hodnoty krajiny a výhledy na krajinné dominanty.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- zachovat tradiční prostorové uspořádání zástavby historického jádra města Bruntálu. Jedná se zejména o uspořádání a charakter zástavby (uliční čáry, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, atd.). Při dostavbách a přestavbách reflektovat objemové, měřítkové a architektonické řešení kvalitních stávajících staveb v lokalitě,
- chránit nemovité kulturní památky a s nimi významově související okolí: kostel Nanebevzetí Panny Marie, kostel Panny Marie Utěšitelky, kaple sv. Michala, zámek se zámeckým parkem, zbytky městských hradeb s baštou, dále evangelický kostel u Kobylího rybníka a bývalý seminář Petrin,
- chránit obraz kulturních dominant před snížením jejich vizuálního významu v krajinné scéně – kostelů, drobných sakrálních staveb a zámku v Bruntále a na Uhlířském vrchu siluetu poutního kostela Panny Marie Pomocné,
- zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur, zachovat prostupnost ze sídel do okolní krajiny prostřednictvím stávající cestní sítě, cyklostezek i pěších komunikací.

Obnova hodnot:

- eliminovat negativní urbanistické dominanty, zejména fyzicky nebo morálně dožité stavby ve starém průmyslovém areálu severozápadně centra sledovat k přestavbě a revitalizaci, případně výhledově k demolici. Revitalizované budovy a nová zástavba na těchto plochách musí odpovídat funkcí, měřítkem, uspořádáním a architektonickým výrazem městské zástavbě centra města,
- Nová zástavba na těchto plochách musí odpovídat funkcí, měřítkem, uspořádáním a architektonickým výrazem městské zástavbě centra města,
- dopravní situaci a s ní související bezpečnost upravit vymístěním nadměrné dopravní zátěže (silnice I/11 a I/45) z centra Bruntálu, kde silnice vytváří bariéru pro pohyb pěších a cyklistů a zatěžuje hlukem a emisemi přilehlé území.

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- budovat v celém KO systémové prvky zeleno-modré infrastruktury,
- zřizovat drobné retenční krajinné prvky v místech mimo vodní toky, kde se přirozeně stahuje voda.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- chránit zástavbu (stávající i výhledové plochy) vhodnými opatřeními proti bleskovým povodním na svazích nad zástavbou (přednost mají kaskády záchytných přehrázek, zasakovacích průlehů před ryze svodnými prvky, které zejména koncentrují odtok – zadat studii, která bude komplexně řešit ohrožené lokality v KO,
- zpracovat studii přírodě blízkých protipovodňových opatření se snahou zvýšit protipovodňovou ochranu, zpřístupnit vodní tok a vodu lidem a zlepšit hydromorfologický stav toku (Černý potok, Kobylí potok),
- ověřit zpracováním generelu odvodnění (možnosti retence srážkových vod, jejich celkové snížení, snížení znečištění z odlehčovacích komor, snížení balastních vod bránících vyšší účinnosti čištění aj.),
- zpracovat studii revitalizace pramenné oblasti (východ KO v místě plánovaného obchvatu) – cílem by mělo být zadržení vody prameniště a vody z komunikace soustavou retenčních prvků doplněných zelení a revitalizací vodního toku, a nikoliv rychlé svedení do Černého potoka
- vzhledem k plánovanému obchvatu zajistit řádné předčištění a retenci dešťových vod s hlavním důrazem na lokalitu křížení s Černým potokem. Patrně bude k odvedení využít výše jmenovaný přítok, tudíž je třeba sladit oba dva záměry a včas je řešit.

Prostupnost krajiny

- nevymezovat nové zastavitelné plochy v lokalitách na styku sídel, zamezit zvýšení neprůchodnosti území,
- při nové výstavbě a přestavbách sledovat vytvoření dostatečně dimenzovaných průchodů zástavbou pro pěší a cyklistickou dopravu,
- zajistit prostupnost krajiny bezkolizním způsobem přes plánovaný silniční obchvat.

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

- zpevněné komunikace a obecně nepropustné plochy okamžitě koncentrují povrchový odtok a svým umístěním mohou výrazně měnit odtokové poměry v území přetínáním přirozených odtokových linií a odvodňováním přilehlých pozemků,
- v údolní nivě mohou být liniové stavby při jejím křížení překážkou pro rozvodněný vodní tok či při migraci vodních živočichů,
- povrchové splachy z komunikací a jiných nepropustných ploch jsou kontaminovány celou škálou škodlivých látek zejména z dopravy, ale třeba i z ovzduší. Tyto látky jsou nežádoucí nejen ve vodním prostředí, ale i v půdě.

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- odvodnění komunikací provádět jen v místech, kde je to opravdu nezbytné, formou mělkých příkopů a současně zamezit odvodnění přilehlých pozemků,
- vytvořit četné retenční a sedimentační prvky podél komunikací tak, aby splach z nich nebyl příliš koncentrován a jednorázově odváděn do vodotečí. Tyto vody přednostně znovu využít nebo nechat zasakovat či odpařovat a až jako v poslední řadě nechat pozvolna odtéct,
- snažit se minimalizovat dopady na přirozené odtokové poměry v území,
- při přechodu napříč údolní nivou či podélném vedení komunikace v ní maximálně eliminovat zhoršení odtokových poměrů tj. budovat dostatečně kapacitní mosty s ohledem na průchod povodní a možnost migrace živočichů, odsazovat komunikaci co nejdále od vodního toku a nevyzdvihovat ji nad okolní terén, zřizovat inundační propustky pro rozliv v nivě aj.,
- vyhnout se s trasou komunikací ochranným pásmům vodních zdrojů.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace provést demografickou a sociologickou prognózu rozvoje obce a na základě jejich výsledků navrhnout odpovídající rozsah zastavitelných ploch ve vazbě na 1. etapu „Doplňující průzkumy a rozbor“,
- nevymezovat nové rozvojové plochy v lokalitách, kde by jejich zastavění vedlo ke srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území,
- při návrhu prostorové regulace zástavby v zastavitelných a přestavbových plochách i v zastavěném území sledovat vytvoření sídelní struktury v souladu s historickými i moderními urbanistickými principy (uliční čáry, výškové hladiny, měřítko, architektonický výraz, přiměřená hustota zástavby), navrhnout odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně,
- starý průmyslový areál severozápadně centra mezi ulicemi Jesenická a Chelčického směřovat k přestavbě. Sledovat vytvoření přechodové plochy mezi zástavbou a volnou krajinou za použití ploch zahrad nebo ploch vzrostlé soukromé či veřejné zeleně nebo i travnatých hřišť,
- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklo dopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR,
- podél vodního toku zachovat po obou stranách plochu pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás (nebo i celou nivu), kde se doporučuje vymezit plochy veřejné zeleně či v kombinaci se sportovními a oddychovými prvky a hlavně s přístupem k vodě,
- nevymezovat žádné stavby pro bydlení, rekreaci a výrobu v záplavovém území a tam, kde není stanoveno, v místech přirozených rozlivů. Takové stavby, resp. plochy vymezovat mimo záplavové území,
- v zastavěném území vymezit plochy využitelné k přirozeným rozlivům nebo k rozšíření koryta (i se stávajícími stavbami či prvky, které se dají rozlivům přizpůsobit, nebo odstranit) – zeleň, parky, rekreační a sportovní plochy, staré průmyslové areály, sklady aj.,
- na základě výsledků studií vymezit plochy pro výsledná opatření,

- vymezit plochy na retenci, odsazení a zasakování srážkových vod z komunikací jak stávajících tak i výhledových (včas vyřešit plochy pro obchvat),
- zvýšit množství zeleně a vodních prvků v lokalitách, kde dochází v letním období k narušení mikroklimatu extrémním nárůstem teplot,
- snížit množství nepropustných ploch,
- doporučit používat stavební materiály ve světlejších odstínech z důvodu nižší povrchové teploty.

13 Vrbno pod Pradědem

Charakteristika krajinného okrsku:

Z hydrologického pohledu je tento KO místem, kde se koncentruje povrchový odtok ze tří povodí vodních toků a to Černé, Střední a Bílé Opavy. Údolní niva je v místě soutoku hustě zastavěná a okolní svahy jsou prudké a náchylné k vytváření povrchového odtoku ohrožujícího nemovitosti na patách svahů Vrbna pod Pradědem. Jedná se o nejhorší kombinaci těchto dvou jevů.

Převážně jde o úseky vodních toků v údolní nivě, protékající zastavěným územím, tudíž jsou tyto upraveny kvůli ochraně nemovitostí před povodněmi. Úprava spočívá v opevnění břehů a vložení příčných stabilizačních prahů.

Přehledná charakteristika sídla:

Vrbno pod Pradědem v k.ú. Vrbno pod Pradědem, Železná pod Pradědem, Mnichov

- Výměra území v ha – 4 891
- Počet obyvatel k roku 2016 - 5 273
- Podíl bytů k rekreaci cca 3,5%
- Sídlní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – částečně původní se směrovými úpravami, doplněná v později zastavěných plochách, železniční trať.
- Struktura zástavby – převážně komponovaná městská zástavba uspořádaná v nivě soutoku Bílé, Střední a Černé Opavy.
- Obec má místní část Železná, Mnichov, Vidly a Bílý Potok, z nichž Železná a zčásti Mnichov je v krajinném okrsku 13.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny.

místní část Železná v k.ú. Železná pod Pradědem

- Sídlní potenciál sídla – nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami.
- Struktura zástavby - původní struktura uspořádaná v nivě Střední Opavy.
- Urbanistické dominanty – není dominanta.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je dobře zapojeno do přírodní krajiny.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

Sídlní – potenciální rozvoj obytné zástavby (rodinné i hromadné bydlení)

Rekreační – rozšíření sportovních a rekreačních areálů v okolí sídla

Průmyslový – potenciální rozvoj průmyslové zástavby na okrajích sídla

Ostatní potenciály:

Vodohospodářský – počátek údolní nivy, kde dochází ke koncentraci povrchové vody a k utváření zásob podzemní vody. Údolní niva snížením podélného sklonu významně zpomaluje odtok

Nejvyšší hodnoty KO:

- Vrbno pod Pradědem - památkově chráněný kostel sv. Archanděla Michaela, zámek, přírodně krajinářský park, památkově chráněné vily a venkovský dům,
- hlavní hodnotou je utváření zásob podzemní vody ze spadlých srážek,
- přirozenost vodních toků.

Hlavní problémy KO:

- brownfieldy severně centra Vrbna pod Pradědem vytvářejí negativní urbanistické dominanty,
- nadměrná dopravní zátěž centra Vrbna pod Pradědem, kde se setkávají silnice II/445 a II/451, vytvářejí bariéru pro pohyb pěších a cyklistů a zatěžují hlukem a emisemi přilehlé území,
- hrozba srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území vymezením nových zastavitelných ploch v lokalitách na styku sídel (Vrbno pod Pradědem – Ludvíkov),
- hrozba narušení hodnotného prostorového uspořádání zástavby umístováním záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují významné znaky krajiny,
- hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací,
- velká koncentrace povrchového odtoku znamená velké riziko přívalových povodní ať už přitékajícího vodními toky nebo koncentrovaného na okolních svazích,
- budovy v záplavovém území,
- plánovaný lyžařský areál u Vrbna pod Pradědem (na severním svahu masívu Pod Vysokou) znamená vytvoření průseků v souvislém lesním porostu, což sníží jejich stabilitu a změní se odtokové poměry, jelikož dojde k urychlení a koncentraci odtoku.

Cílová vize krajinného okrsku

Město s vysokým kulturním, sídelním, přírodním a rekreačním potenciálem, harmonicky propojené s horskou krajinou a v rámci možností oživené revitalizovanými vodními toky a přírodními prvky, přístupnými obyvatelům i návštěvníkům, včetně vody

Rámcové podmínky využití

Zastavitelné plochy:

- zajistit zastavitelné plochy před soustředěným odtokem formou opatření v krajině (zpomalení odtoku) nad hranicí zástavby,
- důsledně vyžadovat likvidaci srážkových vod na svém pozemku. Minimalizovat zpevněné plochy a volit alespoň částečně propustné povrchy,
- omezit a zpomalit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné, zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté

maximální část znovu využít nebo pozvolna zasáknout či odpařit, a až jako v poslední řadě nechat přebytečnou vodu pozvolna odtéct.

Údolní niva:

- vymisťovat obytné budovy a drobné stavby i dočasného charakteru ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo ZÚ, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda),
- zajistit volný průchod povodňe územím nepovolováním pevných plotů i hustých živých plotů napříč údolní nivou či podél vodních toků a drobných staveb, které mohou být přívalem poškozeny či odplaveny. To se týká i skládek dřeva a dalších lehce odplavitelných materiálů,
- umožnit přirozený rozliv vodního toku.

Plochy pro rekreaci:

- lokality, určené pro zachování a rozvoj přírodních hodnot, využívat pro extenzivní rekreaci a sport (pěší turistika, cykloturistika, jogging, online, přírodní hřiště),
- v místech, určených pro rekreaci, navrhnout odpovídající vybavenost: pěší stezky nezpevněné, bez osvětlení, odpočívadla s odpadkovými koši, zohledňující hodnoty krajiny a výhledy na krajinné dominanty.

Lyžařské areály:

- Stanovit podmínky pro vodní hospodářství. Lyžařský areál by měl být soběstačný, co se týká potřeby vody. Měl by mít záchytné nádrže na srážkovou vodu stékající po svazích a vodu z tajícího sněhu. Odtok z odlesněných ploch by měl být zadržen a maximálně využit znovu k zasněžování nebo v letním období jako zásoba vody pro jiné využití. Čerpání vody z povrchových toků bez jakékoliv akumulace a zdarma by nemělo být umožněno.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- chránit přirozené úseky vodních toků a jejich nivy před zástavbou a intenzivním využíváním, zpřístupnit vodu lidem zřizováním odpočinkových míst a nezpevněných cest s přístupem k vodě,
- zřizovat drobné retenční krajinné prvky v místech mimo vodní toky, kde se přirozeně stahuje voda,
- obnovovat nebo vytvářet meze, které jsou vedeny po vrstevnicích a doplňovat je průlehy ke zvýšení záchytné funkce,
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uveden.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- zachovat historické tradiční prostorové uspořádání zástavby Vrbna pod Pradědem a jeho místní části – Železná. Jedná se zejména o uspořádání a charakter zástavby (uliční čáry, půdorysný tvar budov, výšková úroveň, měřítko členění fasád, tvar střech a orientace hřebenů střech, materiál opláštění, atd.).

- Při dostavbách. a přestavbách reflektovat objemové, měřítkové a architektonické řešení kvalitních stávajících staveb umístěných v blízkosti,
- chránit nemovité kulturní památky a s nimi významově související okolí: kostel sv. Archanděla Michaela, zámek a vily ve Vrbně pod Pradědem
 - chránit obraz kulturních dominant před snížením jejich vizuálního významu v krajinné scéně – kostelů, drobných sakrálních staveb a zámku ve Vrbně pod Pradědem,
 - zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur,
- zachovat prostupnost z obce do okolní krajiny prostřednictvím stávající cestní sítě, cyklostezek i pěších komunikací.

Obnova hodnot:

- eliminovat negativní urbanistické dominanty, zejména fyzicky nebo morálně dožité budovy v brownfieldech severně centra Vrbna pod Pradědem sledovat přestavbě a revitalizaci, případně k demolici. Nová zástavba na těchto plochách musí odpovídat funkcí, měřítkem, uspořádáním a architektonickým výrazem městské zástavbě centra města,
- dopravní situaci a s ní související bezpečnost upravit vymístěním nadměrné dopravní zátěže (silnice II/445 a II/451) z centra Vrbna pod Pradědem, kde se silnice setkávají a vytvářejí bariéru pro pohyb pěších a cyklistů a zatěžují hlukem a emisemi přilehlé území.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- chránit Vrbno p. Pradědem (stávající i výhledové plochy) vhodnými opatřeními proti bleskovým povodním na svazích nad zástavbou (přednost mají kaskády záchytných přehrázek, zasakovacích průlehů před ryze svodnými prvky, které zejména koncentrují odtok) – zadat studii, která bude komplexně řešit celé území KO,
- provést přírodě blízká protipovodňová opatření se snahou zvýšit protipovodňovou ochranu, zpřístupnit vodní tok a vodu lidem a zlepšit hydromorfologický stav toku. Za tímto účelem byly předběžně vymezeny v návrhové části vhodné plochy.

Krajinná zeleň

- na hranici plánované obytné zástavby zřídit ochranný pás zeleně spolu s prvky na zadržení vody, přitékající po svazích (infiltrační pásy).

Prostupnost krajiny

Návrh opatření:

- nevymezovat nové zastavitelné plochy v lokalitách na styku sídel, zamezit zvýšení neprůchodnosti území,
- při nové výstavbě a přestavbách sledovat vytvoření dostatečně dimenzovaných průchodů zástavbou pro pěší a cyklistickou dopravu.

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

- zpevněné komunikace a obecně nepropustné plochy okamžitě koncentrují povrchový odtok a svým umístěním mohou výrazně měnit odtokové poměry v území přetínáním přirozených odtokových linií a odvodňováním přilehlých pozemků,

- v údolní nivě mohou být liniové stavby při jejím křížení překážkou pro rozvodněný vodní tok či při migraci vodních živočichů,
- povrchové splachy z komunikací a jiných nepropustných ploch jsou kontaminovány celou škálou škodlivých látek zejména z dopravy, ale třeba i z ovzduší. Tyto látky jsou nežádoucí nejen ve vodním prostředí, ale i v půdě.

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- odvodnění komunikací provádět jen v místech, kde je to opravdu nezbytné, formou mělkých příkopů a současně zamezit odvodnění přilehlých pozemků,
- vytvořit četné retenční a sedimentační prvky podél komunikací tak, aby splach z nich nebyl příliš koncentrován a jednorázově odváděn do vodotečí. Tyto vody přednostně znovu využít nebo nechat zasakovat či odpařovat a až jako v poslední řadě nechat pozvolna odtéct,
- snažit se minimalizovat dopady na přirozené odtokové poměry v území,
- při přechodu napříč údolní nivou či podélném vedení komunikace v ní maximálně eliminovat zhoršení odtokových poměrů tj. budovat dostatečně kapacitní mosty s ohledem na průchod povodní a možnost migrace živočichů, odsazovat komunikaci co nejdále od vodního toku a nevyzdvihovat ji nad okolní terén, zřizovat inundační propustky pro rozliv v nivě aj.,
- vyhnout se s trasou komunikací ochranným pásmům vodních zdrojů.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace provést demografickou a sociologickou prognózu rozvoje obce a na základě jejich výsledků navrhnout odpovídající rozsah zastavitelných ploch ve vazbě na 1. etapu „Doplňující průzkumy a rozbor“,
- nevymezovat nové rozvojové plochy v lokalitách, kde by jejich zastavění vedlo ke srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území,
- brownfieldy severně centra Vrbna pod Pradědem navrhnout jako přestavbové plochy způsobu využití reflektujícího polohu v centru města,
- při návrhu prostorové regulace zástavby v zastavitelných a přestavbových plochách i v zastavěném území sledovat vytvoření sídelní struktury v souladu s historickými i moderními urbanistickými principy (uliční čáry, výškové hladiny, měřítko, architektonický výraz, přiměřená hustota zástavby), navrhnout odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně,
- sledovat vytvoření přechodové plochy mezi zástavbou a volnou krajinou za použití ploch zahrad nebo ploch vzrostlé soukromé či veřejné zeleně nebo i travnatých hřišť,
- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklo dopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR,
- podél vodního toku zachovat po obou stranách plochu pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás (nebo i celou nivu), kde se doporučuje vymežit plochy veřejné zeleně či v kombinaci se sportovními a oddychovými prvky a hlavně s přístupem k vodě,

- nevymezovat v záplavovém území a tam, kde není stanoveno v místech přirozených rozlivů, žádné stavby pro bydlení, rekreaci a výrobu. Takové stavby, resp. plochy vymezovat mimo záplavové území),
- v zastavěném území vymezit plochy využitelné k přirozeným rozlivům nebo k rozšíření koryta (i se stávajícími stavbami či prvky, které se dají rozlivům přizpůsobit, nebo odstranit) – zeleň, parky, rekreační a sportovní plochy, staré průmyslové areály, sklady aj.,
- vymezit plochy na retenci, odsazení a zasakování srážkových vod z komunikací jak stávajících tak i výhledových,
- zvýšit množství zeleně a vodních prvků v lokalitách, kde dochází v letním období k narušení mikroklimatu extrémním nárůstem teplot,
- snížit množství nepropustných ploch,
- doporučit používat stavební materiály ve světlejších odstínech z důvodu nižší povrchové teploty.

14 Horní Benešov

Charakteristika krajinného okrsku:

Z hydrologického pohledu je tento KO tvořen zastavěným rozvodím (vrchem), pod kterým na západě protéká potok Čížina. Svahy směrem k Čížině jsou mnohem prudší, než svahy na druhé straně rozvodí, směřující na východ. Mimo zástavbu se v tomto KO nachází les, orná půda i travní porosty.

Přehledná charakteristika sídla:

Horní Benešov v k.ú. Horní Benešov

- Výměra území v ha – 2 040
- Počet obyvatel k roku 2016 - 2 266
- Podíl bytů k rekreaci cca 1,2%
- Sídlní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami doplněná v později zastavěných plochách
- Struktura zástavby – zástavba uspořádaná na severozápadní straně kopce Strážisko v okolí původního historického jádra, v jižní a jihovýchodní části obce průmyslové areály s odvalem bývalého rudného dolu a skládkou komunálního odpadu. Jižně obce osada Bělídlo s ruinami bývalých manufaktur a s halami bývalého státního statku.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel a hřbitovní kaple.
- Urbanistické dominanty – negativní – panelové domy na ul. Svobody.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

Sídlní – potenciální rozvoj obytné zástavby

Kulturní – zachovalé historické jádro města

Ostatní potenciály:

Rekreační – extenzivní rekreační aktivity v okolí města

Nejvyšší hodnoty KO:

- historické jádro města s kostelem sv. Kateřiny.

Hlavní problémy KO:

- odval bývalého rudného dolu a skládka komunálního odpadu,
- vedení silnice I/11 vytváří bariéru pro pohyb pěších a cyklistů a zatěžuje hlukem a emisemi přilehlé území,
- hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací.
- budovy v záplavovém území Čížiny,
- lokálně upravený vodní tok Čížina,
- riziko bleskových povodní z okolních svahů (severozápad, jih zástavby).

Cílová vize krajinného okrsku

Město s vysokým kulturním, sídelním i přírodním potenciálem, estetickou hodnotou, s obnovovanou strukturou sídelní zeleně, propojené s okolní krajinou.

Rámcové podmínky využití

Zastavitelné plochy:

- důsledně vyžadovat likvidaci srážkových vod na svém pozemku. Minimalizovat zpevněné plochy a volit alespoň částečně propustné povrchy,
- omezit a zpomalit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné, zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté maximální část znovu využít nebo pozvolna zasáknout či odpařit a až jako v poslední řadě nechat přebytečnou vodu pozvolna odtéct.

Údolní niva:

- vymisťovat neodolné stavby (stavba, která není uzpůsobena k dočasnému zaplavení) a drobné stavby i dočasného charakteru ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo ZÚ, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda),
- zajistit volný průchod povodně územím nepovolováním pevných plotů i hustých živých plotů napříč údolní nivou či podél vodních toků a drobných staveb, které mohou být přívalem poškozeny či odplaveny. To se týká i skládek dřeva a dalších lehce odplavitelných materiálů,
- umožnit přirozený rozliv vodního toku.

Plochy pro rekreaci:

- lokality, určené pro zachování a rozvoj přírodních hodnot, využívat pro extenzivní rekreaci a sport (pěší turistika, cykloturistika, jogging, online, přírodní hřiště),
- v místech, určených pro rekreaci, navrhnout odpovídající vybavenost: pěší stezky nezpevněné, bez osvětlení, odpočívadla s odpadkovými koši, zohledňující hodnoty krajiny a výhledy na krajinné dominanty.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- chránit přirozené úseky vodních toků a jejich nivy před zástavbou a intenzivním využíváním, zpřístupnit vodu lidem zřizováním odpočinkových míst a nezpevněných cest s přístupem k vodě,
- zřizovat drobné retenční krajinné prvky v místech mimo vodní toky, kde se přirozeně stahuje voda,
- obnovovat nebo vytvářet meze, které jsou vedeny po vrstevnicích a doplňovat je průlehy ke zvýšení záchytné funkce,

- plošně (v kaskádách) zřizovat drobné retenční přehrážky na drobných vodních tocích v lesních porostech,
- zajistit erozní ochranu v lese, nevyužívané spádové lesní cesty včas rušit a přetvářet v retenční prvky,
- postupně měnit druhovou skladbu lesních porostů zvyšováním procenta listnatých dřevin,
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uveden.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- chránit urbanistickou a architektonickou strukturu (půdorysný a hmotový obraz) centra Horního Benešova, při dostavbách a přestavbách reflektovat objemové, měřítkové a architektonické řešení kvalitních stávajících staveb v lokalitě,
- chránit nemovitou kulturní památku kostel sv. Kateřiny,
- chránit siluety kulturních dominant před snížením jejich vizuálního významu v krajinné scéně – kostelu sv. Kateřiny a drobných sakrálních staveb,
- zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur,
- zachovat prostupnost z obce do okolní krajiny.

Obnova hodnot:

- prověřit rozsah plochy pro nakládání s odpady umístěnou na jihu území obce, plochu navrhnout k cílovému využití pro přírodní plochy (les, louky, jezírka),
- sledovat výhledové vymístění nadměrné dopravní zátěže (silnice I/11) z Horního Benešova, kde silnice vytváří bariéru pro pohyb pěších a cyklistů a zatěžuje hlukem a emisemi přilehlé území.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- chránit zástavbu (stávající i výhledové plochy) vhodnými opatřeními proti bleskovým povodním na svazích nad zástavbou (přednost mají kaskády záchytných přehrážek, zasakovacích průlehů před ryze svodnými prvky, které zejména koncentrují odtok (splach z polí na jižním okraji obce),
- zpracovat studii přírodě blízkých protipovodňových opatření se snahou zvýšit protipovodňovou ochranu, zpřístupnit vodní tok a vodu lidem a zlepšit hydromorfologický stav toku (Čižina),
- zpracovat studii protierozních opatření s důrazem na retenci vody na severozápadě zástavby, která bude rovněž řešit případnou revitalizaci pramenné oblasti a ochranu zástavby.

Prostupnost krajiny

- při nové výstavbě a přestavbách sledovat vytvoření dostatečně dimenzovaných průchodů zástavbou pro pěší a cyklistickou dopravu.

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

- zpevněné komunikace a obecně nepropustné plochy okamžitě koncentrují povrchový odtok a svým umístěním mohou výrazně měnit odtokové poměry v území přetínáním přirozených odtokových linií a odvodňováním přilehlých pozemků,
- v údolní nivě mohou být liniové stavby při jejím křížení překážkou pro rozvodněný vodní tok či při migraci vodních živočichů,
- povrchové splachy z komunikací a jiných nepropustných ploch jsou kontaminovány celou škálou škodlivých látek zejména z dopravy, ale třeba i z ovzduší. Tyto látky jsou nežádoucí nejen ve vodním prostředí, ale i v půdě.

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- odvodnění komunikací provádět jen v místech, kde je to opravdu nezbytné, formou mělkých příkopů a současně zamezit odvodnění přilehlých pozemků,
- vytvořit četné retenční a sedimentační prvky podél komunikací tak, aby splach z nich nebyl příliš koncentrován a jednorázově odváděn do vodotečí,
- tyto vody přednostně znovu využít nebo nechat zasakovat či odpařovat,
- snažit se minimalizovat dopady na přirozené odtokové poměry v území.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace provést demografickou a sociologickou prognózu rozvoje obce a na základě jejich výsledků navrhnout odpovídající rozsah zastavitelných ploch,
- prověřit rozsah plochy pro nakládání s odpady umístěnou na jihu území obce, plochu navrhnout k cílovému využití pro přírodní plochy (les, louky, jezírka),
- sledovat výhledové vymístění nadměrné dopravní zátěže (silnice I/11) z Horního Benešova, kde silnice vytváří bariéru pro pohyb pěších a cyklistů a zatěžuje hlukem a emisemi přilehlé území,
- při návrhu prostorové regulace zástavby v zastavitelných a přestavbových plochách i v zastavěném území sledovat vytvoření sídelní struktury v souladu s historickými i moderními urbanistickými principy (uliční čáry, výškové hladiny, měřítko, architektonický výraz, přiměřená hustota zástavby), navrhnout odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně,
- sledovat vytvoření přechodové plochy mezi zástavbou a volnou krajinou za použití ploch zahrad nebo ploch soukromé či veřejné zeleně nebo i travnatých hřišť,
- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklodopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR,
- podél vodního toku zachovat po obou stranách plochu pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás (nebo i celou nivu), kde se doporučuje vymezit plochy veřejné zeleně či v kombinaci se sportovními a oddychovými prvky a hlavně s přístupem k vodě,
- nevymezovat v záplavovém území a tam, kde není stanoveno v místech přirozených rozlivů, žádné stavby pro bydlení, rekreaci a výrobu. Takové stavby, resp. plochy vymezovat mimo záplavové území),

- v zastavěném území vymezit plochy využitelné k přirozeným rozlivům nebo k rozšíření koryta (i se stávajícími stavbami či prvky, které se dají rozlivům přizpůsobit, nebo odstranit) – zeleň, parky, rekreační a sportovní plochy, staré průmyslové areály, sklady aj.,
- vymezit plochy na retenci, odsazení a zasakování srážkových vod z komunikací jak stávajících, tak i výhledových,
- zvýšit množství zeleně a vodních prvků v lokalitách, kde dochází v letním období k narušení mikroklimatu extrémním nárůstem teplot,
- snížit množství nepropustných ploch,
- doporučit používat stavební materiály ve světlejších odstínech z důvodu nižší povrchové teploty.

15 Adamov

Charakteristika krajinného okrsku:

Malý krajinný okrsek, zahrnující široké údolí mezi zalesněnými hřbety na hranici ORP, jedná se o enklávu bývalého historického osídlení, které zaniklo a dochovala se jen unikátní drobně členěná plužina na zatravněných plochách, využívaných jako pastviny. KO je mimořádně bohatý na zachovalou strukturu podhorské zemědělské krajiny- zachovalé liniové terasy zemědělské půdy lemované mezemi, travní porosty, z velké části s bohatou druhovou skladbou.

Z hydrologického hlediska se jedná o ucelenou pramennou oblast pravostranného přítoku Kobylího potoka, drobný vodní tok byl již v minulosti upraven a přirozená niva pozměněna, břehový doprovod je však kvalitně rozvinutý.

Přehledná charakteristika sídel:

Karlovice místní část Adamov, v k.ú. Adamov u Karlovic

- Sídelní potenciál sídla – nízký
- Cestní síť – zbytky původní cestní sítě charakteru obslužných pozemních komunikací (lesní a polní cesty)
- Struktura zástavby - území bez zástavby, původní zastavěná část slouží pro pasení dobytka a související provozní objekty

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

Přírodní-biologický potenciál je vysoký, území může být vzorem pro zemědělské plochy na většině ORP

Vodohospodářský – pramenná oblast

Ostatní potenciály:

Produkční – zemědělský

Nejvyšší hodnoty KO:

- Zachovalá struktura luk a pásů zemědělské půdy

Hlavní problémy KO:

- Destrukce části původní plužiny v jižní části KO
- Plošné odvodnění pramenné oblasti

Cílová vize krajinného okrsku

- Nostalgický uzavřený segment krajiny se zachovalým dělením pozemků, vysokou krajinářskou a přírodní hodnotou, atraktivní pro klidné formy rekreace

Rámcové podmínky využití

Vhodné aktivity:

- extenzivní sport a rekreace - (cykloturistika, pěší turistika a krátkodobá pobytová rekreace a s tím související vybavenost: pěší stezky nezpevněné, bez osvětlení, odpočívadla s odpadkovými koši)
- případné zřízení naučné stezky s informací o zaniklé osadě
- extenzivní zemědělská výroba – luční hospodářství, pastva

Nevhodné aktivity:

- bydlení, stavby občanského vybavení, rekreační bydlení, mobilní rekreační objekty, oplocování pozemků, výsadby nepůvodních dřevin.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- zachování historických struktur mezí a remízků
- doplnění mezí v naznačené struktuře na pozemcích jihozápadně a jihovýchodně od vodoteče

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- ochrana charakteru krajiny a udržování malé intenzity využití,
- chránit přirozené úseky vodních toků a jejich nivy před zástavbou a intenzivním využíváním,
- zřizovat vodní krajinné prvky v místech mimo vodní toky, kde se přirozeně stahuje voda a přednostně v oblastech s nízkou retenční schopností půdy,
- obnovovat nebo vytvářet meze, které jsou vedeny po vrstevnicích a doplňovat je zasakovacími průlehy ke zvýšení záchytné funkce.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- budovat retenční prvky (tůně, přehrážky, mokřady).

Zemědělství

- sečení luk, kombinované s pastvou, pastva vhodnými počty zvířat. Kombinace skot, ovce a kozy (je nutno volit vhodná plemena).

Krajinná zeleň

- doplnit dřevinnou zeleň na zřetelné linie bývalých mezí, obnovit zaniklé meze, jejichž linie jsou dosud patrné v terénu a fixované v parcelní situaci.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- podél vodního toku vymezovat po obou stranách plochy pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás,
- při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace nenavrhovat rozvoj na území Adamova,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklo dopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR.

16 Úzká osídlená údolí vrchoviny

Charakteristika krajinného okrsku:

Krajinný okrsek, vymezený na zaříznutém údolí bočních přítoků řeky Opavy, přerušovaný KO 02 Niva řeky Opavy. V západní části leží v centru okrsku místní část obce Světlá Hora - Dětrichovice, ve východní části obec Široká Niva. Konfigurace terénu, využití ploch a míra členění zemědělské krajiny jsou velmi podobné. K sídlu v zářezu s vodotečí sbíhají po svazích zachované fragmenty mezí s remízky, nad Dětrichovicemi se nachází staré důlní dílo se specifickým charakterem místa.

KO pokrývá zemědělsky využívaná krajina s malými pozůstatky kvalitnějších biotopů, fragmenty kvalitnějších porostů i s pásy keřů a dřevin se nachází severně od Široké Nivy na hřebeni nad kótou „Vyhlídka (527,1 m n.m.) a další je u jižního okraje KO, v pásech mezi lesními porosty kolem Ševcovského kopce (623 m n.m.). Lesy i vodní toky biologicky chudé, degradované hospodařením a úpravami.

Z hydrologického hlediska se jedná o dvě protilehlá povodí menších přítoků Opavy, a to Skrbovického potoka, resp. jeho levostranného přítoku, který lemují Dětrichovice, a Kamenného potoka, který obklopuje obec Široká Niva.

Přehledná charakteristika sídel:

Světlá Hora místní část Dětrichovice v k.ú. Dětrichovice

- Sídelní potenciál sídla – nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami.
- Struktura zástavby - původní struktura zástavby uspořádaná podél potoka.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny.

Široká Niva v k.ú. Široká Niva – část podél Kamenného potoka

- Sídelní potenciál sídla – nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby uspořádaná podél Kamenného potoka. Severně zemědělský areál.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je dobře zapojeno do přírodní krajiny.

Široká Niva místní část Markvartice v k.ú. Markvartice u Široké Nivy

- Sídelní potenciál sídla – nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami.
- Struktura zástavby - původní struktura navazující východně na zástavbu Široké Nivy.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny.

místní část Skrbovice v k.ú. Skrbovice

- Sídlní potenciál sídla – nízký
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami. Jižně sídla železniční trať.
- Struktura zástavby - původní struktura zástavby uspořádaná podél nivy řeky Opavy a západně podél Skrbovického potoka, navazuje severně na zástavbu Široké Nivy.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je částečně zapojeno do přírodní krajiny.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

Přírodní- fragmenty vlhkých luk, které jsou dobrým základem pro jejich rozšíření, zachovalý přirozený stav drobných vodotečí

Vodohospodářský – pramenné oblasti na svazích údolí

Zemědělský – převážně pastevní hospodářství na zemědělských plochách

Ostatní potenciály:

Rekreační - extenzivní formy rekreace

Nejvyšší hodnoty KO:

- Harmonická krajina s velkým podílem tradičních struktur drobné zeleně
- Široká Niva – kostel,
- místní část obce Světlá Hora - Dětřichovice – kostel,
- místní část obce Široká Niva - Markvartice - památkově chráněná bývalá továrna Grohmann,
- lokality se zachovalou strukturou druhově bohatých luk- zakresleno v Hlavním výkresu

Hlavní problémy KO:

- plošně odvodněné pramenné oblasti,
- riziko bleskových povodní z okolních zalučněných svahů v horních partiích Široké Nivy,
- příliš intenzivní hospodaření na zemědělské půdě i v lesích,
- hrozba srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území vymezováním nových zastavitelných ploch v lokalitách na styku sídel,
- hrozba narušení dosavadní struktury venkovského osídlení především neregulovaným rozvojem staveb a zařízení pro rekreaci a umisťováním záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují významné znaky krajiny,
- hrozba narušení liniových, solitérních a skupinových vegetačních prvků historických krajinných struktur živelnou urbanizací,
- hrozba uzavření potenciálních průchodů a průhledů v mezerách mezi stávající zástavbou neregulovaným umisťováním staveb a zařízení.

Cílová vize krajinného okrsku

- území s maximálně zachovalými přírodními hodnotami, tradiční strukturou sídel a potenciálem stát se prostředím pro extenzivní formy rekreace.

Rámcové podmínky využití

Zastavitelné plochy:

- ochrana zastavitelného území před soustředěným odtokem formou opatření v krajině (zpomalení odtoku) nad hranicí zástavby,
- důsledně vyžadovat likvidaci srážkových vod na pozemku vlastníka,
- minimalizovat zpevněné plochy a volit alespoň částečně propustné povrchy,
- omezit a zpomalit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné, zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté maximální část znovu využít nebo pozvolna zasáknout či odpařit.

Údolní nivy

- vymístit obytné budovy a drobné stavby i dočasného charakteru ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo ZÚ, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda),
- zajistit volný průchod povodně územím nepovolováním pevných plotů i hustých živých plotů napříč údolní nivou či podél vodních toků a drobných staveb, které mohou být přívalem poškozeny či odplaveny. To se týká i skládek dřeva a dalších lehce odplavitelných materiálů,
- umožnit přirozený rozliv vodního toku.

Plochy pro zemědělskou výrobu

- preferovat extenzivní způsoby hospodaření na zemědělských plochách,
- podpora krajinné zeleně.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- chránit pohledově exponované svahy před narušením nevhodnou zástavbou

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- ochrana charakteru krajiny a snížení intenzity využití zemědělské půdy,
- obnova lesních porostů autochtonní skladbou dřevin,
- chránit přirozené úseky vodních toků (horní partie vodních toků v lesích a na loukách) a jejich nivy před zástavbou a intenzivním využíváním, zpřístupnit vodu lidem zřizováním odpočinkových míst a nezpevněných cest s přístupem k vodě,
- zřizovat jednoduché retenční prvky (tůňe, přehrážky, mokřady) mimo vodní toky v horních partiích povodí a to v místech, kde se za srážkových epizod soustředí voda a přednostně v oblastech s nízkou retenční schopností půdy nebo v lokalitách s plošným odvodněním (viz návrh),
- obnovovat nebo vytvářet meze, které jsou vedeny po vrstevnicích a doplňovat je zasakovacími průlehy ke zvýšení záchytné funkce,

- plošně (v kaskádách) zřizovat drobné retenční přehrážky na drobných vodních tocích v lesních porostech,
- zajistit erozní ochranu v lese, nevyužívané spádové lesní cesty včas rušit a přetvářet v retenční prvky,
- postupně měnit druhovou skladbu lesních porostů zvyšováním procenta listnatých dřevin,
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uvedené.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- chránit nemovité kulturní památky: Široká Niva – kostel sv. Martina, místní část obce Široká Niva - Markvartice - památkově chráněná bývalá továrna Grohmann, místní část obce Světlá Hora - Dětrichovice – kostel sv. Michaela Archanděla,
- chránit siluety kulturních dominant před snížením jejich vizuálního významu v krajině scéně - kostelu a drobných sakrálních staveb v Široké Nivě, kostelu a drobných sakrálních staveb v místní část obce Světlá Hora – Dětrichovice,
- zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinových struktur,
- zachovat prostupnost do okolní krajiny v příčném směru přes podélnou linii obce.

Obnova hodnot:

- zkvalitňovat urbanistickou a architektonickou strukturu (půdorysný a hmotový obraz) obcí. Při dostavbách a přestavbách sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost původních dochovaných usedlostí,
- památkově chráněnou bývalou továrnu na lněné a bavlněné nitě Grohmann a spol. v Markvarticích rekonstruovat,
- negativní urbanistickou dominantu, zemědělský areál severně zástavby Široké Nivy, zapojit do krajiny za použití pásů a skupin vzrostlé zeleně.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- chránit zástavbu (stávající i výhledové plochy) vhodnými opatřeními proti bleskovým povodním na svazích nad zástavbou (přednost mají kaskády záchytných přehrážek, zasakovacích průlehů před ryze svodnými prvky, které zejména koncentrují odtok) – zadat studii, která bude komplexně řešit ohrožené lokality (Široká Niva),
- budovat retenční prvky (tůně, přehrážky, mokřady) mimo vodní toky v odvodněných územích, kde se za srážkových epizod soustředí voda (celé území),
- zpracovat studie na revitalizaci vybraných pramenných oblastí, kdy bude obnoven jejich vodní režim a zvýšen retenční potenciál včetně zohlednění případné ochrany zástavby (území vedle Široké Nivy a prameniště Skrbovického potoka).

Zemědělství

- preferovat extenzivní způsoby hospodaření na zemědělských plochách,

- posílit zastoupení druhově bohatých lučních porostů,
- sečení luk, kombinované s pastvou, pastva vhodnými počty zvířat.

Lesní hospodářství

- obnovovat lesní celky druhově bohatou garniturou domácích dřevin s převahou listnáčů.

Krajinná zeleň

- doplňovat drobné útvary krajinné zeleně, především meze doprovodné porosty vodotečí a pramenišť.

Prostupnost krajiny

- nevymezovat nové zastavitelné plochy v lokalitách na styku sídel, zamezit zvýšení neprůchodnosti území,
- otevřít potenciální průchody v mezerách mezi stávající zástavbou sídel pro pěší a cyklistickou dopravu (po cca 150 - 250 m),
- posílit prostupnost krajiny napříč údolím.

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

- zpevněné komunikace a obecně nepropustné plochy okamžitě koncentrují povrchový odtok a svým umístěním mohou výrazně měnit odtokové poměry v území přetínáním přirozených odtokových linií a odvodňováním přilehlých pozemků,
- v údolní nivě mohou být liniové stavby při jejím křížení překážkou pro rozvodněný vodní tok či při migraci vodních živočichů,
- povrchové splachy z komunikací a jiných nepropustných ploch jsou kontaminovány celou škálou škodlivých látek zejména z dopravy, ale třeba i z ovzduší. Tyto látky jsou nežádoucí nejen ve vodním prostředí, ale i v půdě.

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- odvodnění komunikací provádět jen v místech, kde je to opravdu nezbytné, formou mělkých příkopů a současně zamezit odvodnění přilehlých pozemků,
- vytvořit četné retenční a sedimentační prvky podél komunikací tak, aby splach z nich nebyl příliš koncentrován a jednorázově odváděn do vodotečí. Tyto vody přednostně znovu využít nebo nechat zasakovat či odpařovat a až jako v poslední řadě nechat pozvolna odtéct,
- snažit se minimalizovat dopady na přirozené odtokové poměry v území,
- při přechodu napříč údolní nivou či podélném vedení komunikace v ní maximálně eliminovat zhoršení odtokových poměrů tj. budovat dostatečně kapacitní mosty s ohledem na průchod povodní a možnost migrace živočichů, odsazovat komunikaci co nejdále od vodního toku a nevyzdvižovat ji nad okolní terén, zřizovat inundační propustky pro rozliv v nivě aj.,
- vyhnout se s trasou komunikací ochranným pásmům vodních zdrojů.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- podél vodního toku mimo zástavbu vymezovat po obou stranách plochy pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás, kde se doporučuje účel užívání jako plochy veřejné zeleně či v kombinaci se sportovními a oddychovými prvky a hlavně s přístupem k vodě,

- v zastavěném území vymezit plochy využitelné k přirozeným rozlivům nebo k rozšíření koryta (i se stávajícími stavbami či prvky, které se dají rozlivům přizpůsobit, nebo odstranit) – zeleň, parky, rekreační a sportovní plochy, staré průmyslové areály, sklady aj.,
- na základě výsledků studií (studie protipovodňových opatření, studie revitalizace pramenné oblasti, studie protierozních opatření – všechny s důrazem na retenci vody v krajině) vymezit plochy pro výsledná opatření,
- doporučit používat na stavbách stavební materiály či barvy ve světlejších odstínech z důvodu nižší povrchové teploty,
- při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace provést demografickou a sociologickou prognózu rozvoje obcí a na základě jejich výsledků navrhnout odpovídající rozsah zastavitelných ploch, se zohledněním hodnot krajiny,
- nevymezovat nové rozvojové plochy v lokalitách, kde by jejich zastavění vedlo ke srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území,
- sledovat vytvoření centrálních prostorů sídel při zohlednění výše uvedených principů,
- sledovat vytvoření přechodové plochy mezi zástavbou a volnou krajinou za použití ploch zahrad nebo ploch soukromé či veřejné zeleně nebo i travnatých hřišť,
- při dostavbách a přestavbách sídel sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost s původními dochovanými usedlostmi, dodržovat přiměřenou hustotu zástavby (intenzitu zastavění stavebních pozemků), navrhnout odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně a uspořádání zástavby v souladu s historickými principy venkovské zástavby (uliční čáry, orientace štítů budov, předzahrádky apod.),
- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklodopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR.

17 Údolí Bílé Opavy

Charakteristika krajinného okrsku:

Protáhlý krajinný okrsek je specifický kontrastem přírodního prostředí s dominujícím tokem Bílé Opavy a charakterem urbanizace především v horní části (lázeňská obec Karlova Studánka). Unikátní architektura horských lázní a bystřinný charakter Bílé Opavy charakterizují tento krajinný okrsek.

Úzký koridor podél vodního toku Bílé Opavy není biologicky příliš cenný. Řeka je z velké části obestavěná rozptýlenou zástavbou, koryto je upravované a nemá příliš vyvinutou strukturu. Řada úprav koryta proběhla často bez projektové přípravy po povodních v roce 1997 a vodní tok si většinou dosud neobnovil přirozený charakter. Podél řeky jsou převážně zcela nepůvodní a nevhodné lesní porosty (smrčiny). Místa jsou maloplošné louky s původní nebo částečně zachovalou strukturou původních vlhkých luk, ale většina zemědělské půdy je pokryta nekvalitními chudými porosty.

Z hydrologického hlediska se jedná o jeden ze tří páteřních vodních toků (Opavy), které odvádí vodu z Jeseníků do Odry. Řeka má horský charakter a zejména v Karlově Studánce je zneprůchodněna velkým počtem stabilizačních stupňů. V dolní části je koryto semknuto příkrými svahy do úzké údolní nivy, která je zastavěna (Ludvíkov).

Přehledná charakteristika sídel:

Karlova Studánka v k.ú. Karlova Studánka

- Výměra území v ha – 155
- Počet obyvatel k roku 2016 - 205
- Podíl bytů k rekreaci cca 6,0%
- Sídlní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní se směrovými úpravami.
- Struktura zástavby – původní zástavba uspořádaná v údolí Bílé Opavy
- Urbanistické dominanty – pozitivní - lázeňské domy, kostel.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je dobře zapojeno do přírodní krajiny

Ludvíkov v k.ú. Ludvíkov pod Pradědem

- Výměra území v ha – 2 112
- Počet obyvatel k roku 2016 - 305
- Podíl bytů k rekreaci cca 18,5%
- Sídlní potenciál sídla - nízký
- Cestní síť – původní s drobnými směrovými úpravami.
- Struktura zástavby – původní struktura zástavby uspořádaná v údolí Bílé Opavy. Severně navazuje zástavba Ludvíkova na zástavbu Vrbna pod Pradědem.
- Urbanistické dominanty – pozitivní - kostel.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je dobře zapojeno do přírodní krajiny.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

- rekreační - lázeňský
- vodohospodářský – koncentrace povrchového odtoku

Ostatní potenciály:

- rekreační - sportovní
- přírodní – zachovalé přirozené biotopy nad Karlovou Studánkou
-

Nejvyšší hodnoty KO:

- Karlova Studánka – lázeňské domy, kostel Panny Marie,
- Ludvíkov – kostel Navštívení Panny Marie,
- řeka Bílá Opava a údolí nad Karlovou Studánkou, mezi Karlovou Studánkou a Ludvíkovem,
- vyhlídková místa v okolí Karlovy Studánky a Ludvíkova,
- síť stezek značených rekreačních okruhů a běžeckých tras.

Hlavní problémy KO:

- zásahy do vodního toku v zastavěných částech obcí,
- velké riziko bleskových povodní ze zalesněných svahů nad zástavbou Ludvíkova,
- budovy v Ludvíkově leží v záplavovém území,
- zástavba a silnice výrazně omezují vodní tok v přirozeném rozvoji,
- neprůchodnost pramenné části pro vodní živočichy,
- hrozba srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území vymezením nových zastavitelných ploch v lokalitách na styku sídel,
- hrozba narušení dosavadní struktury venkovského osídlení především neregulovaným rozvojem staveb a zařízení pro rekreaci a umisťováním záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují významné znaky krajiny,
- hrozba narušení dosavadní struktury lázeňské obce Karlova Studánka a venkovského osídlení obce Ludvíkova především neregulovaným rozvojem staveb a zařízení pro rekreaci a umisťováním záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují významné znaky krajiny,
- hrozba uzavření potenciálních průchodů a průhledů v mezerách mezi stávající zástavbou neregulovaným umisťováním staveb a zařízení.

Cílová vize krajinného okrsku

- krajina horského údolí s harmonickou mozaikou přírodních a architektonických prvků, co nejméně narušené vysoce estetické a zdravé prostředí, rozvíjející se na principu respektu k unikátním kulturním hodnotám Karlovy Studánky a hodnotám přírodního prostředí s dominancí horské bystřiny Bílé Opavy

Rámcové podmínky využití

Zastavitelné plochy:

- ochránit zastavitelné území před soustředěným odtokem formou opatření v krajině (zpomalení odtoku) nad hranicí zástavby,
- důsledně vyžadovat likvidaci srážkových vod na pozemku vlastníka, minimalizovat zpevněné plochy a volit alespoň částečně propustné povrchy,

- omezit a zpomalit plošný dešťový odtok ze zpevněných ploch (střechy, parkoviště, komunikace, chodníky používáním propustných materiálů a tam, kde to není možné, zajistit retenci srážkových vod s odsazením nečistot a poté maximální část znovu využít nebo pozvolna zasáknout či odpařit

Údolní nivy:

- vymisťovat obytné budovy a drobné stavby i dočasného charakteru ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo ZÚ, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda),
- zajistit volný průchod povodně územím nepovolováním pevných plotů i hustých živých plotů napříč údolní nivou či podél vodních toků a drobných staveb, které mohou být přívalem poškozeny či odplaveny. To se týká i skládek dřeva a dalších lehce odplavitelných materiálů,
- umožnit přirozený rozliv vodního toku v nezastavěných územích,
- zpřístupnit vodní tok lidem – jak v zastavěném území obcí (hlavně v Karlově Studánce), tak v úseku mezi Karlovou Studánkou a Ludvíkovem (velmi atraktivní trasa podél řeky zalesněnou nivou).

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- zřízení stezky podél Bílé Opavy mezi Karlovou Studánkou a Ludvíkovem,
- podpora rozvoje lužních porostů v nivě řeky (snížení ploch nepůvodních smrčín).

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- ochrana a obnova říčního koryta,
- obnova nivních luk z existujících fragmentů,
- změna hospodaření v lesích na svazích údolí,
- chránit přirozené úseky Bílé Opavy a její nivy před zástavbou a intenzivním využíváním, zpřístupnit vodu lidem zřizováním odpočinkových míst a nezpevněných cest s přístupem k vodě,
- plošně (v kaskádách) zřizovat drobné retenční přehrážky na drobných přítocích Bílé Opavy v lesních porostech,
- postupně měnit druhovou skladbu lesních porostů zvyšováním procenta listnatých dřevin,
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uvedené.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Ochrana hodnot:

- zachovat památkově chráněnou historickou urbanistickou strukturu lázeňské obce Karlova Studánka (vesnická památková zóna) a urbanistickou strukturu obce Ludvíkov jako venkovského sídla,
- chránit nemovité kulturní památky v Karlově Studánce - lázeňské domy a související lázeňskou vybavenost včetně kostela Panny Marie, chránit nemovitou kulturní památku: kostel Navštívení Panny Marie v Ludvíkově,

- chránit siluety kulturních dominant před snížením jejich vizuálního významu v krajinné scéně – lázeňských domů, kostelů a drobných sakrálních staveb.
- zachovat liniové, solitérní a skupinové vegetační fragmenty historických krajinných struktur,
- zachovat prostupnost do okolní krajiny v příčném směru přes podélnou linii obce.

Obnova hodnot:

- zkvalitňovat urbanistickou strukturu (púdorysný a hmotový obraz) lázeňské obce Karlova Studánka a obce Ludvíkov. Při dostavbách a přestavbách sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost původních dochovaných usedlostí,
- Karlova Studánka – prověřit vhodnost návrhu zastavitelné plochy smíšené obytné – bytové domy, ve východní části obce v nivě Bílé Opavy a případně její návrh z územního plánu vypustit,

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- chránit zástavbu (stávající i výhledové plochy) vhodnými opatřeními proti bleskovým povodním na svazích nad zástavbou (přednost mají kaskády záchytných přehrázek, zasakovacích průlehů před ryze svodnými prvky, které zejména koncentrují odtok) – zadat studii, která bude komplexně řešit ohrožené lokality (oba svahy nad Ludvíkovem, popř. Karlova Studánka),
- provést studii přírodě blízkých protipovodňových opatření se snahou ochránit nemovitosti a zpřístupnit vodní tok a vodu lidem (záplavové území v Ludvíkově).

Krajinná zeleň

- obnovovat prvky zeleně domácími druhy dřevin, včas zajistit potenciální náhradu za přestálé dřeviny v parkové úpravě Karlovy Studánky.

Prostupnost krajiny

- zprostupnit Bílou Opavu, respektive část skrze Ludvíkov (1 překážka dle AOPK),
- nevymezovat nové zastavitelné plochy v lokalitách na styku sídel, zamezit zvýšení neprůchodnosti území,
- otevřít potenciální průchody v mezerách mezi stávající zástavbou sídel pro pěší a cyklistickou dopravu (po cca 150 - 250 m),
- zřídit pěší stezku podél Bílé Opavy mezi Karlovou Studánkou a Ludvíkovem,
- schůdně upravit stezku podél Bílé Opavy nad korytem řeky v úseku nad umělým vodopádem po odbočku turistické stezky z komunikace směr Vidly.

Dopady technické a dopravní infrastruktury na krajinu

- zpevněné komunikace a obecně nepropustné plochy okamžitě koncentrují povrchový odtok a svým umístěním mohou výrazně měnit odtokové poměry v území přetínáním přirozených odtokových linií a odvodňováním přilehlých pozemků.
- v údolní nivě mohou být liniové stavby při jejím křížení překážkou pro rozvodněný vodní tok či při migraci vodních živočichů,

- povrchové splachy z komunikací a jiných nepropustných ploch jsou kontaminovány celou škálou škodlivých látek zejména z dopravy, ale třeba i z ovzduší. Tyto látky jsou nežádoucí nejen ve vodním prostředí, ale i v půdě.

Opatření ke snížení negativního vlivu na okolí:

- odvodnění komunikací provádět jen v místech, kde je to opravdu nezbytné, formou mělkých příkopů a současně zamezit odvodnění přilehlých pozemků,
- vytvořit četné retenční a sedimentační prvky podél komunikací tak, aby splach z nich nebyl příliš koncentrován a jednorázově odváděn do vodotečí. Tyto vody přednostně znovu využít nebo nechat zasakovat či odpařovat,
- snažit se minimalizovat dopady na přirozené odtokové poměry v území,
- při přechodu napříč údolní nivou či podélném vedení komunikace v ní maximálně eliminovat zhoršení odtokových poměrů tj. budovat dostatečně kapacitní mosty s ohledem na průchod povodní a možnost migrace živočichů, odsazovat komunikaci co nejdále od vodního toku a nevyzdvihovat ji nad okolní terén, zřizovat inundační propustky pro rozliv v nivě aj.,
- vyhnout se s trasou komunikací ochranným pásmům vodních zdrojů.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- podél vodního toku mimo zástavbu vymezovat po obou stranách plochy pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás, kde se doporučuje účel užívání jako plochy veřejné zeleně či v kombinaci se sportovními a oddychovými prvky a hlavně s přístupem k vodě.
- v zastavěném území vymezit plochy využitelné k přirozeným rozlivům nebo k rozšíření koryta (i se stávajícími stavbami či prvky, které se dají rozlivům přizpůsobit, nebo odstranit) – zeleň, parky, rekreační a sportovní plochy,
- na základě výsledků studií vymezit plochy pro výsledná opatření,
- doporučit používat na stavbách stavební materiály či barvy ve světlejších odstínech z důvodu nižší povrchové teploty,
- při zpracování změny nebo návrhu nové územně plánovací dokumentace provést demografickou a sociologickou prognózu rozvoje obce a na základě jejich výsledků navrhnout odpovídající rozsah zastavitelných ploch se zohledněním hodnot krajiny,
- nevymezovat nové rozvojové plochy v lokalitách, kde by jejich zastavění vedlo ke srůstání sídel a zvýšení neprůchodnosti území,
- prověřit vhodnost návrhu zastavitelné plochy „smíšená obytná – bytové domy“ ve východní části Karlově Studánce v nivě Bílé Opavy a případně její návrh z územního plánu vypustit,
- sledovat vytvoření centrálního prostoru obce Ludvíkov při zohlednění výše uvedených principů,
- sledovat vytvoření přechodové plochy mezi zástavbou a volnou krajinou za použití ploch zahrad nebo ploch soukromé či veřejné zeleně nebo i travnatých hřišť,
- při návrhu prostorové regulace zástavby v zastavitelných plochách i v zastavěném území respektovat památkově chráněnou historickou urbanistickou strukturu lázeňské obce Karlova Studánka (venkovská památková zóna), sledovat zachování urbanistické struktury obce Ludvíkov jako venkovského sídla. Při dostavbách a přestavbách sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost s původními dochovanými stavbami

- a usedlostmi, dodržovat přiměřenou hustotu zástavby (intenzitu zastavění stavebních pozemků), navrhovat odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně a uspořádání zástavby v souladu s historickými principy venkovské zástavby (uliční čáry, orientace štítů budov, předzahrádky apod.),
- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,
 - vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklodopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR.

18 Kružberská přehrada a okolí

Charakteristika krajinného okrsku:

Malý okrsek při jižní hranici SO ORP Bruntál, jehož těžiště leží na území sousedního SO ORP Vítkov. Zahrnuje krátký úsek kaňonovitého údolí řeky Moravice se zalesněnými svahy, na plochém temeni s bloky zemědělské půdy.

Z hydrologického pohledu se jedná o malý KO ležící na levém břehu Moravice pod hrází Slezské Harty. Území je svažité s částečným zalesněním a zatravněním. Zatravněné plochy jsou cca z poloviny odvodněny, kdy páteř systému tvoří otevřený napřímený meliorační kanál.

Přehledná charakteristika sídel:

Leskovec nad Moravicí – osada Slezská Harta v k.ú. Slezská Harta

- Cestní síť – původní se směrovými úpravami.
- Struktura zástavby – zbytky původní struktury zástavby uspořádané v údolí Moravice. Severně navazuje vodní nádrž Slezská Harta s hrází.
- Urbanistické dominanty – zřícenina kaple sv. Michala.
- Zapojení sídla do přírodní krajiny – sídlo je zapojeno do přírodní krajiny.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

Vodohospodářský – pramenné oblasti na svazích

Přírodní – zachovalé plochy bezlesí s bohatou vegetací

Ostatní potenciály:

Lesnický – lesní porosty svahů (v současné době devastované)

Nejvyšší hodnoty KO:

- Přirozený charakter údolí a nivy Moravice

Hlavní problémy KO:

- Plošně odvodnění pramenné oblasti
- Stabilizované trasy hlavního odvodňovacího zařízení
- Devastace smrkových monokultur

Cílová vize krajinného okrsku

- Zemědělsko-lesní krajina s vysokým realizovaným vodohospodářským a přírodním potenciálem, chránící kvalitní funkci vodárenské nádrže Kružberk

Rámcové podmínky využití

Údolní niva:

- vymisťovat neodolné stavby a drobné stavby i dočasného charakteru ze záplavového území (či z bezprostřední blízkosti vodního toku nebo údolnice mimo ZÚ, kde se za přívalových dešťů koncentruje voda),
- zajistit volný průchod povodňe územím nepovolováním pevných plotů i hustých živých plotů napříč údolní nivou či podél vodních toků a drobných staveb, které mohou být přívalem poškozeny či odplaveny. To se týká i skládek dřeva a dalších lehce odplavitelných materiálů,
- umožnit přirozený rozliv vodního toku

Plochy pro zemědělskou výrobu:

- upřednostnit ekologické způsoby hospodaření,
- provést opatření pro snížení odtoku vody ze zemědělských pozemků.

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- členit bloky zemědělské půdy krajinnou zelení.

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- chránit přirozené úseky vodních toků a jejich nivy před zástavbou a intenzivním využíváním, zpřístupnit vodu lidem zřizováním odpočinkových míst a nebezpečných cest s přístupem k vodě,
- zřizovat drobné retenční krajinné prvky v místech mimo vodní toky, kde se přirozeně stahuje voda,
- obnovovat nebo vytvářet meze, které jsou vedeny po vrstevnicích a doplňovat je průlehy ke zvýšení zachytivé funkce,
- plošně (v kaskádách) zřizovat drobné retenční přehrážky na drobných vodních tocích v lesních porostech,
- zajistit erozní ochranu v lese, nevyužívané spádové lesní cesty včas rušit a přetvářet v retenční prvky,
- obnovit lesní porosty druhově pestrou garniturou stanovištně vhodných dřevin,
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uvedené.

Ochrana a obnova kulturních a historických hodnot

Obnova hodnot:

- při dostavbách a přestavbách osady reflektovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost původních dochovaných budov.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- zřizovat jednoduché retenční prvky (tůňe, přehrážky, mokřady) mimo vodní toky v horních partiích povodí a to v místech, kde se za srážkových epizod soustředí voda (viz návrh),
- obnovit či vytvořit nové meze vedené po vrstevnicích se zasakovacími průlehy v místech plošného odtoku či jako protierozní opatření (návrh),
- revitalizovat hlavní odvodňovací zařízení.

Zemědělství

- preferovat extenzivní způsoby hospodaření,
- podpořit rozvoj druhově bohatých bylinných formací.

Lesní hospodářství

- obnovit lesní porosty druhově pestrou garniturou listnatých dřevin s příměsí jedle, modřínu i smrku,
- vychovat prostorově diferencované porosty s vysokou odolností.

Krajinná zeleň

- dělit zemědělské plochy liniovými prvky krajinné zeleně.

Prostupnost krajiny

- zamezit zvýšení neprůchodnosti území nekoordinovanými dostavbami a oplocením.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- při návrhu prostorové regulace zástavby v zastavitelných plochách i v zastavěném území sledovat zachování urbanistické struktury osady. Při dostavbách a přestavbách sledovat objemovou, měřítkovou a architektonickou příbuznost s původními dochovanými usedlostmi, dodržovat přiměřenou hustotu zástavby (intenzitu zastavění stavebních pozemků), navrhnout odpovídající plochy veřejné i soukromé zeleně a uspořádání zástavby v souladu s historickými principy venkovské zástavby,
- vytvářet podmínky pro využívání přírodních a kulturně historických hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace při respektování jejich nezbytné ochrany,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklo dopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR,
- podél vodního toku zachovat po obou stranách plochu pro vývoj a podporu přirozeného koryta tzv. meandrační pás (nebo i celou nivu), kde se doporučuje vymezit plochy veřejné zeleně či v kombinaci se sportovními a oddychovými prvky a hlavně s přístupem k vodě,
- nevymezovat v záplavovém území a tam, kde není stanoveno, v místech přirozených rozlivů žádné stavby pro bydlení, rekreaci a výrobu. Takové stavby, resp. plochy vymezovat mimo záplavové území ideálně až nad hranicí údolní nivy.

19 Zvlněné plošiny pahorkatiny

Charakteristika krajinného okrsku:

Jedná se menší krajinný okrsek, vymezený na svazích a plošinách vrchoviny severně od údolí řeky Opavy v oblasti mezi Šírokou Nivou a Novými Heřminovy. Střední partie okrsku je zalesněna, ostatní území je tvořeno zemědělskou krajinou s vysokým podílem krajinné zeleně v podobě malých lesních celků, mezí a remízů. Celkově se jedná o území s potenciálem stát se harmonickou krajinou s vysokým stupněm homeostaze.

Přehledná charakteristika sídel:

Území okrsku je nezastavěno, jedná se o severovýchodní část území obce Šíroká Niva a severní část území obce Nové Heřminovy, nad nivou řeky Opavy.

Hodnocení kraj. okrsku ve vztahu ke krajinným potenciálům:

Hlavní potenciál:

Přírodní- mozaika různých biotopů na lučních porostech a okrajích lesů

Vodohospodářský – pramenná oblast na svahu

Lesnický – vazba na okolní lesní porosty (v současnosti devastované, v obnově)

Ostatní potenciály:

Rekreační – extenzivní formy rekreace

Nejvyšší hodnoty KO:

- Mozaika přírodě blízkých společenstev na zatravněných plochách
- Výhledy na panorama Hrubého Jeseníku

Hlavní problémy KO:

- Devastované smrkové porosty
- Odvodněné zemědělské pozemky
- Snížená schopnost krajiny zadržovat vodu

Cílová vize krajiny

- Harmonická zemědělsko-lesní krajina s kvalitními biocenózami, schopná vysoké retence vody, se zachovalými panoramatickými výhledy na Hrubý Jeseník, atraktivní pro extenzivní rekreaci

Rámcové podmínky využití

Plochy pro ochranu a rozvoj přírodních hodnot území

Vhodné aktivity:

- extenzivní sport a rekreace - (cykloturistika, pěší turistika a krátkodobá pobytová rekreace a s tím související vybavenost: pěší stezky nezpevněné, bez osvětlení, odpočívadla s odpadkovými koši).

Nevhodné aktivity:

- bydlení, stavby občanského vybavení, rekreační bydlení, mobilní rekreační objekty, oplocování pozemků, výsadby nepůvodních dřevin.

Plochy pro zemědělskou výrobu

- extenzivně obhospodařované pastviny a louky
- podpora druhově bohatých bylinných společenstev

Rámcová doporučení pro opatření na ochranu a rozvoj hodnot krajiny

Ochrana a rozvoj krajinářských hodnot

- zachovat neporušený místní horizont,
- využít rozhledových míst pro zřízení odpočívadel nebo naučné stezky,
- chránit dochovanou strukturu krajinné zeleně.

Ochrana a rozvoj přírodních hodnot krajiny

- zřizovat drobné retenční krajinné prvky v místech mimo vodní toky, kde se přirozeně stahuje voda,
- obnovovat nebo vytvářet meze, které jsou vedeny po vrstevnicích a doplňovat je průlehy ke zvýšení záchytné funkce,
- plošně (v kaskádách) zřizovat drobné retenční přehrážky na drobných vodních tocích v lesních porostech,
- zajistit erozní ochranu v lese, nevyužívané spádové lesní cesty včas rušit a přetvářet v retenční prvky,
- postupně měnit druhovou skladbu lesních porostů zvyšováním procenta listnatých dřevin,
- v požadavcích na zpracování komplexních pozemkových úprav vyžadovat komplexní vodohospodářské řešení území s důrazem na vše výše uvedené.

Rámcová doporučení pro opatření dle povahy problému

Vodní hospodářství

- zřizovat jednoduché retenční prvky (tůňe, přehrážky, mokřady) mimo vodní toky v horních partiích povodí a to v místech, kde se za srážkových epizod soustředí voda (viz návrh),
- obnovit či vytvořit nové meze vedené po vrstevnicích se zasakovacími průlehy v místech plošného odtoku či jako protierozní opatření (návrh),
- revitalizovat hlavní odvodňovací zařízení.

Zemědělství

- upřednostnit extenzivní způsoby pastvy a lučního hospodářství.

Lesní hospodářství

- obnovit rozpadlé smrkové monokultury druhově pestrými porosty s převahou listnatých dřevin, podpořit jedli a modřín.

Prostupnost krajiny

- zvýšit prostupnost pro turistiku a běžecký sport obnovou polních a lesních cest.

Požadavky na územně plánovací dokumentaci.

- vytvářet podmínky pro využívání přírodních hodnot daného území jako atraktivit pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu při respektování jejich nezbytné ochrany,
- vytvářet územní podmínky pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklodopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje, podporovat rozvoj systému pěších a cyklistických tras s vazbou na přilehlé území ČR.

L - Lesy

Charakteristika krajinného okrsku:

V sestavě krajinných okrsků SO ORP Bruntál se jedná o výjimečně typologickou jednotku, která zahrnuje lesní celky Nízkého Jeseníku. Lesní porosty jsou zahrnuty do přírodní lesní oblasti PLO 29 Nízký Jeseník, území je zařazeno do tří vegetačních lesních stupňů (LVS):

LVS 3 - dubobukový - sprašové hlíny ve východní části PLO, nejnižší polohy svahů od 220 - 500 m n.m.

LVS 4 - bukový - svahy mezi 330 - 600 m n.m.;

LVS 5 - jedlobukový - převážně v západní části v nadm. výšce 500 - 800 m n.m.

Převládajícím LVS je 5. Jedlobukový, následuje 4. Bukový.

Charakter jednotlivých lesních porostů se liší především ve směru západ-východ, avšak jedno mají společné: plošnou devastaci smrkových monokultur, která zasáhla jak porosty v nižších polohách 3. vegetačního stupně, tak v polohách 5. veg. st.

Výsledkem jsou rozsáhlé odlesněné plochy hřbetů a úbočí svahů, vystavené vodní erozi, působení větru a slunečnímu záření, prohřívající povrchovou vrstvu půdy, trpící dlouhotrvajícím přísuškem. Místy jsou zachovány listnaté a smíšené porosty s výraznou převahou listnatých dřevin, na holých plochách vydržely jen prořídle formace modřinu a mladých listnatých náletů. Situace velmi zhoršuje hydrologické charakteristiky celé oblasti – schopnost absorbovat dešťové srážky a převádět vodu do spodních horizontů je snížena na minimum, erozní ohrožení půdy je vysoké a šance na rychlé zalesnění je nízká.

Méně poškozené jsou převážně listnaté formace na svazích hřbetu, táhnoucího se východně od Dětrichova nad Bystřicí po Moravskoslezský Kočov a na severních svazích údolí řeky Opavy mezi Šírokou Nivou a Novými Heřminovy.

Nejvyšší hodnoty KO:

- zachovalé komplexy listnatých a smíšených lesů v oblasti Venušiny sopky, Velkého Roudného, hřbetu nad Dětrichovem nad Bystřicí, Lomnicí a Tylovem, svahů údolí řeky Opavy mezi Šírokou Nivou a Novými Heřminovy,

Hlavní problémy KO:

- devastující rozpad smrkových monokultur, masivní odlesnění pramenných oblastí drobných vodotečí a s tím zvýšené ohrožení vodních zdrojů
- obtížně zalesňování rozsáhlých holin, vystavených působení slunečního záření (přehřívání povrchu), větru, vodní erozi

Cílová vize krajinného okrsku

- zdravé, pevné druhově bohaté lesní porosty, prostorově členěné, věkově rozrůzněné, odpovídající složením stanovišti, obhospodařované šetrnými způsoby s velkým podílem cíleně respektovaných ploch v klimaxovém stadiu

(dlouhodobě se vyvíjející biocenóza, dosahující rovnovážného stavu s ustálenými samoregulačními mechanismy rozvoje)

Rámcová doporučení pro opatření na obnovu hodnot KO

Na obnovovaných plochách se navrhuje prosazení jemnějších způsobů hospodaření, zejména podrostním způsobem s maximálním využitím přirozené obnovy a směřování k dřevinné skladbě blížící se přirozené. Navrhuje se postupné snížení zastoupení smrku, který by neměl být vysazován v čistých porostech, ale jen jako jednotlivá, až skupinkovitá příměs, nejlépe z přirozené obnovy, dále je vhodné vyšší zastoupení modřínu.

V polohách 4-5. vegetačního stupně (nejrozšířenější lesní vegetační stupeň v řešeném území) výrazně posílit zastoupení buku v doprovodu klenu a ostatních listnatých druhů dřevin, v 5. veg. stupni (jedlobukovém) zajistit na vhodných stanovištích skupinovitou výsadbu jedle bělokoré (je nutno zajistit předchozí krytí plochy). Bude nutno počítat s použitím dočasných porostů přípravných dřevin, zejména břízy, případně osiky, pod jejichž ochranou by postupně vznikl porost cílových dřevin.

Velkoplošné odlesnění usnadňuje zřízení prvků pro zachycování vody v horních partiích vodních toků, obnovu pramenišť a podchycení pramenů na lesní půdě.

Rámcová doporučení pro opatření k řešení problému

- postupná obnova porostů přirozenou druhovou skladbou s význačným podílem jedle bělokoré, dále javoru klenu, buku, dubu a lípy (cílem jsou smíšené, vícevrstevné porosty s rozvinutým keřovým a bylinným patrem),
- šetrné obnovní způsoby lesních porostů,
- zřizování prvků pro zachycování vody v pramenných partiích drobných toků na lesních pozemcích,
- plošně (v kaskádách) zřizovat drobné retenční přehrážky na drobných vodních tocích v lesních porostech
- přetváření nepotřebných lesních odvodňovacích systémů smrkových porostů na systémy s retencí vody,
- transformace nevhodného odvodnění lesních cest na systém s retencí vody,
- rušení nevyužívaných lesních cest, které jsou erozními a odtokovými drahami.